

Sınıf Savaşında Yeni Aşama

TÜSTAV

Ahmet Saydan

Haziran 1975

Sınıf Savaşında Yeni Aşama

TÜSTAV

Ahmet Saydan

TKP Yayınları

İçindekiler

ÖNSÖZ.	7
-------------	---

I. BÖLÜM

DEVİRİM HAREKETLERİNDE BAZI AKIMLAR

Dünya Komünist Hareketinde Türeyen Yeni Revizyonist Akımlar	11
İşçi Sınıfını Parçalama Çabaları	13
Marksizm ve Revizyonizm	13
Günümüzün Revizyonistleri	15
(Garodi, Markuze, Mao)	
Türkiye Devrim Hareketinde Bazı Akımlar	26
Likidatörler	26
Neo-Kemalistler	29
Gençlik Hareketi ve Bazı Ters Eğilimler	35
Gençlik	35
Gençlik ve Militarizm	39
Gençlik ve Devrimci Strateji, Taktik	44

II. BÖLÜM

TÜRKİYE'DE SINIF SAVAŞINDA YENİ AŞAMA

14 Ekim Seçimleri Sonuçları, Yarattığı Yeni Sorunlar	51
Seçim Sonrası Aşama, Bunalımların Derinleşmesi ve Bu Aşamada TKP'nin Tutumu	64
Türkiye'de Sınıf Savaşında İktidar Sorunu	69
Ecevit Hükümetinin Programı ve Sorunları	75
Hükümet Programının Kabulünden Sonra	81
Güçler Dengesindeki Değişiklikler	87

ÖNSÖZ

Okuyacağınız bu yazılar, yakın geçmişimizin bazı önemli sorunlarını incelemek ve onlara çözüm aramak amacıyla yazılmıştır. Hepsi de "YENİ ÇAĞ" dergisinde yayınlanmıştır. Yani bu kitap, gerçekte bir derlemedir.

Türkiye'de üretim ilişkilerinde çok yönlü bir değişiklik var. Bu değişiklikler yapısaldır. Sermaye birikimi, bugüne kadar görülmemiş ölçülerde hızlanmıştır. Sermaye, daha fazla yabancı şirketlerde, büyük tekellerde, holdinglerde, toprak-çiftlik beylerinde ve büyük vurguncu, aferist çevrelerde birikiyor. Bu çevreler gittikçe artan bir hızla ulusal gelire, devlet bütçesine ve devlet organlarına, dayandıkları emperyalizmle birlikte egemen oluyorlar. Türkiye'de kendine özgü bir tekelleşme süreci vardır.

Bu gelişme, burjuvazinin bölünmesine yol açmıştır. Burjuvazinin en gerici, en talancı, işbirlikçi koluyla ulusal, reformist kolu arasında derin bir uçurum açılmıştır. Burjuvazinin bu iki kolu arasında hegemonya savaşı sürüp gidiyor.

İşçi sınıfının nicel ve nitel gelişmesi hızlıdır. İşçi sınıfı, doğrudan doğruya emperyalizmle ve onun yerli ortaklarıyla karşı karşıyadır. Anti-emperyalist, anti-kapitalist bilinçlenme hızının yüksek oluşu da bundan ileri geliyor. Sendikaların politikayla uğraşmasını yasaklayan yasalar lağa olmuştur. Ama sendikaların parçalanması, 1,5 milyon sendikalı işçiye karşılık binden fazla sendikanın varlığı, çok ciddi bir sorun yaratıyor. Ayrıca, sendikalar bir yandan da, legal sosyalist partilerin kendilerine

işçi tabanı sağlamak amacıyla sendika yağmasına girişmeleri ile başka bir yönden de bölünmeye başlamışlardır.

Oysa, işçi sınıfının burjuvaziye karşı sürdürdüğü savaş, birliğe yöneliktir. İşçi sınıfı sömürüden, pahalılığın enflasyonun yükünden kurtulmak, demokratik haklarına ve demokratik bir düzene kavuşmak istiyor. Perspektifinde sosyalist düzen vardır. Bu hedeflere yönelik olmayan işçi ve gerçek sendikacı hemen hemen yoktur. Hatta sarı sendikacılar bile, kendilerine özgü taktik ve oyunlarıyla ve başka amaçlarla bu savaşa katılmak zorunluluğunu duyuyorlar.

Emperyalizmin egemenliğine son vermek, sömürüyü geriletmek, pahalılığın yükünden kurtulmak, demokratik bir hükümete kavuşmak düşüncesi, işçi sınıfının savaşı sonucunda geniş emekçi yığınlarına malolmuştur.

Öte yandan, büyük kentlerde 3 milyonu aşan işsizler ordusunun varlığı, köylerden şehirlere sürekli akın, işçi sınıfında köylerden yeni gelenlerin çoğalması, büyük şehirlerde işsiz, yarı işsiz, alt-proletaryanın yığılması, işçi hareketi için çok ciddi sorunlar yaratıyor. Sarı sendikacılık, sendikal enflasyonun ve ayrılıkların yaratılması, bir bakıma da bu taban üzerinde geliştiriliyor.

İktidar, aşırı gerici, faşist politikacıların eline geçmiştir. Faşist saldırılar artıyor. Açık-çıplak bir faşist hükümete doğru bir tırmanma süreci başlamıştır. Bu tırmanmayı önliyecek, demokratik bir hükümet kuracak güçler mevcuttur. Bunun için başta gelen sorun, işçi sınıfının sendikal, politik planlarda birliğidir. İşçi sınıfının birliği, devrim sürecinin temelidir. Gençlik, silahlı kuvvetlerdeki yurtseverler, orta tabakalar, ulusal burjuvazinin ilerici kolu, yurtsever aydınlar, işçi sınıfının savaşı geliştikçe demokratik haklar için daha cesaretle anti-emperyalist, anti-faşist mücadeleye katılıyorlar.

Bu kitaptaki yazıların amacı, yakın geçmişimizdeki olaylardan gereken dersleri çıkarmaktır. Bu dersler, bugünkü sorunlarımızın çözümüne yardımcı olur kanısıyla bu kitap yayınlanmıştır.

Ahmet SAYDAN

Haziran 1975

I. Bölüm

Devrim

Hareketlerinde

Bazı Akımlar

Dünya Komünist Hareketinde Türeyen Yeni Revizyonist Akımlar

İlkel komünist toplumunun çökmesinden, değişik sömürü düzenlerinin kurulmasından, bunların toplumlara dayattıkları değişik baskı yöntemlerinin yerleşmesinden beri, insanoğlu, tarihsel gelişme boyunca sömürü ve baskıdan arınmış bir toplum düzeni hayal edegelmiştir. Bu hayalin kökenleri, Engels'in «Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni» adlı eserinde belirttiği gibi tarihin derinliklerindedir. Bu hayali, ilkçağ Helen düşüncesinde, meselâ şair Homer ve Hesiod'da, Zenon, Heraklit, Platon gibi düşünürlerde görmek mümkündür. Hatta bazı ilkçağ şair ve filozoflarında mevcut cennet fikri, sömürü ve baskıdan arınmış bir toplum düzeni ve en yüksek sosyal adalet ilkelerinin hayali uygulanmasından başka birşey değildir.

Ortaçağda bu fikir, Tomas Mor'un «Ütopia» ve Tomaş Kampanella'nın «Güneş Devleti» adlı eserlerinde, bir adada veya bir kentte hayalen kurulan adaletli bir düzen olarak gelişiyor. Engels «Alman Köylü Harpleri» adlı eserinde, ortaçağ ütöplastleriyle mistiklerinin derebeylik ve kilise hegemonyasına karşı savaşta olumlu bir rol oynadıklarını tesbit etmekle beraber, bunların toplumun ekonomik ve sosyal gelişme yapısının dışında kaldıklarını, bu nedenle de emekçi halkın kurtuluşu yönünde toplumsal gelişmeyi etkilemek yeteneğinden yoksun olduklarını da belirtiyordu.

Ortaçağ sonlarına doğru, bu çağın üretim araçlarını, ekonomik, politik, sosyal yapısını, skolastik düşünce sistemini etkileyen buhar kuvvetinin ve makine niteliğindeki araçların üretimde uygulanması sayesinde burjuva-kapitalist üretim ilişkileri üstün gelmeye başladı. Ekonomik yapıda üretim araçlarında meydana gelen bu değişiklik, üst yapıda kendine uygun düşünce akımlarını geliştirdi. İngiltere'de Bakon, Hollanda'da Spinoza, Fransa da Dekart'ın geliştirdikleri akılcı ve materyalist düşünce sistemi de skolastik düşünce yönteminin yerini almaya başladı.

İngiltere başta olmak üzere Avrupa'nın birçok ülkelerinde sanayinin gelişmesi, sanayi proletaryasının ve kapitalistlerin iki bağdaşmaz sınıf olarak belirmesini sağladı, sınıf savaşı kapitalist toplum düzenindeki şartlara göre şekillendi. Bu durum, sosyal adalet savaşının, sosyalizm gibi konkre bir mücadele yöntemine doğru gelişmesine yol açtı.

İngiltere'de Owenizm ve Çartizm, Fransa'da Sen-Simonculuk ve Furiecilik, Almanya'da Lessing ve Fihte, tarihsel maddeciliğe dayanmayan, ütopi ile karışık bir sosyalizmle, gelişmekte olan kapitalizme karşı işçi sınıfının savaşını yürütme işini yüklenmeye çalışıyorlardı. Marksizm öncesi devreye raslayan bu sosyalist akımların dayandıkları görüşleri kısaca şöyle özetleyebiliriz: İngiltere'de Çartizm, proletaryanın sermaye hâkimiyetinden kurtulması, iktidara ulaşması, sömürü düzenine son vermesi gibi işçi sınıfının öz dâvaları ile uğraşmıyor, meselâ seçim hakkının genelleştirilmesini, milletvekili adaylarından alınan verginin kaldırılmasını ve milletvekillerine aylık bağlanmasını, sendikacılığın ve kooperatifçiliğin gelişmesini savunuyordu.

Fransa'da ise Sen-Simon, feodal mülkiyete karşı, sanayi burjuvazisinin «çalışmadan doğan» mülkiyetini savunuyordu. Sen-Simon, «Parabole» adlı eserinde şöyle diyordu: «Fransa, sanayicilerinden, bankerlerinden, tüccarlarından, bilim adamlarından bir kısmını kaybetti mi ekonomik, politik bakımlardan büyük kayıplara uğrar. Ama düklerinden, kontlarından, mareşallerinden, yüksek devlet memurlarından önemli bir kısmını kaybederse, bu, ancak bir acıma hissi uyandırır ama, Fransa'yı herhangi bir kayba uğratmaz.»

İşçilerin gelişmesine yardım edilmesini isteyen Sen-Simon, ayrıca burjuvazinin iktidar «hakkını» da şu şekilde savunuyordu: «Zenginlerin iktidarı mülkiyet hakkına değil, entellektüel kabiliyetlerine dayanır».

Almanya'da bu devirde Lessing, «Hristiyanlık ilkelerinin yeniden uygulanacağı ve bu ilkelere uygun bir sosyal adalet kurulacağı devri» bekliyor, Fihte ise Alman milletine «Akıl ve doğruluk» yoluna girmeyi tavsiye ediyor, bir cumhuriyet sınırları içinde mesleklerine göre zümrelendirilmiş insanların yaşayacağı kapalı kolektiviteler» hayal ediyordu.

Görüldüğü gibi Marksizm öncesi sosyalist akımlar küçük burjuva ideolojisi ile sarmaş dolaştı, toplumun gelişme kanunlarından habersizdi, sınıf savaşında işçi sınıfını son zafere, iktidarı almaya ve sosyalist devleti kurmaya yöneltmek yeteneğinden yoksundu.

Engels «Sosyalizmin Ütopiden Bilime Doğru Gelişmesi» adlı kitabında Sen-Simon, Furie ve Owen'in «İnsanlığı kurtarmak», «İnsanları mutluluğa kavuşturmak» ve bu hedeflere ulaşmak için büyük dâhilerin varlığını kaçınılmaz sayan görüşlerini kendine mahsus ince mizahı ile şöyle hicvetmektedir: «Bu büyük dâhi, 500 yıl evvel doğmuş olsaydı, in-

sanlık 500 yıl boyunca hata işlemek, savaşmak ve acı kayıplara uğramaktan kurtulurdu.»

19. yüzyılın ortalarına doğru, Marks ve Engels'in çalışmaları sonucunda Marksizm, işçi sınıfının ideolojisi olarak yerleştikten sonradır ki, tarihsel maddeciliğe dayanmayan sosyalist akımlar, sınıf savaşında işçi sınıfını parçalamak, işçilerin ve emekçi yığınlarının çoğunlukta bulunduğu bir toplumda hegemonyasını sürdürmek için çırpınan burjuvazinin yardımcısı ve ideolojik silâhı haline gelme yolunda geliştiler.

İşçi Sınıfını Parçalama Çabaları

Marksizm-Leninizm, işçi sınıfının ideolojisi olarak yerleştikten, Büyük Ekim Sosyalist Devrimi ile de yer yüzünün ilk sosyalist devleti kurulduktan sonra, burjuvazinin ve özellikle tekeli sermayenin başta gelen stratejik hedefi, ulusal sınırlar içinde ve uluslararası alanlarda işçi sınıfını parçalamak, bu sınıfın enternasyonal dayanışma yollarını kesmek olmuştur. Hâlâ da öyledir. Çünkü tekeli sermaye (emperyalizm) için, ulusal sınırlar içinde kapitalist düzenleri ayakta tutmak, işçi sınıfını parçalamak ve uluslararası alanda proletarya enternasyonalizmini zayıflatmak hayati bir zarurettir. Burjuvazinin elinde işçi sınıfını parçalamanın değişik yöntemleri vardır. Bu yöntemler arasında, işçi sınıfı safalarında ideolojik keşmekeş ve ayrılıklar yaratmak, bu ideolojik ayrılıklar etrafında politik ve sosyal parçalanmaları gerçekleştirmek de vardır. Tekeli sermaye ve genellikle burjuvazi, yukarda kısaca bahsettiğimiz Marksizm öncesi küçük burjuvanın reformcu görüşlerinden kalma gelenekleri, sağcı sosyal demokrasiyi, Leybirizmi ve sarı sendikacılığı yaşatmakta ve daha da geliştirmektedir. Burjuvazi, bu gayretlerine paralel olarak, işçi hareketinde yeni yeni akımlar yaratma yöntemlerini de denemektedir. Marksizm, işçi sınıfının ideolojisi olarak yerleştikten sonra burjuvazi, Marksizme ve daha sonra Marksizm-Leninizme karşı mücadelesinde, onu ideolojik bakımdan parçalama faaliyetine daha da hız vermiştir. Bu faaliyet genellikle işçi sınıfının ve işçi sınıfı ile beraber bütün insanların, sermayenin tahakkümünden, emperyalizmin talan ve teröründen kurtulmasını öngören, bilimsel esaslara dayanan Marksizm-Leninizm gibi güçlü ideolojik bir silâhı hedeflerinden şaşırtmak, ona küçük burjuva ideolojisi katmak için gösterilen büyük gayretler şeklinde yürütülmektedir. Bu gayretler, Bernştayn, Kautski Bakunin gibi anti-Marksist burjuva ideologlarından günümüze kadar uzanmakta ve revizyonizm başlığı altında toplanmaktadır.

Marksizm ve Revizyonizm

Lenin, «Marksizm ve Revizyonizm» adlı makalesinde (Bütün Eserleri, Fr.

tercüme. cilt 15. s. 27–36) revizyonizm hakkında şunları yazıyor: «Marksizm, varlığının ilk 50 yılında (1840'tan bu yana) kendisine temelden düşman teorilere karşı savaştı. 1840–1845 yıllarında Marksla Engels, felsefi idealizm görüşünü savunan genç Hegelcilerin hesabını gördüler. 1845–1850 yıllarının sonuna doğru Prudonculuğun iktisadi teorilerine karşı savaş başladı. 1850–1860 yıllarında, fırtınalı 1848 yılında ortaya çıkan parti ve doktrinler eleştirilerek bunlara karşı yürütülen mücadele tamamlandı. 1860–1870 yıllarında savaş genel teori alanından işçi mücadelesi alanına kaydı: Bakunincilik Enternasyondan tasfiye edildi. 1870–1880 yıllarında Almanya'da kısa bir süre için Prudoncu Nühlberger belirdi. 1880 yılına doğru ise sıra pozitivist Düring'e geldi. Fakat her ikisinin de proletarya üzerindeki etkileri tamamen önemsizdi. Marksizm, işçi hareketindeki öteki ideolojilere karşı kesin zaferler kazanmaktaydı.» Lenin, makalesinde, revizyonistlerin Marksizme felsefe alanındaki saldırılarını yerdikten sonra, ekonomi – politik alanındaki saldırılarını ele almakta ve yazısına şöyle devam etmektedir: «Denildi ki, kapitalizme yöneltilmiş olan «iflâs teorisi», sınıf çatışmalarının yumuşama ve keskinliğini yitirme eğilimine bağlı olarak çürümüştür. Ve nihayet, Marks'ın Değer Teorisini Böhm-Bawerk (*)'in görüşlerine göre düzeltmek fena oluyacak.

Bu konularda revizyonistlere karşı yürütülen savaş, sosyalizmin teorik düşüncesinin canlılık kazanması bakımından Engels'in 20 yıl önce Düring'le yaptığı tartışmalar kadar olumlu sonuçlar verdi.»

Lenin, «Marksizm ve Revizyonizm» adlı makalesinde şu tarihsel tesbiti de yapmaktadır: «Marksizm öncesi sosyalizm yenilgiye uğratılmıştır. Bu savaş, kendine özgü alanda değil, revizyonizm olarak Marksizmin genel alanında devam etmektedir.»

Marksizme karşı Bernştayn'la başlayan ve Kautski'de doruğuna varan revizyonizm saldırısı, Lenin zamanında olduğu gibi çağımızda da devam edegelmektedir. Revizyonist gelişmede bütün revizyonistleri zincirleme birbirine bağlayan bazı ortak fikirler vardır. Bernştayn da, Kautski de, günümüzün bütün revizyonist ve oportünistleri de şu fikirden hareket etmektedirler: Marksizmin «eksikliklerini» tamamlamak, onu zamana, zemine ve ulusal niteliklere uydurmak.

Revizyonist ve oportünistler bu noktalardan hareket ederek, yani Marksizm-Leninizmi zenginleştirmek bahanesiyle işçi sınıfının savaş ideolojisinin temel ilkelerini inkâr etmek ve onu burjuvazinin hegemonyasını kuvvetlendirecek bir dünya görüşü durumuna düşürmek hedefini gütmektedirler. Bunlardan bazıları, örneğin Bernstoyncılar kapitalizme karşı sınıf savaşını gereksiz bulmakta, Kautski gibileri proletarya dikta-

(*) Avusturyalı burjuva ekonomisti.

torasını inkâr etmekte, bazıları da sermayeci sınıfla işçi sınıfının uzlaşabileceğini, «neo-kapitalizm»in, hatta büyük tekellerin sosyalizme doğru yönelebileceğini iddia etmektedirler. Revizyonistlerin niteliklerinden biri de, şovenizmi, tâvizciliği ve biricik savaş yolu olarak parlamentarizmi Marksizm-Leninizme aşılama çalışmalarıdır.

Marksizm-Leninizm dogma değildir. Toplumun tarihsel gelişme kanunlarına, tarihsel maddeciliğe dayandığından, bütün bilim kolları gibi, o da, teori ve pratiğini zenginleştirmek imkânına sahiptir. Başta Lenin olmak üzere Rus Marksistleri, Marksizme büyük katkılarda bulunmuşlar, onu canlı bir şekilde uygulayarak yeryüzünün ilk sosyalist devletini kurmuşlardır. Sovyetler Birliği, sosyalizm kuruculuğunda, İkinci Dünya Harbinden sonra kurulan sosyalist ülkeler de kapitalizmden sosyalizme geçiş sürecinde elde ettikleri tecrübelerle Marksizm-Leninizme paha biçilmez katkılarda bulunmuşlardır. Kapitalist ülkelerdeki işçiler sınıf savaşında, bağımlı ülkeler emperyalizme karşı sürdürdükleri ulusal kurtuluş savaşlarında, bütün bu hareketlerin sosyolojik tahlillerini yapıp sonuçlar çıkararak, teori ve pratiğe değerli katkılar yapmışlardır.

Günümüzün Revizyonistleri

Günümüzün revizyonistleri, Marksizm-Leninizmi «tamamlamak», ulusal özelliklere uydurmak gibi revizyonistlerin klâsik hareket noktalarından işe başlamakta dırlar. Garodi, Markuze, İsaak Doyçer ve Mao Tse Dun hep Marksizm-Leninizmi «tamamlamak» iddiasındadırlar.

Garodi'nin İstekleri ve Bilimsel Gerçekler

Son zamanlarda, bu konuda en çok gürültü uyandıran ve burjuva basınının, uluslararası burjuva propaganda servislerinin büyük bir gayretle dünya kamu oyuna tanıtmak istedikleri şahıslardan biri de Fransız Komünist Partisi saflarından çıkarılan Roje Garodi'dir.

Türkiye'de gerek burjuva basını, gerekse bazı «sosyalist» çevreler, Garodi'yi Türkiye kamuoyuna tanıtmak ve görüşlerini Türkiye'deki işçi ve sosyalist harekete aşılama amacıyla büyük gayretler göstermektedirler. Garodi, Türkiye'de de bir burjuva gazetesi tarafından tefrika edilen «Sosyalizmin Büyük Dönemeci» adlı kitabında, makale ve demeçlerinde şu fikirleri savunuyor: «Çağımızın başlıca sorunu, kapitalizmle sosyalizm arasındaki çelişme değil, toplumsal gelişmeyi sağlayan bilimsel-teknik devrim ve bu devrimin ortaya çıkardığı sosyal-politik ve ekonomik meselelerdir.»

Garodi'nin çağımızın başlıca sorununun tesbitinde gösterdiği bu yön değişikliği rastgele değildir. O, başında dünya sosyalist sisteminin bulunduğu uluslararası devrimci güçlerin, kapitalizme ve kapitalizmin emper-

yalizm aşamasında meydana getirdiği tekellere karşı savaşını inkâr etmekte veya küçümsemektedir. Bu savaş, sosyalist ülkelerde, sosyalist toplumun temellerini kurma işini bütünlemek ve komünist toplumun temellerini atmak için yürütülen mücadeleye bağlıdır. Emperyalizmin bu gelişmeyi bütün gayretiyle baltalamak için çırpındığı, çağımızın açık gerçeklerinden biridir. Bundan başka bu savaş, kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfının ve emekçi yığınlarının sermaye sömürüsü ve baskısından kurtulmak için yürüttükleri mücadeleyle de bağlıdır. Dünya sosyalist sisteminin gelişmesi ile kapitalist ülkelerdeki emekçilerin kurtuluşunun aynı oranda kolaylaşacağı da yine çağımızın açık gerçeklerinden biridir.

Bu savaş, aynı zamanda ulusal kurtuluş mücadeleleriyle de bağlıdır. Sosyalist cephenin kuvvet oranı ile ulusal kurtuluş hareketlerinin başarı oranı arasında doğrudan bir bağ vardır. Çünkü uluslararası sınıf savaşında emperyalizmi geriletken başlıca kuvvet dünya sosyalist sistemidir. Sosyalizmle kapitalizm arasında uluslararası sınıf savaşını inkâr etmek veya küçümsemeye kalkışmak, çağımızda emperyalizme karşı sürdürülen ulusal kurtuluş hareketini kenara itmek, emperyalizmin dünya ölçüsündeki saldırılarını örtbas etmek, sosyalist akımı, dünya işçi ve komünist hareketinin ulusal kurtuluş savaşlarını hedeflerinden ayırmak ve emperyalizmin saldırı politikası karşısında gerek sosyalist akımı, gerekse ulusal kurtuluş hareketlerini savunma araçlarından yoksun bırakmak üzere gayret göstermek anlamına gelmektedir. Esasen Garodi, başka bir yönden de, emperyalizmin yönetimindeki Birleşik Amerika'nın toplumsal yapısının olumlu bir gelişmeye elverişli olduğunu söylemekle, bir yandan Amerika'daki sınıf savaşını inkâr etmekte, öte yandan da Amerikan emperyalizminin saldırısına uğrayan halkların savaş azmini kırıncı etkilerde bulunmaya çalışmaktadır. Garodi'ye göre Birleşik Amerika'nın başlıca toplumsal sorunu sosyalizm değil, «amacı olan bir kapitalizm»dir. Bu amaç da, neo-kapitalist ideologların belirttiği gibi, büyük tekellere halkçı bir nitelik vermektir. Onun deyişiyle, Birleşik Amerika, «Marks'ın İngilteresi değildir». Marks, piyasa için üretilen malın tahlilini yaparak sonuçlar çıkarmıştı. Oysa, Birleşik Amerika'da üretim piyasadan uzaklaşmaktadır. Bunun nedeni de, bilimsel ve teknik devrimdir. Tekellerin müşterisi, piyasadan ziyade devlettir.

Garodi, fikir spekülasyonu ile malın niteliğini ve bu nitelikten çıkan bütün sosyal ve politik sonuçları, keyfine, daha doğrusu tekeli devlet kapitalizminin menfaatlerine göre değiştirmeye çalışmaktadır. Çünkü Birleşik Amerika'da, Garodi'nin dediği gibi «piyasa için değil, devlet için üretim yapılması», üretilen şeyin mal olma niteliğini ortadan kaldırmaz. Çok çok piyasanın devlete doğru, daha doğrusu devlete hâkim olan monopolcu güçlere doğru kaydığını gösterir. Piyasanın, bu şekilde, bir yönden başka bir yöne kayması, üretilenin «mal» niteliğini hiçbir zaman

ortadan kaldırmaz.

Garodi, «bugünkü Amerika, Marks'ın İngilteresi değildir» dedikten sonra Marks'ın, işçi sınıfının mutlak ve nisbi sömürülmesi teorisinin de hükümsüz olduğunu ileri sürüyor. 19. yüzyılda İngiltere'nin sanayileşme sürecine girdiği ve öteki kapitalist ülkelerde de, işçilerin ağır şartlar altında 14-16 saat çalıştıkları doğrudur. İşçi sınıfının sosyal ve politik savaşı geliştikçe çalışma saatlerinin azaldığı da doğrudur. Ama buna karşılık sermayeci sınıf çalışma saatlerinin azalmasıyla kaybettiğini rasyonalizasyon yolu ile, çalışma temposunu hızlandırarak fazlasıyla elde etmek olanaklarını bulmuştur. Bugünkü Amerika, rasyonalizasyonunun ilerlediği, bilimsel ve teknik devrimin geniş ölçüde uygulandığı memleketlerden biridir. Fakat Garodi'nin iddia ettiği gibi, bu uygulama sömürüyü ortadan kaldırmış değildir, daha hızlı bir tempo ile çalışmaya zorladığı işçiyi, 19. asır İngilteresindeki kiyasla belki daha fazla bir yıpratma ve sömürü kısıracına almış, sermayeye 19. yüzyıldakine kıyasla daha hızlı bir birikim imkânı sağlamıştır. İşçi bakımından mesele, bir emekçinin çalışma ömrünün değişip değişmediğidir. İşçi sınıfının elde ettiği sosyal haklara, sağlık servislerinde kaydedilen yeni gelişmelere rağmen insan ömrü genellikle 19. yüzyıla kıyasla uzamıştır ama, bu, insanın çalışma ömrünün de uzadığı anlamına gelmez. Bu iki anlamı birbirinden ayırmak gerekmektedir. Yüksek derecede sanayileşmiş ülkelerde rasyonalizasyonun emekçilerin çalışma ömrünü kısalttığını görülmektedir.

Garodi'nin başta gelen iddialarından biri de, işçi sınıfının nitel değişikliklere uğradığıdır. Bu iddiaya göre, işçi sınıfı, genel eğitimin gelişmesiyle, daha fazla teknik ve genel bilgiye sahip olmuş, işçi sınıfından ayrılan bir zümre de yüksek bir bilimsel ve teknik seviyeye ulaşmıştır. Bu zümre işçi sınıfından ayrılmış, üretimi örgütleyen idareci ve sermayecilere doğru kaymaya başlamıştır. Aynı zamanda sömürden de kurtulmuş, özerk bir duruma gelmiştir.

Kapitalist ülkelerde işçi sınıfının bütünüyle bilimsel ve teknik bakımdan daha yüksek bir seviyeye ulaştığı iddiaları bir hayli su götürür. Fransa'da aydın işçi sayısı 1954-1968 yıllarında iki misli artmış olmasına, artış hızının da yükselmesine rağmen bütün işçi sınıfının yalnız beşte ikisi aydındır. Bunların da büyük çoğunluğu kapitalist sömürü altın dadır ve işçi sınıfıyla omuz omuza savaşmaktadır. İşçi sınıfının önemli bir kısmı hâlâ kol işçisidir, yahut muayyen bir meslekte uzmanlaşmış da rumdadır. (Cahiers du Communisme, Ocak 1970, sayı:1).

Bundan başka işçi sınıfının, kapitalist düzende zaten burjuvazinin yararına işleyen mevcut eğitim sisteminden bütünü ile yararlanmasa imkânsızdır. Bunun daha derin bir sınıfsal sebebi vardır: Kapitalist düzende bilimsel-teknik devrimi tamamiyle uygulamaya imkân yoktur. Çünkü

kapitalist sistem, bilimsel-teknik devrimin tamamıyla uygulanması sonucunda açıkta kalacak işgücünün ortaya çıkaracağı sosyal, ekonomik ve politik sorunları çözümlenmekten âcizdir.

Kapitalizm ideologları şu noktayı gayet iyi biliyorlar: Rasyonalizasyon ve bilimsel-teknik devrim tam uygulandığı takdirde işsiz kalacak milyonlarca emekçinin koparacağı sosyal ve politik fırtına, kapitalist sistemin mezara doğru gidişini tahminlerin üstünde hızlandırabilir. Bundan ötürü burjuva ekonomistleri, özellikle Birleşik Amerika, İngiltere ve Batı Almanya gibi yüksek derecede sanayileşmiş kapitalist ülkelerde, bilimsel-teknik devrimin «sosyal yapıyı sarsmayacak bir tempo ile uygulanmasını» salık veriyorlar. Neo-kapitalizm ideologlarından Batı Almanya Ekonomi Bakanı Prof. Karl Siller «yeni bilimsel ve teknik verilerin üretime uygulanmasıyla, sosyal yapının sağlığını ahenkleştirmek zorundayız» derken bu gibi endişelerden hareket ediyordu.

Garodi'nin ağır bir şekilde yanıldığı noktalardan biri de burada beliriyor. Çünkü Garodi «Sosyalizmin Büyük Dönemeci» adlı kitabında kapitalist düzende bilimsel ve teknik devrimi başarmanın mümkün olduğunu, bu devrim sonucunda meydana gelecek yığınsal işsizliğe kapitalist düzenin nasıl bir çözüm yolu bulacağını göstermeden iddia etmekte, böylece de kapitalist sistemin «sağlamlığını» savunmak için burjuva ekonomistlerden daha fazla çabalamaktadır.

Fransa'daki 1968 Mayıs-Haziran olayları, Garodi'nin işçi sınıfının gelişmesi konusunda ileri sürdüğü iddiaların tamamen aksini göstermiştir. 1968 Mayıs-Haziran olayları sosyolojik bir tahlilden geçirildiği zaman görülür ki, Garodi'nin işçi sınıfından ayrı bir zümre olarak ele aldığı ve sömürü düzeninin dışına çıkardığı yüksek teknik bilgiye sahip kadrolar, işçi sınıfının tekellere karşı uyguladığı savaşlarda, grev ve işgallerde işçi sınıfı saflarında savaşmışlardır. Bu da gösteriyor ki, sermayeye karşı sınıf savaşı, bilimsel ve teknik kadroları da kapsamaktadır. Bu demektir ki, teknolojinin gelişmesi, üretimin sosyal özelliğini daha da kuvvetlendiriyor, sermayeci sınıfı daha da gereksiz hâle getiriyor, işçi sınıfının üretim sürecindeki gerekliliğini, üretim araçları ile üretim üzerindeki mutlak hakkını münakaşa kabul etmez şekilde doğruluyor. Teknik ve bilim adamları, uzmanlar, üretimin kaçınılmaz unsuru olarak doğrudan doğruya üretim sürecine katıldıklarından, işçi sınıfının ayrılmaz bir parçası olmaya doğru bir dönüşüme tâbi oluyorlar.

1968 Mayıs-Haziran olayları, Garodi'nin, işçi sınıfının nitelik değiştirdiği, sınıf savaşının gereksiz hale geldiği, dolayısı ile de sınıf savaşını yürüten işçi sınıfının öncü partisinin varlığına da lüzum kalmadığı şeklinde beliren likidatörce görüşlerini de tuzla buz etmiştir. Bilindiği gibi 1968 yılının Mayıs-Haziran aylarında Fransada 10 milyondan fazla işçi, süresiz bir grev sürecine girerek, kapitalizmi temelinden sarsan sosyal-

politik bir savaşa atılmıştı. Tekelci iktidar, bir yandan zırhlı birliklerin tehdidi, bir yandan Maoçu provokatörlerin işçi hareketini dejenere edecek davranışları, öte yandan da ekonomik ve politik alanda verdiği tâvizlerle durumu geçici bir zaman için kurtarabilmişti. Fakat, 1968'den bu yana gerek Fransa'da, gerek İtalya'da meydana gelen olaylar, sürekli ve zincirleme grevler ve bu grevlerde teknik bilgiye sahip kadroların aktif bir rol alması, Garodi'nin sınıf savaşının ve işçi sınıfı örgütlerinin önemini inkâr eden görüşlerini çürüten konkre olaylar olarak belirmektedir.

Garodi'nin uluslararası işçi ve komünist hareketinin emperyalizmin dünya ölçüsündeki askeri saldırı blokları karşısındaki yardım ve dayanışmalarına, proletarya enternasyonalizmine saldırılarını da ele almak gerekir. Çünkü bu şahsın, sosyalist akımın, proletarya enternasyonalizmi prensiplerine uygun dayanışma ve yardımlaşmasını bir merkezin dayatması gibi gösteren ve dünya kamu oyunu yanıltmaya yarayan eleştirileri, Türkiye'de de burjuva ve sağcı oportünist, sözde sosyalist çevreler tarafından elbirliği ile ve büyük bir gayretle hem kamuoyuna, hem de sosyalist militanlara duyurulmaya çalışılmıştır. Garodi ve Türkiye'deki taraftarlarına göre, sosyalist ülkeler arasındaki dayanışma, bir merkezin onlar üzerinde hâkimiyetini sürdürmesinden başka birşey değildir. Yine bunlara göre, her ülke dayanışmaya canı isterse katılır, istemezse katılmaz, Yugoslavya gibi dünya sosyalist hareketine karşı cephe de alabilir. Garodi'nin Türkiye'deki hayranlarından biri, «Forum» dergisindeki bir yazısında: «Yarım yüzyılda bir avuç insanın sonsuz fedakârlıkları, ıstırapları, kırılan hayallerine rağmen, sol hareket emekçi kitlelere gide-memiş, küçük bir aydın kadrosunun daracık sınırlarını aşamamıştır. Bu başarısızlığın nedeni hep dışarda aranmış, sosyalizme aman vermeyen faşist rejimler altında yaşanılması neden olarak gösterilmiştir. Ama bütün suç acaba sola aman vermeyen yöntemlerin, faşist kanunların mıydı?» diye sormakta, bu durumun suçunu önemli ölçüde solculara da yükledikten sonra fikrini şöyle bütünlendirmektedir: «Bize özgü bir yol bulamamıştık. Aslında bunu düşünmemiştik bile. Gözler önünde devrimi başarmış bir «model» vardı. Tek «model». Üstelik bundan başka bir model olamayacağı da söyleniyor, ısrarla telkin ediliyordu.» Görüldüğü gibi, Garodi'nin uluslararası sosyalist akımda tek merkezin dayatması görüşü ile yukarıdaki satırları yazanın «devrimini yapmış tek model» görüşü arasında fark yoktur. İkisi de uluslararası sosyalist akımı parçalamak ve dünya sosyalist sisteminde daha birçok «Yugoslavya»lar yaratmak fikrinde birleşiyor.

Dünya ölçüsünde sürdürülen sınıf savaşında emperyalizmin istediği de dünya sosyalist sistemi içinde yeni yeni «Yugoslavya»lar veya «Çin»ler yaratmaktan başka birşey değildir. Çünkü ancak bu gedikler sayesinde ki, emperyalizm, Çin Hindî'nde olduğu gibi direkt saldırılarını yürütebil-

mekte ve yer yer de karşı-devrimleri halklara dayatabilmektedir.

Burjuvazinin faşist yöntemlerini temize çıkarmaya yeltenen bu mantığa uyulacak olursa, Nazi Almanyası'ndaki, faşist İtalya'daki ve Franko İspanyası'ndaki kanlı terörün suçu önemli bir ölçüde sosyalistlerin omuzlarındadır. Türkiye'deki sosyalistleri yabancı modellere bağlanmakla suçlayan yazar, Garodi'nin fikirlerini benimsemesini ve bu fikirleri Türkiye'de yaymasını acaba nasıl izah edebilir? Bu sayın bayların, Çekoslovakya'nın kapılarını emperyalizme açacak bir politika izlemiş olan Dupçek'e, elçi olarak Ankara'ya geldiği sıralarda büyük sempati gösterileri tertiplemede iktidar ve muhalefetin Natocu çevrelerle yarışması ne kadar «ulusal»sa, Garodi'yi benimsemeleri ve onu Türkiye kamuoyuna kabul ettirmeye çalışmaları da o derecede «ulusal»dır. Dupçek ve Garodi'ye en gerici burjuva çevrelerinin paralelinde büyük sempati ve sevgi gösteren sağcı oportünistlerin, dünya sosyalist hareketinin proletarya enternasyonalizmi prensiplerine uygun dayanışmasını parçalamak üzere hareket eden herkesi kendilerinden ve «ulusal» saydıkları anlaşılmalıdır.

Garodi ve taraftarlarının, Yugoslavya'yı örnek sosyalist devlet olarak ileri sürmeleri de ilgi çekici bir tutumdur. Yugoslavya, İkinci Dünya Harbi sonunda sosyalist bir devlet olarak kurulmuştur. Fakat 1948'den sonra Yugoslav yöneticileri sosyalist rejimi kuvvetlendirecek bir politika yürütmemeye başlamışlardır. Bundan ötürü de demokratik toprak reformundan sonra tarımda sosyalist ilişkiler kurulamamış, aksine kapitalist ilişkiler gelişmiş, gerek tarımda, gerek sanayide aracı kapitalist zümreler türemiş ve bu tutum özel ellerde sermaye birikimlerine yol açmıştır. Bu durumda Yugoslavya sanayi kalkınmasını bile başaramamıştır. Yugoslav emekçilerinin ekmek parası bulabilmek için yığınla Fransa, Batı Almanya gibi kapitalist ülkelere göç etmeleri bu gerçeği doğruluyor. Batı Almanya'da bugün Türk işçisinden fazla Yugoslav işçisi vardır. Bu kadarı bile, Garodi ve taraftarlarının ideolojik iflâslarını, hattâ sosyalizme ihanetlerini doğrulamaya yetiyor.

Dünya sosyalist hareketinde, özellikle dünya sosyalist sisteminde bir merkezin iradesini dayattığı iddialarına gelince: Yeryüzünün ilk sosyalist devletini, yani Sovyetler Birliği'ni kuranlar, tarihte Paris Komünü örneğinin dışında bir örneği gözönünde tutacak, kendilerinden evvel elde edilen başarılardan, yahut yapılan hatalardan ders alacak durumda değillerdi. Elleriinde Marksizm-Leninizm gibi sağlam bir teori vardı. Fakat bu teörinin uygulanması, henüz açılmamış bir yolda yürümek anlamına geliyordu. Hataların işlenmesi normaldi. Garodi bu hataların teörisini yapmak ve bunları dünya kamuoyuna duyurmak hırsına kapılıırken uzunca bir bölümü iç ve dış harplerle geçen 50 yıl içinde Sovyetler Birliği halklarının, ekonomik, politik bakımdan güçlü bir devlet ve muazzam bir sanayi meydana getirdikleri, tarihte misli görülmemiş bir kalkınma

sağladıkları gerçeğini kasden unutuyor.

İkinci Dünya Harbinden sonra kurulan öteki sosyalist devletler, tabiidir ki, Sovyetler Birliği'nde sosyalizm kurulmasından dersler alacak ve bu dersleri kendi gerçeklerine göre değerlendireceklerdi. İngiliz Magna Karta(*)'sından ve Fransız burjuva ihtilâlinde doğan burjuva parlamentarizmini ulusal kuruluş ve sosyalizm için tek savaş yolu sayanların, sosyalist ülkelerin, sosyalizmi kurma yolunda birbirinden örnek almalarını «ulusal nitelikleri inkâr» şeklinde göstermeleri, bu şahısların sistemli olarak burjuva düzeninden yana bir görüşle hareket ettiklerini göstermektedir. Ayrıca sosyalist ülkelerdeki gerçekleri de bilmedikleri veya bilmek istemedikleri anlaşılmaktadır. Çünkü İkinci Dünya Harbinde Sovyetler Birliği, iktidarın toprak beylerine, büyük sermaye guruplarına tekrar geçmemesini sağlamakla kurtardığı ülkelerin halklarına yardım etmiştir. Bunun dışında her memleket kendi şartlarına göre sosyalizmi kurmaya koyulmuştur. Bugün, meselâ Alman Demokratik Cumhuriyeti'nde sosyalizm kuruluşu ile Polonya ve Romanya'da sosyalizm kuruluşu arasında ulusal niteliklere göre farkları derhal görmek mümkündür. Fakat bu ulusal nitelikler, Marksizm-Leninizmin ana prensiplerinin inkârı, kapitalist ilişkilerin tekrar canlandırılması anlamına gelmez. Yugoslavya dünya sosyalist sisteminden uzaklaşmıştıktan sonra kapitalist ilişkilere doğru yönelmiştir. En gelişmiş kapitalist ülkelerle sosyalist ülkelere ve Yugoslavya'da adam başına düşen ulusal gelire bir göz atıldığında, gelişmedeki bu ayrılığın sonuçları derhal anlaşılır. Birleşmiş Milletler istatistiklerine göre Batı Almanya'da adam başına düşen ulusal gelir, ortalama 1590 dolardır. Alman Demokratik Cumhuriyetinde ise 1.695 dolar. Sovyetler Birliği'nde 1.508 dolar, İtalya'da 1.000 dolar. Bulgaristan'da 1.005 dolar. Macaristan'da 1.215 dolar. Çekoslovakya'da 1.346 dolar. Polonya'da 1.115 dolar. Romanya'da 785 dolar. Yugoslavya'da 680 dolar.

Garodi'nin, Sovyetler Birliği'ne, Çin'deki Mao grubuna karşı tutumu, «Forum» dergisine verdiği demeçte, proletarya enternasyonalizmine saldırısı, dünya sosyalist sisteminde «Yugoslavya'lar» yaratma isteği, Fransız Komünist Partisine karşı likidatörce tutumuyla ahenkleşmektedir.

Garodi, «Sosyalizmin Büyük Dönemeci» adlı kitabında, Mao grubunun Çin Komünist Partisini likide etmesinden son derece hoşnuttur. Oysa Çin'i, emperyalizmin, derebeyliğin, işbirlikçi burjuvazinin pençesinden kurtaran Çin Komünist Partisidir. Çin Halk Cumhuriyeti kurulduktan sonra parti, 7. ve 8. kongrelerinde Çin'in kalkınmasını öngören bir sanayileşme programı hazırlamış, ayrıca Çin Halk Cumhuriyeti'nin başta Sovyetler Birliği olmak üzere bütün sosyalist ülkelerle emperyalizme karşı sağlam bir cephe kurması gerektiğini belirtmişti. Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkeler, Çin'in kalkınması için kardeşçe yardımlarını (*) 1215'de İngiliz asilzadelerinin kırala zorla kabul ettirdikleri Anayasa.

esirgemiyordu. Aşağı yukarı 1959 yılına kadar Çin, sanayileşme ve kalkınma yolunda başarılı adımlar atıyordu. Ama Mao grubu, 1960 yılından sonra sosyalist ülkelerle ilişkileri baltalamalara yöneldi, kalkınma plânlarını çığnedi, bir yandan Çin Komünist Partisine, öte yandan da komşu ülkelere karşı saldırılara geçti.

Hongkong gibi Çin topraklarını Portekiz ve İngiliz sömürgecilerden temizlemeden, Matzu gibi Çin kıyısına pek yakın adalardan Amerikan kuklası Çan Kay Şekçileri kovmadan; Mao grubu yalancı bir anti-emperyalist demagojiyi siper alarak Hindistan sınırlarına saldırmaya koyuldu. Daha sonra da Sovyetler Birliği'ne karşı bütün dünyanın bildiği saldırı ve provokasyonlara girişti.

Garodi, kitabında Mao grubunun Çin Komünist Partisini yıkmasını ve komşu ülkelere, en başta Sovyetler Birliği'ne saldırılarını, dünya sosyalist sisteminin anti-emperyalist birliğini yıkmaya çalışmasını, Amerikan emperyalistlerinin başta Viyetnam halkı olmak üzere Çin Hindi halklarına karşı barbarca harbi sürdürmelerine meydan veren, tutumunu alkışlıyor.

İdeolojik tutumu bu noktalarda özetlenen Garodi'nin, Sovyetler Birliği'ndeki tarihsel kalkınmadan, SBKP'nin önderliğinde pek kısa bir zamanda toplum hayatının her yönünde elde edilen olağanüstü başarılarından, bu güçlü sosyalist ülkenin ulusal kurtuluşları için savaşan ulusların yardımına koşmasından hiç hoşlanmayan bu şahsın ve benzerlerinin ortaya çıkışı olayını, dünya ölçüsündeki sınıf savaşının bir özelliği, emperyalizmin bir taktiği olarak görmek gerekir. Fakat, işçi hareketi içinde böyle olaylara karşı çetin bir savaş yürütmek şarttır.

Markuze'nin Görüşleri

Alman asıllı Amerikalı profesör Markuze de Marksizm-Leninizmle saldırıları ile tanınmaktadır. Markuze, kapitalizmden sosyalizme geçişte işçi sınıfının öncülüğüne inanmamakta, devrim hareketinin aydın gençliğinin önderliğinde, işçi sınıfının da «katılmasıyla» başarılabileceğini savunmaktadır. Devrimin, Lenin'in öngördüğü gibi, işçi sınıfının öncü ve disiplinli partisi tarafından yönetilmesine kesinlikle karşıdır. Markuze'ye göre devrim hareketini yönetecek partide anarşistlerden liberallere kadar herkes yer alabilir. «Devrimci örgüt» kesin bir disiplinden, açık, konkr, devrimci bir programdan yoksun olmalıdır. Programı, genel prensipleri tesbitten öteye geçmemelidir.

Devrimci örgüt konusunda Markuze de, Garodi gibi, kapitalizmden sosyalizme geçiş döneminde ve daha sonraki sosyalist toplum kuruluşunda öncü, devrimci ve disiplinli bir partinin varlığını kaçınılmaz sayan Marks, Engels ve Lenin'e cephe almaktadır. Bundan ötürü Markuze, yine

Garodi gibi sınıf savaşında, işçi sınıfını burjuvazinin ve emperyalizmin saldırıları karşısında örgütsüz bırakmayı öngören, böylece işçi sınıfının devrimci mücadelesini daha başlangıçta yenilgiye mahkûm eden bir politik görüşü savunmaktadır. Oysa, gerek Paris Komününden, gerek Büyük Oktobr Sosyalist Devriminden, gerekse Almanya'daki Spartakus hareketinden işçi sınıfının öncü devrimci partisinin varlığının kaçınılmaz olduğu dersi çıkarılıyor. Oktobr Devrimini başarıya ulaştıran nedenler arasında öncü bir partinin varlığı, önemli bir yer tutmaktadır. Paris Komününün yenilgiye uğramasının başta gelen sebeplerinden biri, Blankistlerin anti-Marksist tutumları, yani proletaryayı disiplinli, öncü, devrimci politik bir örgütten yoksun bırakmalarıydı.

Spartakus hareketinin yenilgiye uğramasının başlıca nedeni ise, Alman militaristlerinin, genellikle burjuvazinin, işçi sınıfının devrimci örgütüne karşı gerici general Kapp ve grubunu ileri sürmeleri ve bu grubun, Alman işçi sınıfının devrimci örgütünün başları olan Roza Lüksemburg'la Karl Libkneht'i öldürmeleri, devrimci örgütün militanlarını kanlı bir terörle ezmeye koyulmalarıdır.

Markuze ve Garodi gibi ideologlar ve bunların Türkiye'deki taraftarları, işçi sınıfını bilimsel sosyalizmin prensiplerine göre örgütlenmiş devrimci, disiplinli teskilâtından yoksun bırakacak görüşleri savunarak, işçi sınıfının emperyalizme ve burjuvaziye karşı savaşını daha başlangıçta yenilgiye mahkûm etmeyi öngören bir politikayı benimsedikleri açıkça görülmektedir.

Bu karşı-devrimci görüşün Türkiye'deki taraftarları, hem «parlamentar yolu işçi sınıfının tek savaş yolu olarak belleyenler», hem de devrim hareketini «asker-sivil aydın bir kadronun öncülüğüne» vermek isteyen ve proletaryaya, harekete yalnız «katılma» hakkını tanıyan Milli Demokratik Devrimciler arasında bulunmaktadır.

Neo-Troçkizmi, Markuzeciliği ve Maoculuğu daha iyi anlayabilmek için Troçki'nin bazı görüşlerini, özellikle «sürekli devrim» teorisini bilmek gerekir. Troçki'ye ve onun taraftarlarından İsaak Doyçer'e göre, işçi sınıfı iktidarı aldıktan sonra başta gelen sorun, sanayide ve tarımda kalkınmayı sağlamak, yurttaşların ekonomik ve kültürel seviyesini yükseltmek, sosyalist yurdun savunma gücünü durmadan sağlamlaştırmak değil, devrimci şiarlarla emekçi yığınlarını ayakta tutmak ve onları dış maceralara sürüklemektir. Oktobr Devriminden, özellikle Lenin'in ölümünden sonra Troçkistler bu macera politikasını bugün Maocuların yaptığı gibi sahte ve demagojik bir «dünya devrimi» parolası ardında gizlemeyi ihmal etmiyorlardı. Bu, Büyük Oktobr Sosyalist Devrimiyle kurulan yeryüzünün ilk sosyalist devletinin varlığını tehdit eden tehlikeli ve karşı-devrimci bir görüştü. Maocuların, Çin'in kalkınmasını, sanayileşmesini, emekçi yığınlarının hayat seviyesini yükseltmeyi bir yana bırakıp, Hin-

distan gibi tarafsız bir ülkeye, Sovyetler Birliği gibi en güçlü sosyalist devlete ve emperyalizme karşı direnen güçlerin en kuvvetlisine saldırımları, bir yandan Mao grubunun, dünya ölçüsündeki sınıf savaşını da düşman cephe ile birleşmesi, öte yandan da sürekli bir demagoji, «sıçrama» ve «kültür devrimi» gibi sahte devrimci şiarlarla partiyi tasfiye edip orduyu ve gençliğin bir kısmını halka ve işçi sınıfına karşı vurucu bir baskı gücü olarak kullanması, Troçki'nin karşı-devrimci «sürekli devrim» teorisi ile yakın bir bağ kurduklarını göstermektedir.

Markuze'nin savunduğu, sosyalist ülkeleri emperyalist devletlerle beraber suçlamak ve aynı hizada tutmak için ileri sürdüğü «tüketim toplumu» teorisi de, «sürekli devrim» görüşüne yakından bağlıdır.

Markuze'ye göre, sanayileşmiş ülkelerle geri kalmış memleketler arasında derin ve barışmaz bir tarihsel çelişme vardır, hatta çağımızın başta gelen çelişmesi de budur. Sanayileşmiş ülkeler, az gelişmiş memleketlerin ekonomik kaynaklarını sömürerek yurttaşlarına gittikçe artan bir lüks sağlamakta, bu süreci devam ettirebilmek için az gelişmiş ülkelerin ulusal kurtuluş savaşlarını baltalamaktadırlar. Markuze, hiç bir memleketi sömürmeden yalnız kendi ulusal zenginliklerini değerlendirenerek kalkan, sanayilerini kuran sosyalist ülkeleri de sömürgeleri talan ederek sermaye birikimi sağlayan emperyalist ülkelerle bir tutuyor, bununla da yetinmiyor, sosyalist devletlerin kendi gayretleri ile ve kendi tabii kaynaklarını kullanarak kalkınmalarını yeriyor, bu kalkınmayı «burjuvalaşma» ve karşı-devrim sayıyor. Markuze'ye göre sosyalist ülkeler bu yola girmemeli, halkın hayat seviyesini yükseltmeye değil, «sürekli devrimi» sağlamaya koyulmalıydılar. Onun emperyalizme hizmeti de bu yoldadır.

Maocuların Hedefleri

Çin'de Mao grubunun, çağımızın başta gelen çelişkisini, sosyalist, emperyalist ayrımı yapmadan gelişmiş ülkelerle az gelişmiş ülkeler arasında görmesi, Markuze'nin bütün az gelişmiş ülkeleri bütün gelişmiş ülkelere karşı çıkarmak yönünde ileri sürdüğü «teori»lerin Çin'de uygulanmasından başka birşey değildir.

Bu görüşün, az gelişmiş ve emperyalizme karşı ulusal kurtuluş savaşını yürütmekte olan ülkelerle, sosyalist memleketlerin arasına kama sokmak, ulusal kurtuluşları için savaşan halkları en tabii ve en güvenilir dostlarından, savaşlarını, ekonomik, politik ve askeri konre yardımlarla desteklemekte olan dostlarından, yani sosyalist ülkelere ayırmak hedefini güttüğüne şüphe yoktur. Bu bakımdan emperyalizm ve ideologları bu görüşleri memnurlukla karşılamakta, konre olarak da Maocuların dünya sosyalist hareketinde ayırıcı faaliyetini geliştirdikleri

oranda, meselâ Çin Hindinde silâhli saldırılarını geliştirmek imkânını bulmaktadır.

Emperyalizme karşı, ulusal kurtuluşları için savaşan veya ulusal bağımsızlıklarına kavuşmuş, fakat ekonomik-kültürel kalkınmalarını henüz tamamlayamamış uluslara sosyalist ülkeleri karşıt göstermeye çabalamak, doğrudan doğruya bağımsızlık hareketlerine cephe almak, teori ve pratikte karşı-devrimci bir duruma düşmek demek olur.

Sarı sendikacılık, Leybirizm, sağcı sosyal-demokrasi; emperyalist tekellerin, sömürge, yarı-sömürge, bağımlı ve yarı bağımlı ülkelerden sağladığı talanın önemsiz bir kısmının işçi sınıfına aktarılmasına aracılık etmekte ve bu yoldan tekeller hesabına emekçi yığınlarını morfinleme işini de yürütmektedirler. Birleşik Amerika, İngiltere ve Batı Almanya gibi emperyalist tekellerin hâkimiyetindeki gelişmiş ülkelerde, burjuvazi bu politikası ile emekçi halkı belirli ölçüde uyuşturmaya ve kendisi için, parlamentarizm çerçevesinde bir oy deposu haline getirmeye hâlâ muvaffak olabilmektedir. Fakat bu ülkelerde de, başka ulusların zenginliklerinin talanı ile sağlanan yüksek hayat seviyesinin, bizzat tekellerin dahil olduğu ülkelere karşı bir tutum olduğunu, sömürülen halkların talanına son verilmesini, bu halklarla gerçek eşitliğe dayanan bir işbirliğinin kurulmasını ve onların kalkınması için sosyalist prensipler temelinde bir politikanın uygulanmasını isteyen komünist partileri ve öteki devrimci akımlar vardır. Tipik olan ve yarına açılan politika da budur.

Bilimsel sosyalizmin kurucuları Marks, Engels ve Lenin'e göre proletarya devriminin açık ve belli hedefleri vardır: Emekçi yığınlarını kapitalizmin sömürsünden kurtarmak, büyük ulusal zenginlikleri bütün ulusa mal etmek, sanayileşmeyi ve genellikle ekonomik kalkınmayı sağlamak, sonuç itibarıyla tüm emekçileri yüksek bir yaşayış ve kültür seviyesine ulaştırmaktır. Oysa Maocular, Markuze ve Trotçkistler halk yığınlarına, işçi sınıfı iktidarı aldıktan sonra da sefaleti paylaşmaktan ve yoksulluktan başka birşey vaatmiyorlar.

İşçi sınıfı iktidarında halk yığınlarını umutsuzluğa yönleltecek nitelikte olan bu görüşler, karşı-devrimlerin, emperyalist müdahale, saldırı ve sömürge harplerinin tohumlarını bünyelerinde taşımaktadırlar.

Mart 1970

Türkiye Devrim Hareketinde Bazı Akımlar

Likidatörler

Her yerde olduğu gibi Türkiye'de de sınıf savaşı çok yönlü ve karmaşık olarak gelişmiştir. Bu durum, burjuvazinin işçi sınıfına ve onun öncü partisine karşı değişik politik, ideolojik ve teorik yönlerden saldırısının bir sonucudur. Türkiye Komünist Partisi kurulduğu günden beri, bütün bu planlarda burjuvazi ile çatışmak zorunda kalmıştır. Partinin kuruluşundan kısa bir zaman sonra, kurucusu ve başkanı Mustafa Suphi'nin, genel sekreteri Ethem Nejat'ın ve Merkez Komitesi'nden daha on üç komünistin burjuvazi tarafından öldürülmesi, partiyi zor duruma düşürmüştür. Çünkü Mustafa Suphi ve arkadaşları, gerek teorik, gerekse ideolojik bakımdan partinin öncü ve en kıymetli elemanlarını teşkil ediyorlardı. Burjuvazi, partinin beynini hedef almıştı. Mustafa Suphi ve arkadaşlarının kaybından doğan boşluk, yığınlardan ayrı ve onların üstünde bir «Salon sosyalizminin» gelişmesini ve bazılarının «Aydınlık» dergisini kendilerine kürsü haline getirmelerini kolaylaştırdı. Bu durum, parti içinde likidatör akımların daha kısa bir zamanda yetişip baş kaldırmalarını kolaylaştırdı. «Salon sosyalizminin» başını Şefik Hüsnü çekiyordu. Şefik Hüsnü, Fransız reformist sosyalizminin ekolünde yetişmekle övünür, sosyalist entellektüelizminin bütün hastalıklarını taşırdı. Sosyalizm ve parti anlayışı, işçi sınıfından ayrı, seçkin bir aydın sınıfını hedef alırdı. Partiyi yığınlardan ayırma hareketi, Mustafa Suphi ve arkadaşlarının öldürülmesinden sonra ve Şefik Hüsnü ile başladı.

Partiyi yığınlardan ayırma ve sosyalizmi bir seçkin aydın zümrenin hareketi haline getirme çabaları, Komünist Partisini inkâr etme, onu likide etme, işçi sınıfını sınıf savaşından, politik yönetimden yoksun bırakma hareketinin başlangıcı, hattâ ideolojik temelidir.

TKP'nin 1923'de yasaklanması, sert terör, partiyi yığınlardan ayırma hareketinin başını çekenlerin, Şefik Hüsnü grubunun işini kolaylaştırdı. Hemen şunu ilâve edelim ki, Komünist Partisini yığınlardan, işçi sınıfından

ayırarak ve ona bir aydın akımı niteliğini vermek, daha doğrusu onu «tekelleştirmek» eğilimi günümüze kadar gelmiş ve işçi sınıfına, demokratik anti-emperyalist harekete karşı bir ihanet olarak belirmiş bir akımdır.

Ahmet Cevat Emre, Şevket Süreyya, İsmail Hüsrev Tönking, Vâlâ Nurettin ve Baytar Cevdet gibi likidatörlerin Şefik Hüsnü'nün ideolojik çevresinden çıkmaları hiçte rastlantı değildir. Bu gruplarla Şefik Hüsnü arasında kişisel çekişmeler, post kavgaları vardı. Ama partiyi yığınlardan ayırmak konusunda bunların arasında ayrılık yoktu. Ahmet Cevat Emre, Şevket Süreyya, İsmail Hüsrev Tönking grubu, partiyi yığınlardan ayırmak, onu bir aydın klübü haline getirmek eğilimini daha da ileri götürdüler, doğrudan doğruya partinin gereksizliği fikrini savunmaya başladılar. Partinin varlığının gereksizliği fikri, burjuvaziye teslim olma ve defetizm olarak günümüze kadar gelir. Günümüzde bazı «ideologlar», yığınları ürkütmemek gibi bir «kaygı» ile bizzat partinin yayınlarında partinin adını anmaya bile karşı çıkmak, onu içinden vurmak, içinden likide etmek, toplum yaşamının dışına itmek girişimlerinde bulunmuşlardır.

Yukarda adlarını saydığımız likidatörler yanında bir de Vedat Nedim Tör, Hemşinli Mahmut gibi, partinin en yüksek kademelerine kadar yükselen provokatörlerin eylemlerini de bilmek gerek. Bu polis ajanları, yine likidatörlerin ve Şefik Hüsnü grubunun kendilerine elverişli davranmalarından, devrimci uyanıklıktan yoksun tutumlarından istifade ederek partinin en yüksek kademelerine kadar yükselme, önemli ölçüde parti kadrolarını ve sırlarının polise teslim etme olanaklarını buldular.

Birinci Dünya Harbinde ve onu izleyen yıllarda, Milli Kurtuluş Savaşı yıllarında, işçi sınıfı sayıca azdı. Daha fazla İmalatı Harbiye, Demiryolları, Dokuma ve Tütün Sanayi kollarında işçi hareketi geliyordu. İşçi sınıfı zayıf olmakla beraber, burjuvaziye korkutacak kadar güçlü bir komünist hareket vardı. TKP, bu komünist akımın bir araya gelmesi ile merkezi bir örgüt olarak 1920 yılının Eylülünde kuruldu. TKP'nin kurucuları ve en başta Mustafa Suphi, Ethem Nejat ve Merkez Komitesinin ezici çoğunluğu, partiyi yığınlara indirmek, onu işçi sınıfının öncü bir örgütü haline getirmek için savaşıyorlardı. Mustafa Suphi ve arkadaşları, entellektüelizme, klüpçülüğe, yani partiyi yığınlardan ayırmak eğiliminde olan bütün akımlara şiddetle karşı duruyorlardı. Ve işçi sınıfı, emekçi yığınları arasında hızla örgütlenmeye gidiyorlardı. Bu tutum, Mustafa Suphi ve arkadaşlarının aydın düşmanı oldukları anlamına gelmez.

Onlar, devrimci aydınlarla işçi sınıfının işbirliğinin kaçınılmaz olduğuna inanmışlardı. Devrimci teori olmadan devrimci eylemin imkânsızlığını da biliyorlardı. Likidatörlerin ve «salon sosyalistleri»nin, parti içine işçi-aydın ayırımı sokmalarına karşı da şiddetle mücadele ediyorlardı.

Mustafa Suphi ve arkadaşlarının öldürülmesinden sonra partinin genel

sekreteri olan Salih Hacıoğlu ve Politbüro üyelerinden Vanlı Kâzım ve bunların etrafında bulunan militan kadro, İmalatı Harbiye'de, İzmir, İstanbul ve Eskişehir demiryolu işçileri arasında, dokumacılar, tütüncüler ve genellikle İstanbul, İzmir, Ankara, Adana, Samsun sanayi bölgelerinde hızla parti örgütleri kurmaya koyuldular. Hattâ İstanbul örgütünün başına geçen Vanlı Kâzım, bizzat işçi olarak fabrikalara girdi ve sanayi işçilerini yerinde örgütlemeye eylemine koyuldu. 1922-23 yıllarında bu kadro, Türkiye Kızıl Sendikaları'nı kurdular. Makinist Kara Ahmet, partinin Lâdik teşkilâtının başına geçti. Parti yöneticilerinden Ata Çelebi, Mersin'de «Doğru Söz» gazetesini çıkarmaya başladı. Bu gazete, partinin Adana-Çukurova bölgesinin organıydı.

TKP ayrıca Eskişehir Demiryolları Cer Atölyesinde, İstanbul Halkalı Ziraat Mektebinde kuvvetle örgütlenmişti.

Partiyi yığınlara indirmek isteyen Salih Hacıoğlu akımı ile, onu yığınlardan ayırmak isteyen likidatör-provokatör grubu arasındaki çatışma çok sertti. Hattâ bir ara, bir fırsatını bulup Şevket Süreyya, Vedat Nedim grubu partiyi yığınlara indirmek isteyenleri partiden çıkarmak teşebbüsünde bile bulundular. Bu teşebbüs, MK'nin bilinçli yoldaşları ve onlara yardımcı olanlar tarafından zorlukla önlendi.

Başarısızlığa uğruyan likidatörlerin bir kısmı partiden ayrıldı, bir kısmı partiden çıkarıldı, Vedat Nedim Tör gibi provokatörlerin maskesi de tutuklamalarda düştü.

Komünist Partisinin varlığını gereksiz gören likidatörler, normal yollarını izleyerek burjuvaziye yamandılar. Kemalistlerin ideoloğunu yükümlendiler.

Kemalistler ne istiyordu? Burjuvazinin, sermayenin, büyük toprak beylerinin kayıtsız şartsız ve muhalefetsiz egemenliğini istiyordu. Bunun için bir ideoloji bir de teori gerekiyordu. Komünist Partisini likide etmek isteyen, ama bunu başaramayarak partiden ayrılan Şevket Süreyya, İsmail Hüsrev, Ahmet Cevat gibileri, Halk Partisinin bazı aydınları ile de birleşerek «Kadro» dergisini kurdular. «Kadro», burjuvazinin ideolojisini, teorik temelini araştıran bir yayın niteliğindeydi. Kadrocular, burjuvazinin kayıtsız şartsız egemenliğini haklı gösterecek yolları arıyorlardı.

Evvelâ burjuvazinin ekonomik gelişmesini, ekonomik alandaki hegemonyasını sağlayacak bir görüş gerekirdi. Burjuvazinin ideologları, daha kurtuluştan hemen sonra, yani 1923'de İzmir İktisat Kongresinde kapitalist yola girmeyi kararlaştırmışlardı. Fakat bunun için gereken sermaye birikiminin sağlanmadığı açıktı. Egemen zümre, büyük sermayeci yaratmak istiyordu. İş Bankası bir sermaye birikimi sağlamıştı, ama bu, memleket ölçüsünde kuvvetli bir sermayedar sınıfı yaratmak için yeterli değildi. 1933 yıllarında, TKP'den atılmış likidatörlerin de yardımıyla devletçiliğe daha esaslı bir

şekilde dönüldü. Dönüldü diyoruz, çünkü Kemalistler daha Milli Kurtuluş Savaşı sırasında devletçiliği kabullenmiş, hattâ Büyük Millet Meclisi kürsüsünden anti-kapitalist nutuklar bile çekmişlerdi. Ama kurtuluştan sonra İzmir İktisat Kongresinde bunlar tamamen bir yana bırakılmış, kapitalist yola girmek kesinlikle kararlaştırılmıştı.

Neo-Kemalistler

1933 yıllarında devletçiliğe yeniden dönülmesi, gerçekte kuvvetli bir devlet sektörü kurmak için değil, kuvvetli bir özel sektör kurmak içindi. Halk Partisi'nin programında yapılan bir değişiklikte devletçiliğe yeni bir tarif verilmişti. Devletçilik, özel sermayenin yapamadığını yapacak ve ona yardımcı olacaktı. Bunun anlamı, devletin, halkın parası ile sermayedar yaratmaktan başka birşey değildi. Gerçekten de Devlet İktisadi İşletmeleri, ham madde, enerji ve hizmetler alanlarında özel sermayeye maliyet fiyatlarının altında mal sağlamış, bunun için de her zaman zarar etmiş, zararları da devlet bütçesinden, yani halkın kesesinden ödenmiştir. Tek sözle burjuvazi, devlet işletmeleri yoluyla halkı sömürmek imkânlarını bulmuştur. Fakat bu demek değildir ki, İktisadi Devlet İşletmeleri kaldırılması veya özel sektöre devredilmesi gereken müesseselerdir. Komünist Partisi her zaman Devlet İşletmelerinin halkın yararına işletilmesi, özel sektörün arpalığı olmaktan kurtarılması tezini savunmuştur.

Burjuvazi, sermayecilerin, toprak beylerinin hegemonyasını kayıtsız şartsız ve muhalefetsiz savunabilmek için teorik bir temel arıyordu. Kadrocular bu alanda da burjuvazinin imdadına yetiştiler, «sınıfsız bir toplum» görüşünü ortaya attılar. Onlara göre Türkiye'de sınıflar, zümreler falan yoktu. Yalnız millet vardı «Onuncu Yıl Marşı»nda, halka, gençliğe «imtiyazsız, sınıfsız, kaynaşmış bir kitleyiz» diye söylüyorlardı.

Sınıfların varlığı inkâr edilince, tabiidir ki, işçi sınıfının, emekçi yığınların, hattâ orta tabakaların varlığı da inkâr ediliyordu. Böylece, sermayecilerin, büyük toprak beylerinin işçi sınıfı, köy emekçileri üzerindeki diktatürası bu gibi bir parâvana, bir duman perdesi ardında korunuyordu.

Türkiye sınıfsız bir toplum sayıldığına, işçi sınıfının, emekçilerin varlığı inkâr edildiğine göre, işçi sınıfının Komünist Partisi, sosyalist partisi, orta tabakaların politik akımlarının varlığı da inkâr ediliyordu. Sendikalar da var olamazdı.

Bu görüş işçi sınıfını, köy ve şehir emekçilerini eli kolu bağlı bir şekilde sermayenin, toprak beylerinin sömürsüne terk etmekten başka birşey değildi. Kadrocularla Kemalistler, sınıfların varlığını inkâr maskesi altında işçi sınıfının politik sendikal örgütlerini yasaklamakla yetinmiyor, aynı zamanda bu yasakları, faşist İtalya'dan aldıkları 141 ve 142. maddelerle de ağır cezaların tehdidi altında savunmak istiyorlardı. Cemiyetler Kanunu

ile de «sınıf esasına dayanan» bütün dernekleri yasaklıyorlardı. Hitler Almanyası'ndan da «İş Kanunu»nu alıyorlardı.

Kadrocuların «sınıfsız toplum» görüşü, 1920'de İtalya'da iktidarı ele almış olan faşistlerin «Korporasyon» görüşünden aktarılmıştır. Bu görüşe göre, toplumda sınıflar yoktur. Millet içinde öbekler vardır, ki bunların çıkarlarını korporativ bir anlayışla kurulacak olan örgütlerde ahenkleştirmek mümkündür. Emekle sermaye arasında çelişki değil, işbirliği vardır. Bundan ötürü bütün sınıfsal nitelik taşıyan örgütleri bu arada işçi sınıfının politik ve sendikal örgütlerini yasaklamak gerek.

Kadrocuların Kemalistlere hediye ettikleri bu ideoloji, yani toprak beyliğinin, marabacılık, yarıcılık gibi Ortaçağ kalıntısı kurumların, sermaye ve işçi sınıflarının karşılıklı varlığı şartlarında sınıfların varlığını inkâr etmek ve faşist kanun maddeleri ile sınıfsal örgütü ve düşüncüyü yasaklamak, Türkiye gibi az gelişmiş ve bilimsel düşünceye muhtaç bir ülkeye çok pahalıya mal oldu. Halkın bütün demokratik hakları çiğnendi, fikir gelişmesi ağır bir baskı altında alındı. Kadrocuların düşünce ufku, Fransız sosyologu Dürkheim'in ötesine geçemiyordu. Dürkheim sosyolojisi, toplumu harekete geçiren kanunları bulmak gibi bilimsel bir paravana ardında, halkın dışında ve üstünde bir «maşerî şuur» (toplum bilinci) un varlığını ve bu bilinci de halka rağmen bir aydın zümrenin, bir şefin temsil edebileceğini iddia ediyor, toplumda sınıfların varlığını inkâr ediyordu. Sınıf bilincine yabancı, hattâ düşmandı.

Toplumsal kapitalist temel düzenini değiştirmeden, büyük üretim araçları üzerindeki özel mülkiyete son vermeden, bunları toplumun, devletin mülkiyetine vermeden, toprak ilişkilerini sosyalist bir anlayışla yeniden ayarlamadan, sınıfsız toplum düzenine geçmek iddiaları her zaman, her yerde, sermayenin, emekçi yığınları üzerinde zor yöntemleri ile hegemonyasını pekleştirmekten başka anlam taşımamıştır. Büyük üretim araçları halkın eline geçtikten sonra bile, uzun zaman toplum içinde sınıflı toplum düzeninin kalıntıları kendilerini hissettirmektedirler. Ancak sosyalist ilişkilerin toplumun bütün kesimlerinde tamamen üstün gelmesi komünizmin maddi ve teknik temellerinin atılmaya başlanmasıyla, ki, toplumun sınıfsal yapısı tamamen kaybolur ve sınıfsız toplum düzenine geçilmiş sayılır. Bu gibi bir sürecin varlığı, sosyalist ülkelerdeki gelişme ile ispatlanmıştır.

İkinci Dünya Harbi ile faşizm yıkıldı. Onunla beraber «sınıfsız toplum» gibi, burjuvazinin diktatorasını sürdürmek için ileri sürdüğü aldatmaca da yıkıldı. Yani sınıfsal toplum yapısı gibi bilimsel bir gerçek, kendini Türkiye'de de kabul ettirdi. 1945'de Kemalistler, «Cemiyetler Kanunu»nu değiştirerek sınıf temelinde derneklerin kurulmasını kabul etmek zorunda kaldılar. Bu, «sınıfsız toplum» görüşünün, bizzat onu ileri sürenler tarafından iflâsının kabulünden başka bir şey değildi.

«Cemiyetler Kanunu» değiştirildi, sınıf esası üzerinde dernek kurma hakkı tanındı. Ama, faşist İtalya'dan alınan ve Komünist Partisine konan yasağı ağır cezalar tehdidi altında tutan 141. ve 142. maddelere dokunulmadı. Aksine, bu faşist maddeler daha da sertleştirildi. İşçi sınıfının varlığı kabul edildi, ama onun politik örgütü olan Komünist Partisi'ne konan yasağı kaldırılmadı. Büyük burjuvazi, bu yasaklara dayanarak memleket kapılarını emperyalizme daha kolaylıkla açmak imkânını buldu. Büyük toprak beyliğinin, büyük sermayenin, emperyalizmin hegemonyasına dayanan düzeni, halka, bütün demokratik, anti-emperyalist devrimci akımlara karşı, faşist maddelerin kalkması ardında ayakta tutmak girişimlerine devam edildi. Hâlâ da devam ediliyor.

Ne var ki, bütün engellere, büyük burjuvazinin, emperyalizmin saldırılarına rağmen sosyalist akım, işçi hareketi ve sendikacılık güçlü ve toplumu etkileyen politik kuvvet olarak geliştiler.

Bu platform üzerinde sosyal-politik akımlar kendilerine öz bir gelişme kaydetmişlerdir. Milli Kurtuluş Savaşında ve onu izleyen ilk yıllarda anti-emperyalist bir nitelik taşıyan ve bu niteliği ile de ulusal kurtuluş devriminde kendine özgü bir rol oynayan Kemalizmin, zamanla emperyalizme açılan ve onunla ittifak kuran politik bir iktidar doktrini haline geldiği ve Kemalistlerin bir ayrışma gösterdikleri biliniyor. Ne var ki, Kemalizmin ilk hareket noktası, yani anti-emperyalist yönü, toplum yaşamından silinmedi. Asker-sivil bürokrat kadrolar, gençlik, aydın ve bilimsel çevrelerde Kemalizmin özellikle anti-emperyalist yönü yaşadı. Atatürk'ün ölümünden sonra İsmet paşa zamanında, yani tek partili devrin ikinci yarısında ilerici yurtsever bir muhalefet olarak gelişti. Bunlar, Marshall planı ve Truman doktrini gibi İkinci Dünya Harbi'nden sonra Amerikan emperyalizminin Türkiye'de attığı politik, ekonomik köprü başlarına karşı Türkiye Komünist Partisi'nin açmış olduğu anti-emperyalist savaşa kısmen katılıyor, hiç olmazsa bu savaşı sempati ile izliyorlardı.

Daha sonra, Neo-Kemalizm diye anılacak olan bu akım, yavaş yavaş ulusal kurtuluş fikrini tamamlamanın gereğini duymaya başladı. Köy Enstitülerinin kurulması, Atatürk'ün ölümünden hemen sonra filizlenen Neo-Kemalist akımın ilk adımlarından biridir. İlk Neo-Kemalistler, Türkiye'de toplumsal gelişmenin sağlanabilmesi için anti-emperyalist, reformcu bir tutum takınmanın kaçınılmazlığına inanıyor, fakat bu konuda iktidarı elde tutan Kemalist kolla çatışmaktan kaçınıyor ve bu konuyu arka plana atıyorlardı. Köyün kalkınması, ele aldıkları sosyal sorunların başındaydı. Türkiye'de kalkınmanın köyden başlayacağı fikri eskidir. Geri kalmış, köylü yığınların çoğunlukta bulunduğu birçok ülkede, köyden kalkınma gibi ters bir fikrin ortaya atıldığı tarihte sık sık görülür. Fakat bu fikir Türkiye'de edebiyattan öteye geçmemiş, bazı toprak reformu ferman ve kanunlarında şekillendirilmek istenmiş, fakat bu teşebbüslerin hiçbirisi olumlu sonuç

vermemiştir. Bundan ötürü de denebilir ki, ilk Neo-Kemalistlerin Köy Enstitülerini kurmaları, kalkınmaya köyden başlama teşebbüsünün ilk somut belirtisidir. Bunlar, o zaman iktidarı, değişik yollardan bir toprak reformu yapmaya da zorlamışlardır. Hattâ, 1945'te «Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu» adı ile bir kanunun çıkmasını etkilemişlerdir. Büyük toprak beylerinin sert bir direnişi ile karşılaşan bu kanun, CHP'nin parçalanmasına, Menderes, Emiň Sazak gibi büyük toprak beylerinin, Bayar gibi işbirlikçi sermayeyi temsil eden politikacılarla birlikte CHP'den ayrılmalarına ve DP'yi kurmalarına sebep olmuştur. Çıkarılan «Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu», büyük toprak beyliğini kuvvetlendirmekten başka bir sonuç vermemiş, Köy Enstitüleri de çok yaşamamış, kısa bir eylem süresinden sonra tarihe karışmışlardır.

İlk Neo-Kemalistlerin bu başarısızlığı ve Demokrat Parti devrinde Mısır'da Nasırcıların işbaşına gelmesiyle, Neo-Kemalistler yeni fikirlere açılma gereğini duymuşlardır. Bu yeni fikirler, iktidar sorunlarını, devrimde öncülük ve kalkınma sorunlarını kapsıyordu.

Devrim hareketinde iktidarı almanın önemli olduğu, iktidarı aldıktan sonra devrimci girişimlerin kolaylaşacağı evrensel bir gerçektir. Mustafa Kemal ve arkadaşları da Milli Kurtuluş Savaşı içinde bu gerçeğe göre hareket etmişlerdir. Neo-Kemalistlerin gerek Köy Enstitüleri, gerekse toprak reformu kanunlarında yenilgiye uğramaları Mısır'da Nasırcıların da işbaşına gelme şekli, Neo-Kemalistleri bir daha iktidar konusunu ele almaya zorladı.

İktidar nasıl ele geçirilirdi? Askeri darbe yolu ile, parlamenter seçim, yığinsal eylemlere dayanma yolları ile.

Demokrat Parti devri, Neo-Kemalistlerin gençlik ve silâhlı kuvvetler içinde örgütlenmeye çalıştıkları devirdir. Bu çalışma şekli, Arap ülkelerindeki BAAS'çıların ve Nasırcıların kısıdan iktidarı almak için silâhlı kuvvetlere dönük çalışma şekillerini andırır. 27 Mayıs hükümet darbesi, BAAS'çı-Nasırcı bu çalışma taktiğinin sonucudur. Fakat Neo-Kemalistlerin 27 Mayıs'ı başarabilmeleri, tek başına askeri bir darbenin eylemi sayılmaz. Bunda uzun yılların devrimci birikimlerinin payı büyüktür. Neo-Kemalistler bu eylemlerinde halk yığınlarının derin hoşnutsuzluğundan, komünistlerin, sosyalistlerin sağladığı devrimci birikimden geniş ölçüde istifade etmişlerdir. Fakat 27 Mayıs'daki ve ondan sonraki tutumları ile Kemalizmin kökenlerini tamamen benimseyemediklerini, iktidar sorununu da bütün genişliği ile kavrayamadıklarını göstermişlerdir. Kemalizmin anti-empyralist kökenlerine tam olarak inemediklerini, iktidarı aldıkları gün NATO'ya, empyralizme bağlılıklarını ilân etmekle, sözde bir demokratik tutumla da iktidarı daha sonra azılı gerici zümrelere terk etmekle, hiçbir köklü devrimci reform yapmamakla göstermişlerdir. Yalnız bir devrimci birikim sonucunda 27 Mayıs darbesiyle gericiğin dayattığı düzen sarsılmış, çatlaklar vermiş ve bu çatlaklardan bazı demokratik fikirler

toplum yaşamında yerleşmek imkânını bulmuştur.

İktidar ve reformlar konusunda 27 Mayıs'ın kaydettiği fiyasko, neo-Kemalistlerin gözünü iyice açmıştır. 1965 yılına doğru Neo-Kemalistler iktidarı aldıktan sonra onu bırakmamanın, kuvvetlendirmenin teorisini yapmaya başlamışlardır. Silâhlı kuvvetlerdeki yurtsever elemanlarla bu yeni anlayışa göre ilişkiler kurulmaya başlanmıştır.

Neo-Kemalistlere göre, devrim hareketinde yığınların, işçi sınıfının rolü ikinci derecededir. Esas olan devrimi başaracak asker-sivil bürokrat kadrodur. Bunlar, bir hizmet anlayışı içinde iktidarı ele aldıktan sonra emekçi yığınları organize edip reformlara doğru yönlletmeyi tasarlamışlardır.

27 Mayıs'tan sonra Neo-Kemalistler bir Devlet Planlama Teşkilatı kurmayı başarmışlardır. Bu teşkilattaki bazı yurtsever plancılar, Türkiye'nin içinde bulunduğu sosyal, politik, ekonomik acı gerçekleri gün ışığına çıkarmak ve onları kamuoyuna mal etmek başarısını göstermişlerdir. Bu eylem, Türkiye'de devrimci fikirlerin gelişmesine, birçok Neo-Kemalistin sosyalizme yönelmesine sebep olmuştur. Fakat, Neo-Kemalistler bütün gerçekçi olmak çabalarına rağmen, Türkiye'nin kalkınmasının teknik değil, politik bir tutuma bağlı olduğu gerçeğini anlayamamışlardır. Emperyalist sömürüye son vermeden, sömürü düzeninin yapısının temelini değiştirmeden, büyük toprak beyliğini, büyük sermayenin sömürü ve talanını engellemeden, memleket gerçeklerine uygun hızlı bir sanayileşme programı uygulamadan kalkınmanın imkânsız olduğu gerçeğini anlayamamış, mevcut düzeni tenkit etmekten öteye geçememişlerdir. Sonunda bu Neo-Kemalist plancılardan birçoğu, 12 Mart müdahalesinden sonra Erim'in kanlı faşist yöntemli hükümetiyle işbirliği yapmışlardır. Sıkıyönetim kararını imzalamışlardır. Fakat önlerindeki boşluğu görerek çekilmek zorunda kalmışlardır.

Neo-Kemalistlerden bir kısmı da bazı generallerle işbirliği yaptıklarından ötürü tutsak edilmiş, zindana atılmışlardır. Bunların bazı sosyalist fikirler savunduğu, fakat devrimci güç olarak asker ve sivil bürokrasiden ötesini görmedikleri de bir gerçektir.

Neo-Kemalistlerden bir kısmı da doğrudan doğruya bilimsel sosyalizme gelmiş ve bilimsel sosyalizm dışında gerçek bir devrim yolu bulunamıyacağı anlayışına varmıştır. Sosyalist akım içinde, emperyalizme ve burjuvaziye karşı işçi sınıfının yanında savaşa atılmışlardır.

Neo-Kemalizmin gelişmesi, daha çok gençlik ve aydın hareketi içindedir. Bu gelişme, Marksizm-dışı bir hareket olmasına rağmen, bir cephede işbirliği politikası içinde işçi sınıfının ulusal ve sosyal kurtuluş hareketine yardımcı olabilecek ve onu güçlendirecek niteliktedir.

Bilimsel sosyalizmin görüşüne göre, devrim hareketi yığınların eylemi

sonucunda iktidarı alarak başarılabilir. Bunun için işçi sınıfının, öncü partisi saflarında örgütlenmesi, burjuvaziye ve emperyalizme karşı sınıf savaşı içinde güçlenmesi, anti-emperyalist, sosyalist, devrimci fikirlerin yığınlara maledilmesi, emekçi yığınların devrimci yöntemlerle iktidarı almalarına hazırlanması gerekir. Bu yolda parlamenter yöntemler de geçerlidir. Yığın-sal eylemlerle parlamentoda elde edilecek devrimci bir çoğunlukla iktidarı almak mümkündür. Ama iktidarı aldıktan sonra halk yığınlarını devrimci eylemlerle, seferber etmek, onları kazanımlarını korumaya yöneltmek de devrim yolunda kaçınılmaz bir zorunluktur.

Şubat 1974

Gençlik Hareketi ve Bazı Ters Eğilimler

Gençlik

Türkiye'deki gençlik hareketlerine eğilirken, yaşadığımız devrin tarihsel gelişmesini, onun özelliklerini de gözönünde tutmak ve değerlendirmek gerek.

Bugün genç kuşaklar, insanlığın derin dönüşümlerle, yaşam anlayışının değiştiği, derin moral ve politik değişikliklere uğradığı bir devirde gelişiyor, olgunlaşıyor. Yaşadığımız devirde tek bir kuşağın yaşamı içinde hiç bir devirde meydana gelmeyen derin değişiklikler oluştu. Yeryüzünün üçte biri üzerinde insanın insan tarafından sömürülmesine, ulusal baskıya son verildi. Sosyalist toplum sistemi kuruldu. Sovyetler Birliğinin varlığı, kapitalist ülkelerde işçi sınıfının daha iyi örgütlenmesine, sermayecilerin ve hükümetlerin hesaba katmak zorunda kaldıkları bir güç haline gelmesiyle sonuçlandı. Komünist partileri, sendikalar, toplumun gelişmesini etkileyen örgütler olarak belirdiler. Emperyalizmin sömürge sistemi büyük ölçüde yıkıldı.

Hayata atılan gençler, kapitalist toplum sisteminin doğurduğu derin bunalımlar ve çelişkiler ile karşılaşılıyor. Kapitalizmin bu bunalım ve çelişkileri durmadan derinleşiyor. Kapitalist toplum sistemi, gençliğin yalnız maddi değil, gelişen demokratik, moral ve politik ihtiyaçlarına cevap veremiyor. Bilimsel, teknik, kültürel alanlarda gençliğin gittikçe artan ihtiyaçları, eğitim, öğrenim sistemlerinin derin bir değişikliğe uğramasını ve yeniden kurulmasını kaçınılmaz kılıyor. Kapitalist sistemin gençlikle ilgili politikası ise, baskı ve sömürü mekanizması için gereken kadroları yetiştirmeyi gözönünde tutan bir programın uygulanmasından öteye geçemiyor. Bundan ötürü kapitalizmin, tekellerin toplum yaşamına gittikçe daha fazla el koymalarına, saldırılarına karşı, protesto hareketlerine katılan gençlerin sayısı gittikçe artıyor. Bu eylemlerin sosyal-politik özü, işçi sınıfının omurgasını teşkil ettiği geniş anti-emperyalist hareketin bir

parçasıdır. Bundan ötürü gençliğe özgü heyecan, işçi sınıfına bağlandığı zamandır ki, yaratıcı, yapıcı bir güç olarak beliriyor. Gençliğin Marksizm-Leninizme gittikçe daha geniş ölçüde bağlanmasının nedeni, bilimsel sosyalizmin devrimci, yaratıcı, bilimsel niteliğidir.

Ne var ki, burjuvazi de ideolojisini gençliğe aşılamaktan geri durmuyor. Burjuvazi, elinden geldiği kadar gençliği politikadan uzak tutmaya çalışıyor. Apolitizmi aşıyor, elindeki bütün araçlarla dini, burjuva ulusçuluğunu, şovenizmi, ırkçılığı gençliğe aşılama ve onu esas gayesinden uzaklaştırmaya çalışıyor. Bu etkiler altında gençliğin bir kısmı gelenekçi, tutucu şekiller içinde kalıyor. Bir kısmı faşist komandoculuğun, turancılığın afyonuna kapılıyor. Bir kısmı hippy, bitnik akımlara kapılıp toplum dışına çıkıyor. Bir kısmı Maoculuk, anarşizm gibi akımlara kapılıyor.

Burada Türkiye'de gençlik hareketinin tarihçesini yapacak değiliz. Ama Türkiye'deki gençlik hareketlerinin gelişmesine kısaca göz atmak, günümüzün olaylarını anlamaya yardımcı olacaktır. Türkiye'de Ulusal Kurtuluş Hareketinde özellikle Ulusal Kurtuluş Savaşında gençliğin anti-emperyalist, devrimci rolü büyük olmuştur. Türkiye Komünist Partisi'nin kurucusu Mustafa Suphi'nin etrafında toplanan Ethem Nejat gibi gençler çoğunluktaydı. Nazım Hikmet, İstanbul'dan Ulusal Kurtuluş Savaşına katılmak üzere Anadolu'ya geçtiği zaman 20 yaşlarında bir gençti. Ulusal Kurtuluş Savaşı sırasında kurulan TKP'nin saflarını daha çok gençler dolduruyordu. Bu gençler, düşmanı topraklarımızdan attıktan sonra, demokratik, sosyalist bir Türkiye yaratmayı öngörüyorlardı.

Burjuvazinin TKP'ye karşı uyguladığı terör, aynı zamanda devrimci gençlik hareketine karşı terör niteliğini taşıyordu. Burjuvazi, Türkiye Komünist Partisini 1923'de yasaklamakla, Türkiye'de gençlik hareketini tam kontrolü altına almak gibi bir hedef de güdüyordu. TKP'nin şaşmaz tutumu, gençlik hareketini işçi sınıfına bağlamak ve onun bu yönde gelişmesini sağlamaktır.

CHP, legal alanda gençlik hareketini burjuvazinin sınıfsal politikası için vurucu güç olarak elinde tuttu. CHP yöneticileri, ajanları eliyle legal gençlik hareketini demokratik, anti-emperyalist akımları ezmek için de kullandılar. 1945 yılında polis, provokatörlerin kışkırtması ile bazı gençleri «Tan» Matbaasını ve öteki ilerici gazeteleri ve bu gazeteleri basan matbaaları tahrip için kullandılar. İnönü-Peker iktidarının gençliğe karşı bu provokasyonu, Türkiye'de gençlik hareketi tarihinin karanlık sayfalarından biridir. Ne var ki, CHP iktidarının Truman Doktrini, Marşal Planı gibi emperyalizmle kurduğu bağları kamuoyuna dayatmak için bir kısım aldatılmış, kışkırtılmış gençleri ilerici, devrimci akım ve basın üzerine sürmesi, tarihsel planda burjuvaziye karşı dönen bir eylem olarak belirdi. CHP iktidarına alet olan gençlerden birçokları, feci bir şekilde aldatıl-

dıklarını, burjuvazinin bu tahrikler ardında memleketi Amerikan emperyalizmine bağladığını görmekte gecikmediler. Bu gençlerden birçoğu TKP saflarına geldikleri gibi, bir kısmı da ilerdeki öteki ilerici yurtsever gençliğin kadrosunu teşkil ettiler. Bu gençlerden önemli bir kısmı da sendikalarda ödev aldı. Devrimci sendikacılığın çekirdeğini meydana getirdi.

DP devrinde köylü asıllı gençliğin işçi olarak şehirlerde yerleştiğini gördüğümüz gibi, genç sanayi işçilerinin de sendikalar yoluyla köylere kadar sosyalizmin ana ilkelerini taşıdığını görüyoruz. Öğrenci gençlik de bir yandan köylere, köy emekçilerine yöneldiği gibi, bir yandan da sendikalarda aktif bir rol oynamaya başladı. Menderes-Bayar yönetimine, yani işbirlikçi burjuvazinin bu kanlı kesimine karşı 28-29 Nisan hareketinin hazırlanmasında, kadroların yetiştirilmesinde devrimci gençliğin bu eylemleri önemli bir rol oynamıştır. TKP, öğrenci ve sendikacı gençlik arasındaki eylemleriyle bu hareketin gelişmesine yardımcı olmuştur. TKP'nin yeni program tasarısında, 28-29 Nisanın bir devamı olan 27 Mayıs, TKP ile öteki devrimci güçlerin uzun yıllar içinde sağladıkları birikimin bir sonucu olarak nitelendirilmektedir.

TKP'nin gençlik hareketleri üzerindeki etkisi, yayın organlarının legal ve illegal alanlarda güçlenmesiyle daha da yoğunlaşmıştır. Bu yoğunlaşma, 28-29 Nisan hareketinin gelişmesinde daha açık olarak belirmiştir. 28-29 Nisan hareketi, tabanındaki uzun yılların birikiminin niteliklerine tam uygun olduğu söylenemez. Ama anti-emperyalist niteliği, tabandaki birikime uygundur. TKP'nin genel politik hedeflerinden biri de, bütün demokratik güçleri emperyalizme karşı yönelmek olmuştur. 28-29 Nisan hareketinin anti-emperyalist niteliği, önemli ölçüde bu etkiyle oluşmuştur. Ne var ki 28-29 Nisan hareketinin sosyal kurtuluşla ilgili yönü zayıftı. «Hürriyet» gibi soyut bazı şiarların ötesine geçemiyordu.

TKP'nin 27 Mayıs'tan sonra gençlik hareketine vermek istediği yön, onu aynı zamanda sosyal kurtuluş hareketine de yöneltmekti. Fakat bu hedefe yine soyut şiarlarla ulaşılamazdı. Gençliğin kendine öz sorunları vardı. Onu ancak bu sorunları açısından devrimci dönüşümlere, sosyalist fikirlerle getirmek mümkündü. Gençliğin eğitim sorunu vardı. Eğitim, halk çocuklarına açık olmalı, varlıklı sınıf ve zümrelerin tekelinden alınmalıydı. Eğitim, aynı zamanda yurt sorunlarına dönük olmalıydı. Memleket sorunlarına dönük bir eğitim sistemi için mücadele çok önemliydi. Çünkü, memleket sorunlarına dönük eğitim demek, anti-emperyalist, anti-feodal eğitim ve bilince ulaşmak demektir. Memleket sorunlarına eğilen ilk göreceği gerçekler, Türkiye'deki emperyalizmin ve en başta Amerikan emperyalizminin, işbirlikçi burjuvazinin, büyük toprak beylerinin hegemonyasıydı. Burjuvazi neden soyut bir eğitim anlayışı ve daha fazla varlıklı sınıf ve zümrelere açık bir eğitim sistemi uygulamak istiyordu? İşbirlikçi düzene kadro yetiştirmek, memleket gerçeklerini özellikle gençlerden sak-

layabilmek için.

TKP'nin ileri sürdüğü halk çocuklarına açık ve memleket sorunlarına bağlı bir eğitim sistemi fikri, özellikle 27 Mayıs'tan sonra gençliği daha derinden etkilemeye başladı. Sosyalist gençlik hareketi, geniş ölçüde bu etkiyle doğdu.

Gençliğin eğitim sorunu ile birlikte iş ve yarın güvenliği öğrenimini değerlendirmek toplumda yerini bulmak sorunu da vardı. Kapitalist toplum düzeninin, emperyalizmin, işbirlikçi burjuvazinin hegemonyası şartlarında, gençlik için bütün bunlar ulaşılması imkânsız hedefler olarak kalıyordu. İşçi ve aydın gençliğin yoğun bir şekilde yurt dışına göç etmesi, mevcut düzenin gençlik sorunlarını çözemeyeceğini, sınıfsal çıkarlarının buna aykırı olduğunu gösteriyordu. Ayrıca üzerinde durulması gereken yurt dışındaki gençlik hareketleri konusu böylece doğdu.

Bu platform sayesinde öğrenci gençlik daha açık bir anti-emperyalist yön almakla kalmadı, aynı zamanda bütün devrimci reformlara da yöneldi.

İşçi ve sendikacı gençliğin eylemleri ayrı bir inceleme konusudur. Bu gençlik, Türkiye'nin son on yıllık tarihinde büyük bir rol oynamıştır. Sendikaların anti-emperyalist bir politikaya yönelmesinde, bütün ulusal sorunlara devrimci bir açıdan sahip çıkmasında, sarı sendikacılığın demaske edilmesinde, devrimci sendikacılığın doğmasında, genç işçi ve sendikacıların etkisi büyük olmuştur. Devrimci sendikacı gençlik, bu ödevi, emperyalizmin ajanlarına, işbirlikçi burjuvazinin polisine, provokatörlerine, kanlı terörüne göğüs gererek yerine getirmiştir. Giritlioğlu gibi genç sendikacılar bu savaş yolunda şehit düşmüş ve gelecek kuşaklara gerçek kurtuluş yolunu göstermişlerdir.

Türkiye'de gençlik hareketini, emekçi halkın, işçi sınıfının ekonomik ve politik örgütlerinin, TKP'nin, sosyalistlerin, partisz aydın ve yurtseverlerin uzun yıllardan beri yürüttükleri bağımsızlık ve demokrasi savaşından ayırmaya imkân yoktur. Öğrenci hareketini kendine özgü bir hareket olarak ele aldığımız takdirde, onu, halkımızın devrimci gelenekleri ile bağlarını kesmiş, topraktan sökülmiş bir ağaç durumuna getirmiş oluruz. Türkiye'deki öğrenci ve gençlik hareketinin, işçi sınıfı, TKP ve öteki devrimci akımların uzun yıllar devrimci savaşlarla hazırladıkları topraktan özlerini aldıklarına şüphe yoktur. İşçi sınıfı, politik ve sendikal örgütleri ile kendini kurtarma hareketine girerken, bütün milleti kurtarma gibi bir ödevle karşılaşmıştır. İşçi sınıfı ve onun politik örgütleri, gençliği, köylülüğü, orta tabakaları ile bütün milleti kurtarmadan kurtuluşa kavuşamaz. Sömürü düzeninden sosyalist düzene geçemez. Bu konuda Lenin «183 Öğrencinin Zorla Askere Alınması» başlıklı makalesinde şunları yazıyor: «İşçi sınıfı, kurtuluşu için savaşa atılmıştır. İşçi sınıfı, bu büyük

savaşın kendisine büyük zorluklar yüklediğini hatırlardan çıkarmamalıdır. Aynı zamanda bütün halkı kurtarmadan despotizmden kurtulamayacağını bilmelidir. Herşeyden evvel ve herşeyin üstünde, her türlü politik protesto yansıtmak ve elindeki bütün araçlarla onları desteklemek zorundadır».

Lenin'in bu öğretilerinde, işçi sınıfı ile aydın ve gençlik akımları arasında bağların kuvvetli ve geniş olmasının önemi beliriyor. Bu bağların gereği gibi kuvvetli ve sağlam şekilde kurulmadığı yerlerde, öğrenci ve gençlik hareketlerinin kolaylıkla yenilgiye uğradıklarını bizdeki deneylerle de görüyoruz. Lenin, aynı zamanda gerici düzene karşı çıkan her hareketi değerlendirmenin, genel devrim hareketinin gelişmesi üzerindeki önemli rolünü belirtmektedir. Bu değerlendirme gereği gibi yapılmadı mı, genel devrim hareketi zayıflar, devrimci gençlik hareketi de geriler.

Türkiye'deki devrimci gençlik hareketinin sıkıyönetime kadar olan aşaması başarılarla birlikte başarısızlıklarla da kapandı.

Gençlik ve Militarizm

Sık sık tekrarlanan bir gerçek vardır: Gençlik bir ulusun yarınıdır. Bir ulusun yarını olduğu gibi, değişik akımların da yarınıdır. Bundan ötürü komünistlerin gençlik arasında çalışmaları büyük bir önem taşıyor. Gençlik hareketinin gelişmesi, komünistler için çözümlenmesi gereken çok ciddi teorik ve pratik sorunları ortaya koyuyor. Ancak bu sorunların doğru bir biçimde çözümlenmesiyledir ki, barış, demokrasi, ulusal kurtuluş hareketlerine, sosyalizme daha geniş ölçüde genç kuşakları çekmek mümkün olacaktır.

Bu sorunların başında, gençlik hareketinin sınıfsal niteliği ve gençlik akımlarının işçi sınıfına kıyasla sosyal-politik savaşta yerini tespit geliyor. Birçok burjuva ideologu, gençliğe birtakım sapık akımlar aşılacak veya onu politika dışına itmekle yetinmiyorlar. Canlı, atılgan ve fedakâr devrimci gençlik atılımlarını, «kuşaklar arasında bir çatışma» olarak niteliyorlar. Oysa gençlik hareketi, «kuşaklar arasında bir çatışma» değil, kapitalizmin, emperyalizmin dayattığı sömürü, halkları köleleştirme, talan etme düzeninin zorladığı bir savaş yoludur. Büyük Ekim Devriminde, daha sonra Sovyetler Birliğinde sosyalist düzenin kurulmasında, Büyük Anayurt Harbinde gençliğin yiğitlikleri, Küba'da Batista diktatörlüğünü devirme ve sosyalizme geçiş mücadelesinde gençliğin oynadığı rol, Viyetnam'da, Angola'da, Mozambik'te anti-emperyalist, devrimci gençliğin kahramanca savaşları, Guevara'nın genç yaşta emperyalizme karşı silâh elde savaşta şehit düşmesi, dünya gençlik hareketini ve bu arada Türkiye'de devrimci gençliği derinden etkilemiştir.

Gençlik bir sınıf değildir. Gençlik hareketi içinde, burjuvaziden, orta tabakalardan, aydın zümrelerden, işçi sınıfından, köy emekçilerinden gelen gençlik kaynaşmıştır. Lenin, gençlik için «henüz burjuvazinin çamuruna bulaşmamış» diyor. Gençliğin sınıf olmaması, sınıf savaşında yerinin inkârı anlamına gelmez. Devrimci gençlik hareketinin yeri, işçi sınıfının yanındadır. Emperyalizme, kapitalizme, sömürgecilğe karşıdır. Burjuvazinin hedeflerinden biri de, yukarıda belirttiğimiz gibi gençliğin işçi sınıfının yanında yer almasını engellemektir. Bu amaca ulaşmak için başta gelen araç, gençlik arasında ideolojik keşmekeş yaratmak, özellikle burjuva ulusçuluğunu, şovenizmi körüklemektir. 13 Nisanda İstanbul Hürriyet Meydanında yapılan ve MTTB yöneticileri tarafından tertiplenen «Yunanistan'a İhtar Mitingi» gençliğe, şovenizmi, harpçılığı ve avantürizmi aşılama için burjuvazinin, emperyalizmin hiç bir provokasyondan çekinmediğini bir daha gösterdi. 29 yıl önce gençliği, basımevi ve kütüphane tahrip ettirmeye sürükleyen emperyalizmin ajanları, Mehtar takımının marşları, «ordu Kıbrıs'a», «mücahitler geliyor» gibi şiarlarla, gençliği ve tabii bütün ülkeyi askeri avantürlere sürüklemek istiyorlardı. Maksatları açıktı. Bir yandan faşist Yunan cuntasının durumunu kuvvetlendirmek, Yunan halkının ulusal ve sosyal kurtuluş savaşını körletmek, bir yandan da Ecevit hükümetini zor duruma düşürmek, gericiğe, militarist kliğe yeşil ışık tutmaktı. Bu olaydan kısa bir süre önce Genel Kurmay Başkanı bir kitaba yazdığı önsözde «ordulaşmış millet olma niteliğinin korunmasını, Türk Silâhlı Kuvvetlerinin, ulusun özünü teşkil ettiğini» belirliyordu («Yankı» dergisi, sayı:160). Oysa silâhlı kuvvetler gençliğin ve halkın bir parçasıdır. Halkın hizmetinde olma dır. Emperyalizme karşı yurdun bağımsızlığını, halkın egemenliğini savunmalıdır. Ulusun özünü ise, bütün değerleri yaratanlar, işçi sınıfı, emekçi yığınlar teşkil etmektedir. Ne var ki, işbirlikçi burjuvazi, militarist kliğin de aracılığıyla gençliğe, tabii bu arada halka da militarizmi, şovenizmi, avantürizmi ve saldırganlığı aşılamaya çalışmaktadır. Bu da gençliği davasından, işçi sınıfından ayırmak çabalarından yalnız biridir.

Türkiye Komünist Partisi, gençlik arasında çalışmaya, onu örgütlemeye öteden beri büyük yer ayırmıştır. Partinin yeni program tasarısında bu noktaya özel bir önem verilmiştir. Devrimci gençlik hareketinin gelişmesinde, partinin uzun yılları kapsayan gizli çalışmalarının etkileri olmuştur. Partinin gençlik arasında ektiği tohumlar filizlenmiş ve güçlü sosyalist, anti-emperyalist bir gençlik hareketinin doğmasına yardımcı olmuştur. 13 Şubat 1961 tarihinde TIP'in kurulması ile legal sosyalist gençlik akımının kurulması imkânları da açıldı.

Legal sosyalist partinin kurulmasıyla gençliği sosyalizmin büyük ilkeleri doğrultusunda eğitmek imkânları daha da genişledi. Gerçekten de legal sosyalist partinin paralelinde sosyalist gençlik hareketi de hızla gelişme-

ye koyuldu. Ayrıca Fikir Klüpleri gibi sosyalist gençlik örgütleri de hızla kurulmaya ve fikir yaşamını etkilemeye başladı. Fakat bu gelişme karşısında burjuvazi ve ideologları boş durmuyorlardı. Bir yandan Maoculuğu, Troçkizmi, anarşizmi gençlik hareketine aşılamaya çalışırken, bir yandan da sosyalist akım içinde sağ oportünizmi geliştiriyor, değişik biçimleriyle de militarizmi gençliğe aşıyorlardı.

Türkiye'de, Osmanlı İmparatorluğundan kalma kuvvetli militarist gelenekler vardır. Militarizm, Osmanlı emperyalizminin ayrılmaz bir parçasıdır. Çöküş devrinde bizzat imparatorluk, sanayi devrimine girmiş olan Avrupa kapitalist ülkelerinin bir yarı sömürgesi durumuna düşmüş, ama buna rağmen Anadolu emekçi gençliği «Yemen çöllerinde» kahrolup gitmeye, erimeye devam etmiştir. Osmanlı padişahları çoğu zaman emperyalist bir grubun Orta Doğuda jandarmalığını yükümlenmiş ve halk çocuklarını komşu halklara karşı sömürge harplerinde harcamıştır. Uzun süren bu durum, Yeniçeri ordularının yayılma devrinin başarıları ile kuvvetli militarist, şovenist bir geleneğin yerleşmesine yardımcı olmuştur. «Panturanizm» hareketleri bu militarist geleneklerden beslenmişlerdir. Osmanlı İmparatorluğu ile sözde bütün moral bağların kesildiği Cumhuriyet devrinde bile, özellikle Atatürk'ün ölümünden sonra, «Tuna boylarında atları sulamak» ve «Kızıl Elma» edebiyatı almış yürümüştür. Bugünlere kadar bu edebiyat gerici çevrelerde gençliği militaristleştirmek, komandoculuğa, avantürizme çekmek için geniş ölçüde kullanılmaktadır. Anti-komünizm, militarizmin bir parçası ve burjuva ideolojisi olarak, din sömürücülüğü ile de birleştirilerek ordudaki üniformalı gençliğe aşılanmak istenmiştir. General Sancar'ın, silâhlı kuvvetleri «ulusun özü» sayması, milletin ordulaşmış olarak kalmasından söz etmesi, militarist eğitim ile gençliği sorunlarından uzaklaştırma girişimlerinin bir örneğidir.

Hürriyet Meydanı mitinginde «mücahitler geliyor» diye şiar ileri sürenler, yalnız Kıbrıs Türk gençliğini hedef almıyorlardı. Din sömürücülüğü ile militarizm karışığı bir ideolojiyi canlandırmanın da çabası içindeydiler.

Gençliğin eğitiminde halkçı ve memleket sorunlarına açılan bir eğitim sisteminin yokluğu veya cılızlığı, orta tabakalardan ve fakir zümrelerden gelen gençliğin bir kısmını askeri okullara ve askerlik mesleğine doğru sürüklediği gibi, bir kısmını da İmam Hatip Okullarına din kurslarına çekiyor. Sanayileşme iddiasında olan, Anayasası layık bir ülkede son yıllarda teknik okullardan çok, İmam Hatip Okulları açılmıştır. Burjuvazi, sosyal şartların sonucu olarak din okullarına çektiği bir kısım gençliği, İslâmiyetin gerçek ilkeleri ile ilgisi olmayan «şariat komandoları» olarak yetiştirmeye çalışıyor. Bir cins yeniçeri ocağı sayılan bu okullarda okuyan bütün gençler değilse bile, bunların önemli bir kısmı, bugünkü emperyalizm-komprador-toprak beyliğinin hegemonyasına dayanan düzenin

vurucu-kırıcı hücum birlikleri ödevini görüyor. Resmi askeri okulların bir kısmında Yeşil Bereliler, Rancersler yani resmi üniformalı komandolar yetiştirdiği gibi, din sömürücülüğü okullarında da şeriat komandoları, «Saidi Nursi müritleri», «31 Martçı»lar «Kanlı Pazar»cılar yetiştiriyor. Resmi polis de yardımıyla, 1965'den bu yana Bursa, Kayseri, Tunceli ve Konya saldırılarını, İstanbul «Kanlı Pazar»ı tertipleyenler, bu tip «31 Martçı» din kurslarından çıkma komandolarla Türkeş'in adamlarıdır. Son günlerde yeni hükümete karşı Erzurum ve Tunceli olaylarını, İstanbul'da yurt baskınlarını tertipleyenler, bazı polis şeflerinin de yardımıyla bu komando gruplarıdır. Esasen Türkeş'in komandoları ile din kurslarında yetiştirilen komandolar talim kamplarında birleşiyorlar. Bunları birbirinden ayırmak güçleşiyor. Yeşil Bereliler, Rancerslerse, şovenist, ırkçı uygulama alanını Kürt halkına karşı baskınlarda, katliamlarda ve mezalimde buluyor. İdeolojik alanda da bu tip faşist hücum bölüklerinin kini, komünistlere, sosyalistlere, gerçek sendikacı ve Atatürkçülere karşı saldırılarda bileniyor.

İşbirlikçi burjuvazinin, silâhlı kuvvetlerin önemli bir kısmını, sıkıyönetim devrinde bütün ulusa karşı çevirmesi, onu kanlı bir baskıya araç olarak kullanması, İstanbul, İzmir ve Ankara gibi devrim hareketinin geliştiği büyük merkezleri, işçi yataklarını abluka altına aldırması, bastırması, gençliğe ve ulusa karşı sınıfsal politikanın bir yanıydı.

Er ve Şubay olarak ordunun ezici çoğunluğunu teşkil eden gençlik, silâhlı kuvvetler hiyerarşisinin tepesini tutmuş ve kompradorlaşmış generallerin komutasına gereği gibi karşı çıkamıyordu. Esasen İnönü ve Demirel'in başbakanlıkları devrinde ilerici, yurtsever subaylar ya tutsak edilmiş, ya Talât Aydemir gibi idam edilmiş, ya Harbiye sıralarındayken ordudan çıkarılmış, ya da değişik vesilelerle emekliye sevk edilmişti. Ordu, hiyerarşik yapısı ile burjuva iktidarının dayanaklarından biridir. 12 Mart Muhtırasından sonra gelişen olaylar, yani silâhlı kuvvetlerin halka, bütün devrimci, anti-emperyalist, demokratik akımlara karşı emperyalizmin ve işbirlikçi burjuvazinin vurucu-kırıcı gücü olarak kullanılması, MDD'cilerin, bir kısım Baasçı, Nasırcı aydınların, yani asker-sivil aydın kadroların eylemleri ile iktidarı ele almak hayallerini tuz-buz ediyordu.

27 Mayıs'tan sonra ordu hiyerarşisinin başını tutan generallerin kompradorlaşma süreci bir hayli hızlandı. Amerikalılar, OYAK'ı bu generalleri kompradorlaştırmak için yarattılar. Bugün Türkiye'nin 12 milyarı bulan ve cari harcamalara giden savunma bütçesinin önemli bir kısmı, OYAK'a, oradan da yüksek komutanların kasasına girer. Generaller aynı zamanda Dünya Bankası, Sanayi Kalkınma Bankası ve holdinglerle bağlar kurmuşlardır. Bunların yönetim kurullarında bir hayli emekli general vardır.

Emperyalizmin, yerli yabancı tekellerin, holdinglerin değişmez stratejisi, Türkiye'yi ucuz ham madde, emek ve pahalı sürüm pazarı olarak elde

tutmaktır. Yerli büyük sermaye ve holdingler, emperyalizmin bu politikasını benimsemişlerdir. Esasen yerli ve yabancı gerici güçler arasındaki ittifak, bu noktada kurulmuştur. Militarist klik, işte bu düzenin ayakta tutulması gayesi ile yabancı sermaye-komprador-toprak beyleri ittifakına katılmış ve halka karşı onun silâhlı bekçiliği ödevini yükümlenmiştir. 12 Mart sonrası devir, ordu hiyerarşisinin bu rolünü daha açık bir şekilde gözler önüne sermiş, üniformalı gençliğin bu militarist klingen emri ile bizzat kendi sınıfsal menfaatlerine karşı kullanıldığını, militarizmin, halk çocuklarının, halka karşı çıkarılmasına hizmet ettiğini daha açık seçik göstermiştir. İşbirlikçi burjuvazi, NATO yoluyla, üniformalı gençliği bir yandan da Amerikalı generallerin kumandasına vermiştir. Silâhlı kuvvetlere katılan kuşaklar, dolaylı-dolaysız biçimlerde emperyalizmin, mali oligarşinin yabancı tekellerle bütünleşen militaristlerin, kökü emperyalizmde olan ideolojilerinin zehirli etkisine konu oluyor. Esası anti-komünizm olan bu ideolojiler, aynı zamanda koyu dinci ve ulusçu bir ambalaja da bürünmüştür.

Ne var ki, ulusçuluğun asgari kaçınılmaz şartı, anti-emperyalizmdir. Atatürk ulusçuluğunun da esas ilkelerinden biri anti-emperyalizmdir. Çünkü ulusların, özellikle sanayileşme devrimini başaramamış, az gelişmiş ulusların en büyük düşmanı emperyalizmdir. Emperyalizmin boyunduruğuna girmiş ulusların kalkındığı, insan onuruna yakışır bir yaşam düzeyine girdiği görülmemiştir. Türkiye'nin bütün bunalımlarının, yıkımlarının, sosyal, politik depremlerinin tek nedeni, işbirlikçi burjuvazinin eliyle emperyalizmin ekonomik, politik ve askersel sistem ve paktlarına bağlı olmasından doğuyor.

Ulusçuluğun özünde, onun ayrılmaz bir parçası olarak bulunan anti-emperyalizmin biçimleri değişiktir. Ulusal Kurtuluş Savaşımızda olduğu gibi bu, silâhlı savaş biçimini alabilir. Fakat kaçınılmaz olarak anti-emperyalizm, silâhlı savaştan sonra emperyalizmin müttefiki olan toprak beylerinin, işbirlikçi burjuvazinin, kompradorların, militaristlerin hegemonyasına son verecek reformlar, devrimci tedbirler biçimini de almalıdır. Türkiye'nin son elli yıllık Cumhuriyet tarihi, ulusçuluğun ve onun ayrılmaz unsuru olan anti-emperyalizmin bu gibi bir gelişme göstermesinin kaçınılmaz olduğunu ispatlamıştır. Aksi halde silâhla kovulan emperyalizm, işbirlikçilerin hıyanetiyle kapıları açmak ve memleketin kumanda mevkilerine yerleşmek olanaklarını buluyor. Birçok Atatürkçülerin anti-emperyalist ulusçuluk noktasından hareket ederek sosyalizan fikirlere, hattâ sosyalizme doğru gelişmeleri bu tarihsel gerçeği görmelerindendir. Ulusçuluğun başka bir temel ilkesi de, ulusun özü, bütün değerlerin yaratıcısı ve ulusal varlığın temeli olan emekçi yığınların, bir avuç tekeli, toprak beyleri, yabancı sermayeciler tarafından sömürülmesine karşı savaşını aydınlatmak, halk yığınlarını gerçek özgürlük ve mutluluğa kavuşturmak için onları örgütlü mücadeleye yöneltmektir.

Bu anlamlarından boşalmış olan bir ulusçuluk, şovenizmdir. Yalan ve demagoji ile halk yığınlarının ulusal duygularını sömürerek onları halk düşmanı bir düzen içinde tutmak çabasıdır.

Emperyalizme karşı olmayan, halk yığınlarının sosyal kurtuluşuna yönelmeyen her tür ulusçuluk, onun ayrılmaz parçası anti-komünizm ve din sömürücülüğü, gençliği hedeflerinden şaşırtmak ve onu işbirlikçi düzenin bir manivelası haline getirmek amacını güder.

Gençlik ve Devrimci Strateji, Taktik

Devrimci strateji ve taktiğin tesbiti ve uygulanması, yalnız gençliği ilgilendiren bir konu değildir. Konu, bütün devrim hareketini ilgilendirir. Ne var ki, bu yazıların bir kısmı, gençlik hareketlerinde beliren sapık akımları incelemeye ayrılmıştır. Sapık akımlar esasında emperyalizmin, işbirlikçi burjuvazinin Türkiye'de ters-devrimciliği geliştirmek, devrimci akımlara, en başta işçi sınıfının devrimci hareketine, burjuva ideolojilerini aşılama, sıkıyönetim gibi kanlı faşist yöntemlere yol açmak eğiliminin başlangıcı ve hareket noktası olduğundan, üzerinde önemle durulması gerekir. Yani devrimci gençlik, bir yandan burjuva ideolojilerini devrim akımına aşılama, bir yandan da terörü haklı göstermek için basamak olarak kullanılmıştır.

Devrimci strateji ve taktiğin yönünü tayin edebilmek için Türkiye'nin içinde bulunduğu aşamayı, güçler dengesini hem ülkede, hem de dünyada iyi saptamak, bir yandan da emperyalizmin global stratejisinin Türkiye'deki uygulama biçimlerini bellek gerek.

Türkiye bir yandan ulusal, bir yandan da sosyal kurtuluş hareketinin geniş emekçi yığılara yayıldığı bir ülkedir. Halk yığınlarının, özellikle işçi sınıfının, devrimci gençliğin anti-emperyalist savaşı yığinsal bir nitelik kazandığı gibi, emperyalizmin yerli müttefiklerine yani işbirlikçi burjuvaziye, toprak beylerine karşı demokratik haklar ve özgürlükler için mücadele de yığinsal bir nitelik kazanıyor. 14 Ekim genel seçimleri ile **Çağrılık** yerel seçimleri, bu iki yönlü mücadelenin geniş ölçüde halk yığınlarına doğru yayılma sürecinin hızlandığını açıkça göstermiştir. Seçimler, sıkıyönetim terörünün bile bu süreci durduramadığını gösterdi. Belki sıkıyönetim terörü bu yöndeki gelişme hızını biraz frenledi. Hattâ yönünü de değiştirdi. Seçimlere eşit haklarla Türkiye Komünist Partisi'nin katılması, TIP'in yasaklanmış olması, emperyalizmin ortakları ile dayattığı düzene karşı halk yığınlarından, özellikle işçi sınıfından gelen direnmenin CHP gibi burjuvazinin liberal kolunu temsil eden bir partide yoğunlaşmasıyla sonuçlandı. Gericilerin hedeflerinden biri de buydu. İşçi sınıfının politik güçlerini yığınlardan ayırmak, İngiltere, Batı Almanya, Birleşik Amerika tipinden burjuva partilerinin tahterevallisini kurmak.

Türkiye Komünist Partisi yeter bir süre serbestçe politik eylemde bulunduktan sonra seçimlere katılıyorsa, Türkiye'nin politik çehresi bugünkünden çok farklı olurdu. İşçi sınıfının, parlamentoda sağlam bir kürsüsü, belki hükümette bile temsilcileri olurdu. Hattâ TIP kapatılmamış olsaydı, yine şartlar bugünkünden çok farklı olacaktı. TIP'in halk yığınlarından gelen direnmenin önemli bir kısmını saflarında yoğunlaştıracağından, parlamentoya kuvvetli bir grupla gireceğinden şüphe yoktu.

Paşaların 12 Mart Muhtırasının, sıkıyönetimin, kanlı yöntemlerin hedefi, Türkiye'de parlamentarizmin Fransa, İtalya tipinden bir gelişme göstermesini engellemek, memleketi burjuva partilerinin iktidar-muhalefet oyunlarına terk etmek ve ille de büyük sermayenin, toprak beylerinin sömürsünü rahatlıkla yürütmelerine engelsiz devam etmelerini sağlamaya bağlamaktı.

Bu hedeflerine hiç olmazsa geçici bir zaman için, Maoculuk, MDD'cilik gibi anarşizmin değişik biçimleri olan anti-marksist, anti-leninist akımları gençlik hareketine aşılama ile ulaştılar.

Bazı devrimci örgütler, emperyalizmin bu taktiğini acı ve kanlı tecrübelerden sonra bile hâlâ gereği gibi anlamamışlardır.

Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının idamlarının yıldönümünde bazı devrimci örgütler yayınladıkları bildirilerle, üç gencin ve onlarla beraber olanların politik eylemlerini benimseme anlamına gelen bir tavır takındılar. Devrim mantığında romantizmin yeri yoktur. Burjuvazinin sınıf savaşında karşı-devrim eylemleri amansızdır. Devrimcilerin en küçük hatasından bütün devrim akımlarını ezmek için istifade eder. Sıkıyönetim devri, kanlı faşist uygulamaları ile hâlâ önümüzde duruyor. Açtığı yaralar hâlâ kanıyor. Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının yığıltiliğini, inandıkları dava için hayatlarını bile vermekten çekinmediklerini belirtmek başka, onların stratejisini benimseme anlamına gelen bir tutum başkadır. Bu gibi bir tutum, devrimci güçleri şaşırtmak, burjuvazinin en zehirli ideolojisi olan anti-komünizme çanak tutmak anlamına gelir.

Lenin'in ağabeyi Aleksandır, Çara karşı suikast tertipleyen anarşist grupla tutuklanır, idam edilir. Lenin ağabeyisini çok sever. «Yığitti, canını vermekten çekinmedi. Ama Aleksandır'ın yolu yanlışti. Biz o yoldan yürümeyeceğiz» der.

Kapitalist ülkelerde sayısı çok olan küçük burjuvazi, kapitalist düzen içinde küçük mülk sahibi, işletmeci olarak sürekli bir baskı altındadır. Çoğu zaman durum birdenbire kötüleşir, iflâsa, yokluğa sürüklenir. Küçük burjuvazi sabır, örgütlü savaş yürütme, sürekli bir disiplin anlayışından yoksundur. Kolayca aşırılığa sürüklenir. Kapitalist düzenin baskısı karşısında «çileden çıkan» küçük burjuvazi, anarşizmin değişik yöntemlerine yönelir. (Lenin, «Komünizmin Çocukluk Hastalığı – Solculuk» Fransızca, cilt 31, s. 26) Lenin, aynı yapıtında Bolşevik Partisi'nin 1903'den, yani do-

ğuşundan bu yana anarşizme, küçük burjuva devrimciliğine karşı amansız bir savaş yürüterek geliştiğini de kaydeder. Lenin, küçük burjuva anarşizminin, tam objektif ölçülerle sınıf güçlerinin ve kuvvetler dengesinin durumunu hesaba katmadan politik atılımlara giriştiğini belirtir. (Lenin. Aynı yapıt, cilt. 31, s. 27)

Türkiye Komünist Partisi'nin yeni program tasarısında devrimci stratejinin, yığınların sınıf savaşında sürekli olarak terbiye edilmesine, örgütlenmesine dayandığı belirtilmiştir. Yığınlar, şüphe yok ki sınıflara ayrılmıştır. Yığınların içinde orta tabakalar gibi, köy emekçileri de önemli bir yer tutar. Yığınların içinde disiplini, örgütlenme olanaklarının yüksekliği, bütün değerlerin yaratıcısı, üretimde omurga durumda oluşu, bundan ötürü de ülkenin ekonomik ve politik yaşamında başta gelen söz sahibi olması gereken işçi sınıfı öncü bir rol oynuyor. Ama köy emekçileri sömürülen, hattâ amansızca sömürülen bir yığındır. Bu yığın dağınıktır. Karanlık içinde bırakılmıştır. Birçok kör inançların, geleneklerin kölesidir. Bu yığın, sınıf savaşında gerçek yerini bulabilmesi için işçi sınıfının aydınlatıcı yardımına muhtaçtır. Bu yığını, toprak beylerinin, büyük burjuvazinin yedek vurucu gücü olmaktan çıkarmak için de işçi sınıfının yardımı zorunludur. Bundan ötürü devrim süreci içinde işçi sınıfı ile köy emekçilerinin bağlaşıklığı kaçınılmazdır. Köy emekçilerinin tarihsel gelişme içindeki sosyal-politik-ekonomik durumu, sanayi proletaryasının, devrim sürecinde öncü rol oynamasını, hem anti-emperyalist savaşın, hem de sosyal kurtuluş mücadelesinin öncülüğünü zorluyor. Bu tarihsel gerçek karşısında «kurtuluşun köylerden şehirlere doğru olacağı» gibi çok eski ve tarihsel gelişme ile değerini tamamen yitirmiş olan, fakat Maocular veya onlara şu veya bu ölçüde yakın ideologların yeniden ortaya attığı görüş, devrim hareketini ortaçağa, yani kapitalizm öncesine kadar geri götürmekten başka birşeye yaramaz. Gerçekten de Engels'in de «Deutsche Bauernkrieg» yapıtında belirttiği gibi, köylü isyanları feodaliteye karşı ve onun yıkımını hızlandıran bir etken olmuştur. İlerici, devrimci bir nitelik taşımıştır. Ama sanayi proletaryası sanayileşme devrimi ile ortaya çıktıktan, burjuvazi, sanayi ve onunla birlikte ekonomiye hakim olduktan, yani sermayenin diktatörlüğü yerleştikten sonra, Marks'ın da anıtsal yapıtı «Kapital»de belirttiği gibi, işçi sınıfı tarih sahnesinde devrimci sınıf olarak belirmiştir. Bugünkü toplum düzeyinin gerçeklerini bir yana bırakarak, köy emekçilerini öncü devrimci güç saymak, devrimin yönünü köylerden kentlere doğru göstermek, anti-marksist, anti-leninist bir görüştür. Ne var ki bu görüş, sanayi devrimini başaramamış birçok az gelişmiş ülkede zaman zaman tekrar su yüzüne çıkarılıyor. Köylü yığınlarının çokluğu, köy proletaryasının zaman zaman kanlı-sert çıkışları marksist olmayan bazı düşüncülerle o tarafa yönlüyor. Türkiye'de de son yıllarda bu görüşün bazı çevrelerce kabullenildiği, özellikle gençlik hareketine aşılacak istendiği biliniyor. Bunlar genellikle Çin devrimini örnek gösterir. Bu

örnekle de Maocuların sapmasını, devrimci akımlara kabul ettirmeye çalışırlar. Çin'in sosyal, politik, ekonomik bakımlarda hâlâ süregelen geriliği, sanayi proletaryasının zayıf oluşu, hareketin, köy orta tabakalarından gelme Mao Tze Tung grubunun elinde kalması, köy emekçilerinin önemli bir rol oynaması ile sonuçlanmıştır. Ne var ki köy küçük burjuvazisi, ideolojisini de birlikte getirmiştir. Çin yöneticilerinin bugünkü anti-marksist, anti-leninist tutumunun, emperyalizme yamanmasının, dünya komünist ve işçi hareketine karşı cephe almasının tohumlarını, hareketin köyden ve köy küçük burjuvazisinin önderliğinde yapılmasında aramak gerekir.

Bu ideoloji, burjuvazi tarafından Türkiye'de işçi ve gençlik hareketlerine aşılacak istenmiştir. Bu görüş, bazı MDD'ci çevreleri, küçük burjuva devrimcileri sarmıştır. DEV-GENÇ'deki bazı akımlar ve Deniz Gezmiş'in grubuna bağlı bazıları, bu görüşe saplanmışlardır. Devrimci görüşü inkâr edip, Maoculuğa, Troçkizme ve değişik anarşist eğilimlere bağlanmışlardır.

Ne var ki, 12 Marttan, sıkıyönetim teröründen sonra bu ters-devrimci, Maocu görüşün tamamen yanlış olduğu anlaşılmış ve bu görüş bugün hemen hemen iflâs etmiştir.

Sıkıyönetim devrinde, devrimci direniş köy emekçilerinden değil, sanayi proletaryasından gelmiştir. Sanayi proletaryası, TKP ile, sendikaları ile, sosyalist akımın direnmeleri ile emperyalizmin, işbirlikçi burjuvazinin, toprak beylerinin karşı saldırısını göğüslemiş, bütün ulusun, bu arada köy emekçilerinin de demokratik haklarına sahip çıkmıştır.

Sıkıyönetim devrinin tahlilinden, sanayi proletaryasının işçi sınıfının devrimci öncü sınıf olduğu gerçeği bir kez daha açıkça anlaşılmıştır. Ama bu demek değildir ki, işçi sınıfı, devrim hareketini tek başına yürütecektir. Devrim hareketinin sağlam bir biçimde yürütülebilmesi için işçi sınıfı ile köy emekçilerinin bağlaşıklığı kaçınılmazdır. Bundan başka orta tabakaların, devrimci aydınların, silâhlı kuvvetlerin yardımı ve onlarla kurulacak bağlaşıklık, devrim sürecinin sürekliliğinin garantisidir. Unutmamak gerek ki, devrim hareketinin başta gelen niteliklerinden biri de dayanıklılıktır. İşçi sınıfı, terör devrinde bu dayanıklılığı göstermiştir. Onun devrimciliği, öteki gruplarınkı gibi, saman alevi gibi parlayıp sönmemiştir.

Sıkıyönetim ertesi sayacağımız bugünkü aşamada, devrimci gençlik hareketi, terör devrinden gereken dersleri almıştır. Faşist komandolar, AP genel başkanı Demirel'in, Türkeş'in kışkırtmaları ile yurdun değişik köşelerinde gençliğe saldırmıştır. Bu saldırılar karşısında devrimci gençliğin sözcüleri, kışkırtmalara kapılmayacaklarını, «silâha silâhla cevap vermek» gibi eskiden işlenmiş bir hatayı tekrarlamayacaklarını belirtmişlerdir.

Ayrıca sıkıyönetim mahkemelerinde Kürkçü, Küpeli gibi gençlik örgütlerinin eski yöneticileri, emperyalizm ajanlarının silâhlı saldırılarının, gençliği silâha sarılmak zorunda bırakmak amacını güttüğünü, silâha sarılmanın Türkiye’de devrim hareketine büyük zararlar getirdiğini söylemişlerdir. Emperyalizmin hedeflerinden biri de, devrimci gençlik hareketini işçi sınıfından ayırmak olmuştur. Gençliğin doğru devrimci yolu, tekrar işçi sınıfının yanına dönmektir.

Devrimci strateji ve taktik, memleketin içinde bulunduğu şartlara göre saptanır. Sınıfların durumu, üretici güçlerin gerçek kuvveti, emperyalizmin, büyük burjuvazinin elde tuttuğu olanaklar iyice gözönünde tutularak saptanır. Devrim yolunun parlamenter olup olmayacağı, şartlara bağlıdır. Parlamenter yolun devrim yolunda önemli kazanımlar sağlayabileceğini unutmamak gerek. Ama Hindistan’daki bazı eyaletler dışında bugüne kadar bu yoldan dayanıklı bir devrimin başarılamadığını da unutmamak gerek.

Devrimin, şartlara göre değişik taktikleri olabileceğini, değişik yöntemler uygulanabileceğini devrimciler hiç bir zaman akıldan çıkaramaz.

Mayıs 1974

II. Bölüm

Türkiye’de Sınıf Savaşında Yeni Aşama

TÜSTAV

14 Ekim Seçimleri Sonuçları, Yarattığı Yeni Sorunlar

14 Ekim 1973 tarihinde Türkiye'de yapılan Parlamento seçimlerinde Meclisin tümü, Senatonun üçte biri yenilendi. Seçimlere demokratik, anti-emperyalist sloganlarla katılan parti ve adaylar, büyük bir başarı sağladılar, işbirlikçi burjuvazinin politik güçlerini temsil eden partileri gerilettiler ve iktidara doğru önemli bir hamle yaptılar. Bu hamleyi yapanların başında CHP gelmektedir. CHP'nin çıkardığı milletvekilllerinin yarısından fazlası yenidir. Bu yeni seçilen adaylar arasında olduğu gibi, eskiden milletvekili olup da yeniden seçilenler arasında demokratik, anti-feodal ve anti-emperyalist fikirleriyle tanınmış ve bu yönde işbirlikçi burjuvazinin iktidarlara karşı savaşmış aydınlar, idare adamları,örneğin savcılar veya kaymakamlık yapanlar da vardır.

Öte yandan Adalet Partisi (AP), Cumhuriyetçi Güven Partisi (CGP), Demokratik Parti (DP) gibi işbirlikçi burjuvazinin politik gücünü temsil eden partilerden seçilen milletvekilllerinin % 78'i eski milletvekillere aittir.

Demirel ve sıkıyönetim iktidarlari sırasında baski araçlarının başında bulunan general ve yüksek memurlardan önemli bir kısmi, 14 Ekim seçimlerinde AP'den aday olarak gösterilmişlerdi. Bu şekilde aday gösterilenler büyük bir yenilgiye uğramış ve bir general hariç, hiçbirisi seçilememişlerdir. Aralarında İzmir, Ankara, İstanbul, Adana sıkıyönetim komutanlıklarında, sıkıyönetim komutanlığı veya yardımcılığı gibi önemli ödevler almış olan dokuz emekli generalden yalnız biri seçilebilmiş, geri kalanlar başarı gösterememişlerdir. Yargıtay eski başkanı, Anayasa Mahkemesi eski başkanı, İstanbul'da Kanlı Pazar gibi yığınsal terör hareketlerini tertipliyen, sıkıyönetim devrinde kanlı baskılara alet olan İstanbul Valisi, Polis Müdürü ve savcısı da AP listelerinde aday gösterilmişlerdi. Halk bunlara da oy vermemiştir.

14 Ekim seçimlerinde 7 sendikacı milletvekili seçilmiştir. Bunlardan 5'i CHP'li, 2'si de AP'lidir.

1969'da Parlamento seçimlerine katılma oranı % 64,3, 1973 seçimlerinde ise katılma oranı % 67,6'dır. Fakat genellikle işçilerin kalabalık, devrimci hareketin yoğun olduğu sıkıyönetim bölgelerinde katılma oranı yer yer % 80'e kadar yükselmiştir. İzmir, Adana gibi ve Ege'nin, AP'nin kalesi sayılan birçok bölgelerinde CHP adayları AP'lileri yenilgiye uğratmış ve buralarda CHP, AP'nin hemen hemen iki misli oy almıştır.

Büyük burjuvazinin iktidarları halk iradesinin Parlamentoda yansımaları engellemek için uzun zamandan beri gereken bütün tedbirleri aldılar. Karmaşık ve kendi sınıfsal çıkarlarına yarayan bir seçim sistemi uygulamak, seçim kampanyasını sıkıyönetim ve Devlet Güvenlik Mahkemeleri baskısı, demokratik hakların çiğnenmesi, yığınsal tutuklamalar, yargılamalar, büyük burjuvazi iktidarlarının yarattığı seçim kampanyası şartları arasındadır.

Daha 1969 seçimlerinden önce «ulusal artık» sistemi, Seçim Kanunundan çıkarıldı. Ve böylece Parlamentarizm şartlarında, burjuvazinin hegemonyasında, halk iradesinin nispeten daha geniş bir şekilde Parlamentaoya yansımaları sağlıyan bir sistem kaldırılmış oldu. Fakat ön seçim sistemi bırakılmıştı. Ön seçim sisteminin burjuva partilerinde, seçim pazarlarının açılmasına, parası olanın, yahut baskı araçlarını daha fazla kullananın listelere girmesine ve listelerde ön sıraları tutmasına yaradığı bilinmektedir. Ayrıca, tercihi oy gibi anlaşılması zor olan bir sistemin uygulanması, seçmenin, son şeklini bulan aday listelerinde istediğini seçme imkânlarının zorluğu, halkının % 65'i okur-yazar olmayan, köy emekçilerinin ise % 80-90'a yakını okur-yazar olmayan bir ülkede, halkın iradesinin yansımaları engelleyen başka bir sebep olarak belirmiştir. Bu karmaşık sistem, birçok emekçinin sandık başına gitmemesine ve 700 bine yakın oyun geçerli sayılmamasına sebep olmuştur.

Genel seçimlerde halk iradesinin gereği gibi yansımaları engelleyen nedenler yalnız bunlar değildir. Bu konuda politik, sosyal, ekonomik sebepler de vardır.

Bunların başında büyük burjuvazinin, emperyalizmin halka karşı 29 aydan beri yürüttüğü sıkıyönetim terörü, sosyalist akımı ve basını yasaklamak, devrimci gençliği kanlı bir teröre tabi tutmak, işçi hareketini ezmeye kalkışmak, köy emekçilerine karşı da ağa, derebeyi, şeyhlik, seytlik gibi Ortağ Çağ kalıntısı kurumları kullanmak geliyor. Resmi ağızların bile kabul ettiğine göre bugün Türkiye'de 742 köy, özel mülkiyete aittir ve insanlarıyla birlikte alınıp satılmaktadır. Bu rakam, daha geniş ve daha yaygın derebeylik kalıntısı ilişkilerinin kapsamını küçümsemek için ortaya atılmıştır. Durum daha karmaşık ve kötüdür. Bu şartları gözönünden uzak tutmamak gerek. Bundan başka hemen hemen bütün yığınları etkileyen

propaganda ve yayın araçları, basın, radyo ve televizyon, kitap, broşür, duvar ilânları, kürsü haline getirilen camiler gibi dinsel olan, olmayan propaganda araçları da büyük burjuvazi tarafından emekçi yığınları aldatmak, beyinleri yıkamak, halkın dini inançlarını sınıfsal çıkarlar için sömürmek, anti-komünizmi körüklemek ve bu yollardan emekçi halkın oylarını halk düşmanı bir iktidar kurmak maksadıyla çelmek için kullanılmıştır.

Sıkıyönetimle silâhlı kuvvetleri, açık-gizli polisi halka karşı süren büyük burjuvazi ve emperyalizm, uzun zamandan beri bu seçimlere hazırlandılar. Türkiye İşçi Partisini kapattılar. Bütün sosyalist literatürü yasakladılar. 350 kadar bilimsel sosyalizme, ulusal bağımsızlığa ait yapıtı yasak listelerine aldılar, toplattılar ve yaktılar. Bu kitapları okuyanlara karşı bile ağır bir terör uyguladılar. Ayrıca sosyalist militan kadroyu ağır ve kanlı bir terörle ortadan kaldırmaya, dağıtmaya ve sindirmeye koyuldular. Büyük burjuvazinin iktidarları, emperyalizmin ajanları, 14 Ekim seçimlerinde çoğunluğu elden kaçırmamak için, işçi sınıfına, emekçi yığınlara, orta tabakalara, milli burjuvaziye karşı sınıfsal hegemonyasını sürdürebilmek için baskı ve terörle birlikte her türlü politik, ekonomik tedbiri aldı, anti-komünizmle sınıfsal ideolojisini halk yığınlarına aşılarmaya, halk yığınlarını sorunlarından uzaklaştırmaya kalkıştı ve sömürü düzeninin tamamlayıcı bir parçası haline getirmeye çalıştı. Fakat büyük burjuvazinin sosyalist militan kadroya karşı bu ağır terörüne rağmen, illegalite şartlarında sosyalistler, işçi sınıfının ve emekçi yığınların ulusal ve sosyal kurtuluş savaşlarını örgütlemekten sınıf savaşında onlara ışık tutmaktan geri durmadılar.

Bundan ötürü denebilir ki, TIP kapatılmamış, 29 aylık sıkıyönetimin ağır silindiri Türkiye'de toplumun ve devrimci akımların üzerinden geçmemiş olsaydı, 14 Ekim genel seçimlerinin sonuçları başka olacak, belki de sosyalist parti hatırı sayılır bir milletvekili grubuyla Meclise girecek, hattâ bir sol koalisyona aday olabilecek duruma gelebilecekti.

İşçi sınıfından, geniş emekçi yığınlarından, anti-emperyalist, demokratik yönde gelen baskının önemli bir kısmının sosyalist partiye doğru yönelmesi, sosyolojik kanunîyetin doğal bir sonucu olarak beliriyor. Son genel seçimlerde emekçi yığınlar, orta tabakalarda demokratik, anti-emperyalist, anti-feodal, anti-faşist akımlara doğru yönelimin arttığı, bu yöntemleri benimseyen ve uygulayan gerici partilere karşı bir gelişmenin belirdiği açıktır. TIP kapatılmış olduğundan, halk yığınlarından gelen bu yönelim ve baskıyı CHP ve MSP gibi, demokratik ve anti-emperyalist sloganlarla seçime katılan burjuva ve küçük burjuva partileri emmiş ve şekillendirmişlerdir.

14 Ekim seçimleri ve seçim kampanyasının şartları ve sonuçları konusunda üzerinde durulması gereken başka noktalardan biri de, gerek seçim kampanyası sırasında gerekse seçimlerde anti-emperyalist, anti-

feodal, anti-faşist, demokratik ve ulusal bir cephenin, yahut en azından bugünkü güçler arasında bir eylem birliğinin kurulamamasıdır. Böyle bir gelişme kaydedilebilseydi, demokratik güçler, güç ve çabalarını ahenkleştirmek, gerici partilere karşı birbirini desteklemek yoluna gitselerdi, gerici partileri daha da geriletmek, ve demokratik akımların daha büyük bir başarı sağlamaları mümkün olurdu.

Mehmet Ali Aybar gibi bir politikacıyla taraftarlarının, sosyalist yığını, seçmeni ve militanları, emperyalizme ve işbirlikçi burjuvazinin partilerine karşı değil de, «insanın insan tarafından, yurdun da yabancılar tarafından sömürülmesine karşıyız» gibi bir sloganla ortaya çıkan CHP'ye karşı yönelmeleri, böyle bir cephenin veya işbirliğinin kurulmasını daha baştan torpillemiş, gericiler karşısında solun parçalanmasına sebep olmuş ve demokratik, anti-emperyalist sloganlarla seçimlere katılan parti ve adayların daha büyük bir başarı kazanmasını engellemiştir. Büyük burjuva basınının Mehmet Ali Aybar ve taraftarlarının seçim kampanyasına sayfalarını geniş olarak açmaları, onları politik alanda ileri sürmeleri, 'büyük burjuvazinin, Mehmet Ali Aybar ve taraftarlarının, baş düşmanı bırakıp da burjuvazinin liberal ve muayyen ölçüde de olsa anti-emperyalist koluna saldırma politikasını hoş gördüğüne delildir.

Anti-emperyalist ve demokratik akımlar arasında son parlamento seçimleri vesilesiyle bir işbirliğinin meydana gelmesinin, tarafsız vete reddütler geçiren, fakat mevcut enflasyon, sömürü ve talan düzenine karşı olan yığınları harekete geçirmek ve onları demokratik akımlara çekmek bakımından çok olumlu bir etkisi olacaktır. Çünkü bütün cephe hareketlerinin olumlu ve sürükleyici taraflarından biri de budur.

Hızını gittikçe artıran enflasyon, halk yığınlarını ezen başdöndürücü fiyat artışı, sıkıyönetim baskısı, kanlı faşist yöntemler, Anayasadan birçok demokratik hakların kaldırılması, sıra sıra çıkarılan faşist kanunlar, Devlet Güvenlik Mahkemeleri, yani büyük burjuvazinin, ekonomik, politik, sınıfsal hegemonyasını kuvvetlendirmek için aldığı bütün tedbirler, parlamento seçimlerinde halk yığınlarını etkilemiştir. Büyük burjuvazinin ve emperyalizmin yarattığı halka karşı düzen, geniş emekçi yığınlarının bilinçlenmesinde çok önemli rol oynamıştır. Bir yandan halk yığınları, ile işbirlikçi burjuvazi ve emperyalizm arasında mevcut çelişkilerin şekillenmesi derinleşmesi, öte yandan burjuvazinin liberal koluyla işbirlikçi kolu arasındaki çekişme ve çatışmaların artması hatta işbirlikçi burjuvazinin kendi içinde politik birimlere bölünmesi, parçalanması, işbirlikçi kapitalist düzenin yarattığı kaçınılmaz sonuçlardır. Bunların seçim planında çok önemli bir rol oynadıklarına da şüphe yoktur.

Bu düzenin yarattığı objektif şartların halk yığınlarının bilincine işleymesinde sınıf savaşında emekçi yığınların daha yüksek bir bilinç düzeyine ulaşmasında, gerek ülkedeki, gerekse ülke dışındaki sözlü, yazılı devrimci

propaganda araçlarının, özellikle TKP'nin örgütlediği yığınsal yayınların önemli bir rol oynadığına da şüphe yoktur.

Türkiye İşçi Partisi'nin 10 yıllık legal varlığı, bu 10 yıl içinde Marksist-Leninist literatürün legal olarak Türkçeye çevrilmesi, demokratik, anti-emperyalist, anti-feodal ve sosyalist fikirlerin şehir ve köy emekçileri arasında daha hızla, derinlemesine ve geniş ölçüde yayılmasına yardım etmiştir.

Fakat 14 Ekim seçimlerinde alınan sonuçları etkileyen başlıca güç, işçi sınıfı olmuştur. Türkiye Komünist Partisi, Türkiye İşçi Partisi, devrimci sendikalar, sosyal demokrat sendikalar, bağımsız sendikalar, hattâ Türk-İş'e bağlı birçok uyanık sendikacılarıyla işçi sınıfı olmuştur.

Birçok devrimci sendika, işçi sınıfını CHP'ye oy vermeye, yani AP, CGP, DP, MHP gibi halk düşmanı partilere, vermemeye çağırmıştır. Türk-İş yöneticileri, Demirsoy-Tunç grubu, «partiler üstü» politikasıyla işçi sınıfını gerici partilerin yörüngesine çekmek taktiğini yürütmek istemişlerdir. Fakat seçim sonuçlarının da gösterdiği gibi, işçi sınıfının ezici çoğunluğu, Demirsoy-Tunç grubunun bu taktiğine yüz çevirmiş, devrimci sendikaların, TKP'nin seçim taktiğini ve şiarlarını benimsemiştir.

Öte yandan egemen çevreler de işçi sınıfına ve onun politik, sendikal örgütlerine karşı yürüttükleri baskılarla, politika alanını, büyük burjuvazinin güçlerine daha geniş ölçüde açmak istemişlerdir. Fakat işçi sınıfının, 29 aylık sıkıyönetim devrinde daha da artan ve zincirleme grevlerde beliren direnişi karşısında, emperyalizmin ve işbirlikçi burjuvazinin bu taktikleri büyük ölçüde başarısızlığa uğramıştır. İşçi sınıfının bu direnişi, demokratik, anti-emperyalist ve sosyalist fikirlerin, gittikçe artan bir ölçüde emekçi yığınlarına, hattâ köy emekçilerine doğru yayılmasına sebep olmuştur. Bilindiği gibi, köy emekçilerinin, demokratik bir toprak reformu, ağa ve derebeyi yumruğundan kurtulmak yönünde yer yer giriştikleri hareketler, devrimci sendikacıların, işçi militanların, komünistlerin, sosyalistlerin, gerçek Atatürkçülerin ortak çabaları sonucunda gelişmiştir. Bu hareketler, yurtsever, anti-emperyalist, anti-feodal fikirlerin, sosyalizmin büyük ilkelerinin köy emekçileri arasında önemli ölçüde yayılmasına yol açmıştır. 14 Ekim seçimlerinin topografyasına göz atıldığında, Adana ve Ege bölgesinde, yani köylü hareketlerinin daha çok yoğunlaştığı bölgelerde AP adaylarının gerilediği, CHP adaylarınınsa şimdiye kadar görülmedik bir hamle yaptığı anlaşılır. Bu hamle şüphe yok ki, köy emekçileri arasında yapılan uzun ve sabırlı çalışmaların, köy emekçilerinin demokratik toprak reformu ve öteki demokratik hakları için yaptıkları uzun savaşların sağladığı birikimlerin bir sonucudur. İzmir'e bağlı Atalan ve Göllüce köylerinde, köy emekçilerinin ağalardan topraklarını kurtarmaları ve onu topluca işletmeleri, aynı şeyin aşağı yukarı Silivri Esece Çiftliğinde tekrarlanması, Adana'da binlerce top

raksız köylünün katıldığı «Topraksızlar Kurultayının» başarıyla yapılması, bu ve bunun gibi köylü hareketlerinin yarattığı gelenekler yaşamış, canlılığını sürdürmüş ve köy emekçilerini etkileyen, onları uyandıran, demokratik akımlara yönelten bir unsur olarak belirmiştir.

Anti-emperyalist, ileri demokratik düzen kurmak için illegal eylem gösteren TKP, 14 Ekim genel seçimlerin kampanyasına katıldı. 10 Temmuz 1973 tarihinde TKP MK'nin yayınladığı bildiride, toplum yaşamında gelişmeler konusunda işçi sınıfının direnişi üzerinde ısrarla duruluyor. Bu direnişin, halk yığınlarının, orta tabakaların, milli burjuvazinin sol kanadının daha açık, daha belirli anti-emperyalist, demokratik yönde gelişmesine yardım ettiği belirtiliyor. TKP MK'si, bütün emekçileri, halkı, AP, DP, CGP gibi gerici partilerin adaylarına oy vermemeye, emperyalizme karşı, demokratik haklardan yana olan adaylara oy vermeye çağırıyordu. TKP'nin seçim taktiği, emperyalizme bağlı burjuvazinin politik akımlarını, yani Demirel, Feyzioğlu, Bozbeyli ve Satır gruplarını yenilgiye uğratmak, onların halk düşmanı çehresini yığınlar göstermek, böylece onları izole etmek, solcu, demokratik akımların parlamentoyu elde etmelerine, hiç olmazsa oraya kuvvetli ve etkili bir muhalefet olarak girmelerine yardım etmeye dayanıyordu. Mevcut şartlar içinde benimsenecek başka taktik de yoktu. Bundan ötürü TKP MK'si, halkı, yığınsal bir şekilde seçim kampanyasına katılmaya, gerici adayları seçim toplantılarında demaske etmeye ve yine yığınsal bir şekilde seçim günü sandık başlarına gitmeye çağırırdı. 14 Ekim 1973 seçimlerine katılma oranının 1969 seçimlerine kıyasla daha yüksek olması, demokratik, anti-emperyalist sloganlarla çıkan adayların büyük başarılar kazanması, buna karşılık AP, CGP gibi partilerin gerilemesi, TKP'nin uyguladığı seçim strateji ve taktiğinin gerçekçi ve doğru bir tahlile dayandığını göstermiştir.

14 Ekim parlamento seçimlerinin sonuçlarını, yalnız parlamento aritmetiğinde elde edilen olumlu, başarılı sonuçlarla ölçmemek gerek. Bu seçimlerde parlamento aritmetiğinin ilerisinde bir başarı kaydedilmiş, demokratik, anti-emperyalist ve sosyalist fikirlerinin daha geniş ölçüde halk yığınlarına yayılması sağlanmıştır. Seçimde elde edilen sonuçlar, kendi şartlarına göre örgütlü ve örgütler tarafından yürütülen bir savaşın sonucudur. Bundan ötürü bu seçimlerde elde edilen olumlu sonuçlar, halk yığınlarına örgütlenmenin, örgütlü savaş yürütmenin gereğini daha geniş ölçüde göstermiştir. Ayrıca sonparlamento seçimlerinin, Aybar gibi sosyalizm adına hareket eden ama esasta burjuvazinin sol akımlarının, sosyalistleri parçalama taktiğini yürüten oportünistlerin demaske olması, başarısızlığa uğraması, etkilerinin azalması, devrimci sendikaların bütün anti-emperyalist, demokratik akımları eylem birliğine çekecek bir taktik uygulamaları, şüphe yok ki 14 Ekim seçimlerinden sonra da geniş halk yığınlarını, sosyalist militan kadroları etkilemeye devam eden unsurlar olarak kalacaklardır. Bundan

ötürüdür ki, 14 Ekim seçimleri, halkçı, reformcu, demokratik, anti-emperyalist fikirlerin geniş halk yığınlarına yayılması ve onlar etrafında ortak bir eylemin kuvvetlenmesi bakımından yarına açılan bir kapı, uzun yılların sağladığı birikimin yeni bir basamağı, yeni bir aşaması niteliğini taşımaktadır.

Son seçimler ayrıca, Türkiye'de parlamento yolla demokratik, anti-emperyalist ve sosyalist bir kampanya yürütmek, demokratik hakları sürekli olarak genişletmek, parlamentoyu gerici elinde bir alet olmaktan kurtarmak için yeni yeni imkânlar açmıştır. Bu yeni imkânlar, yeni şartların belirmesi, toplumda yeni yeni ilerici güçlerin kendilerini göstermesi, toplumdaki kuvvet dengesinin demokratik güçler yararına değişmesi, kuvvetlenmesi sonucunda elde edilmişlerdir.

14 Ekim seçimleri, gerici güçlerin, işbirlikçi burjuvazinin saflarında belirmiş olan çatışma ve bölünmeleri ortaya çıkarmıştır. İşbirlikçi burjuvazinin değişik politik partileri, akımları, sınıfsal çıkarlarını çatışmalarının üstünde tutarak, işçi sınıfına, orta tabakalara ve milli burjuvaziye karşı birleşerek gerici, işbirlikçi bir hükümet kurabilir. Fakat yekpâre bir AP iktidarıyla değişik gruplara bölünmüş gerici güçlerin değişik partilerle kuracakları bir koalisyon arasında fark vardır. Devrimciler, 14 Ekim sonrası aşamasındaki strateji ve taktiklerini geliştirirken bu farkı, bu unsuru hesaba katmadan olamazlar.

14 Ekim seçimleri sırasında Maocular, MDD'ciler, Troçkistler, anarşistler, her tipten her soydan anti-marksist, anti-leninist sapık akımlar, likidatörler, oportünistler yenilgiye uğramış, iflâsa yaklaşımlardır. Bu sapık akımların seçim kampanyasındaki taktikleri, halkı seçim kampanyasının dışına çekmek ve meydanı azılgı gerici partilerin yöneticilerine, Demirel, Feyzioğlu, Bozbeyli ve Satır gruplarına bırakmak olmuştur. Anti-emperyalist, demokratik ve sosyalist akımlardan yana olan seçmen yığınlarını, seçim kampanyasından ve sandıklardan uzak tutmak, seçimleri boykot etmek taktiği, emperyalizmin ve işbirlikçi burjuvazinin ekmeğine yağ süren, bu güçlere meydanı boş bırakan bir taktiktir. MDD'ci, Maocu, Troçkist yöneticilerin emperyalizmden ve işbirlikçi burjuvaziden yana bu taktikleri, bu yöneticilerin demagojisine kapılmış birçok iyi niyetli yurttaşın gözünü açmıştır.

Son parlamento seçimlerinde her zaman olduğu gibi din sorunu, daha doğrusu gerici politikacılar tarafından din sömürücülüğü sorunu da tekrar gün ışığına çıkmıştır. Son parlamento seçimlerinde işbirlikçi politikacıların, halkın dini hislerini sömürerek, emekçi yığınlarının oylarını çelmek, emekçilerin oylarıyla, emekçilere düşman, işbirlikçi iktidarlar kurmak yolunda uzun yıllardan beri burjuvazinin uyguladığı taktik de bir darbe yedi. Sandıktan çıkan sonuçlar, burjuvazinin bu taktiği aıabildiğine, istediği gibi ve pervasızca uygulamak imkânlarının daraldığını, dine bağlı geniş emekçi yığınların dostu düşmanı seçmeye başladıkları, din sömürücüsü politikacıların

ardından eskisi kadar gitmediklerini göstermiştir. Erbakan ve onun gibi politikacılar bile halkın dinsel inançlarını sömürmek konusunda taktik değiştirmek zorunda kalmışlardır. Erbakan ve adamları, din sömürücülüğü yanında, demokratik ve bazı sosyal isteklere de yer vermenin kaçınılmazlığını anlamışlardır. MSP'nin sınırlı da olsa elde ettiği başarının sırrı buradadır.

Dünya şartlarında sosyalist devletler topluluğu yararına meydana gelen değişiklik, yani dünyadaki kuvvet dengesinin sosyalist ülkeler yararına daha hızla değişmeye başlaması, Sovyetler Birliği'nin ve öteki sosyalist ülkelerin barış, genel silâhsızlanma, soğuk harbe son verme politikalarının dünya ölçüsündeki başarısı da Türkiye'deki kamuoyunu olumlu yönde, ilerici, yurtsever, barışçı ve anti-emperyalist güçler yararına etkilemiştir. Sovyetler Birliği'nin ve öteki sosyalist ülkelerin dünya politikasındaki devrimci, ilerici tutumu sonucunda emperyalizmin gerilemesi, çökme süreci daha da hızlanmış, emperyalizmin, özellikle Amerikan emperyalizminin ekonomik, politik, sosyal bunalımları daha da hızlanmış ve derinleşmiştir. Emperyalizmin, çökme sürecinde saldırganlığını daha da artırmaması, Amerikan emperyalizminin Orta Doğu'da İsrail militaristlerini Arap halklarına karşı saldırıya teşvik etmesi ve bu teşvik sonucunda İsrail militaristlerinin 6 Ekim günü Mısır ve Suriye'ye saldırarak kanlı bir harbe sebep olmaları, Viyetnam, Kamboç ve Laos halklarının Amerikan emperyalistlerine karşı kazandıkları tarihsel zafer, Şili'de halkın seçtiği demokratik ve sosyalizme açılan bir iktidarın Amerikan emperyalistlerinin tertipledikleri komplolar sonucunda, ona bağlı militarist bir klik tarafından devrilmesi ve bu ülkede kanlı faşist bir terörün yerleşmesi, Amerikan emperyalizmini ve genellikle emperyalizmin Türkiye'de kamuoyu önünde daha geniş demaske olmasını ve ona bağlı işbirlikçi politik güçlerin de halkın gözünden düşmelerini sağlamıştır. Buna karşılık sosyalist ülkelerin, Arap halklarının ulusal kurtuluş savaşını var güçleriyle, politik, ekonomik, teknik ve askeri yönlerden desteklemesi, sosyalizmin moralman daha da yükselmesi ve sosyalist fikirlerin halk yığınları arasında daha geniş ölçüde yayılması, bunların sempatiyle karşılanması gibi sonuçlar doğurmuştur.

Büyük burjuvazi sosyalist militan kadroyu yok ederek, işçi sınıfını, emekçi yığınları politik, sosyal, ekonomik savaşta başsız bırakmak hedefine tam olarak ulaşamamıştır. Kanlı teröre rağmen bu kadrolar köy ve şehir emekçilerini, halk yığınlarını aydınlatmak, çok zor illegalite şartlarında onları sömürü düzenine karşı sevk etmek gibi bir ödevi başarabilmişlerdir. Bu militan kadronun sürekli, devrimci çalışmaları, sınıf savaşının gelişmesi sayesinde yeni yeni kadrolar yetişmiş, sınıf savaşına işçi sınıfının içinde ve yanında müttefik olarak yeni yeni elemenlar katılmış ve bütün bunlar Türkiye'deki sınıf savaşında emekçilerin, işçi sınıfının, gençlik ve aydınların sınıf bilincinde yeni ve daha ileri bir aşamaya ulaşmalarına yardımcı olmuşlardır.

Yabancı ülkelerde bulunan bir milyonu aşkın işçi ve öğrenci, 14 Ekim seçimlerine katılamamışlardır. Sıkıyönetim iktidarları, yabancı ülkelerde bulunan ve daha yüksek sınıfsal bir bilince ulaşma süreci içinde olan bir emekçi yığını seçimlerin dışında tutmakta sınıfsal çıkar görmüştür. Alınan dolaylı dolaysız tedbirler, yabancı ülkelerde bulunan işçi ve gençlerin pratik olarak seçimlere katılmaması gibi bir durum doğurmuştur. Fakat bunlar sınırlı da olsa memlekette bulunan yakınlarını etkilemek, onları demokratik akımlara yöneltmek imkânlarını bulabilmişlerdir. Ayrıca 18-21 yaş arasında olan ve sayısı 2,5 milyon civarında olduğu tahmin edilen bir gençlik yığını da seçimler dışında bırakılmıştır. Çalışan, üreten, yani milli ekonomiye katkısı bulunan, devrimci savaşta kendilerine özgü bir yeri olan bu gençlik yığınının seçimlere katılması ile 14 Ekim seçimlerinin sonuçları çok daha başka, çok daha demokratik ve anti-emperyalist yönde olabilirdi.

Demek oluyor ki milli irade, halk yığınlarının eğilimi, daha geniş ölçüde sola açık ve demokratik haklardan yanadır. Ve gerici partilerin parlamentoda elde ettikleri milletvekili sayısı, milli iradeyi boğmak üzere uyguladıkları değişik baskı ve entrikalar sonucunda elde edilmiştir.

14 Ekim seçimlerinden sonra ne olacak? Nasıl bir iktidar kurulacak? Kurulacak olan iktidar enflasyona, yıkıma, derin depremler şeklinde beliren bunalımlara, emperyalizmin ve büyük tekelsel burjuvazinin hegemonyasına engel olabilecek mi?

Emperyalizmin, büyük iş çevrelerinin, militarist kliğin 14 Ekim seçimlerinden sonra iki taktiği ufukta beliriyor: Bunlardan birincisi, bir gerici koalisyonuyla iktidarı elden bırakmamak, faşist kanunlara, orduya, polise, teröre, Güvenlik Mahkemelerine dayanarak mevcut düzeni sürdürmek, ikinci taktikse CHP-MSP koalisyonunu işbaşına getirmek ve yıllardan beri sebep oldukları ekonomik yıkımın, politik bunalımların bütün ağırlığını reformcu sloganlarla başarı göstermiş olan bu partilerin sırtına yıkmak, toplumda tuttukları kumanda mevkileri sayesinde sürekli olarak sabotajlar ve engellemelerle hem demokratik, anti-emperyalist fikir ve politikayı, hem de bunların iktidarını yıpratmak, kemirmek, halkın gözünden düşürmek ve sonradan da alaşağı etmek. AP'ye, CGP'ye, DP'ye bağlı gerici basında, seçimlerden hemen sonra üretimin geniş ölçüde durdurulacağı, ekonomik bunalımların sürdürüleceği, «gençlerin» adam kaçırmak, banka soyak gibi silâhlı, bombalı hareketlere teşvik edileceği, işçilerin grevlere zorlanacağı yönünde yayınlar yer almaya başladı.

Emperyalistler ve işbirlikçi burjuvazi, bu taktiği Şili'de uyguladı.

14 Ekim seçimleri sonucunda başarı kazanan ve demokratik haklardan yana olan partiler, büyük burjuvazinin ve emperyalizmin bu taktiğini boş

çıkarmak, iktidarda kalmak ve demokratik bir programı uygulamak imkânlarına sahiptirler. Ama bunun için başta gelen şart, ordu ve devlet organlarını azılı gericilerden, emperyalizmin ajanlarından temizlemek, bu organları yurtseverlerin yönetimine vermek, yığınların yaşam seviyesini yükseltecek, onların demokratik haklarını sürekli olarak genişletecek, yığınlara demokratik haklarını savunmanolanaklarını sağlayacak, emperyalizme müttefik olan sınıf ve zümrelerin varlığını ortadan kaldıracak ulusal, güçlerin ve bu arada işçi sınıfının katılmasıyla uygulamaktır.

Türkiyede 14 Ekim seçimlerinden sonra politik planda yeni bir aşamaya ulaşılmıştır. Bu aşamadaki şartların önemli bir kısmı 12 Mart 1971 öncesine pek benzemediği gibi, 14 Ekim öncesine de pek benzememektedir. Dedğimiz gibi, 14 Ekim seçimleri, toplumdaki ilerici, ulusal demokratik birikimleri gün ışığına, su yüzüne çıkarmış ve bu birikimler sayesinde geniş bir emekçi yığınının ileriye doğru bir hamle yaptığını göstermiştir.

Bu şartlar altında TKP ve genellikle öteki devrimciler ne yapacaklar? 14 Ekim sonrası aşamada ne gibi bir strateji ve taktik uygulamaları doğru olacaktır? TKP'nin yeni programında, içine girdiğimiz bu yeni aşamada komünistlerin ve genellikle devrimcilerin ne gibi bir strateji ve taktik uygulayacaklarına dair açık seçik bilgi vardır. Bu aşamada her şeyden evvel söz konusu olan büyük tekellerin, büyük toprak beylerinin, emperyalizmin Türkiye'deki hegemonyasını kırmak, işçi sınıfının da katıldığı bütün ulusal güçlerden kurulacak bir iktidarla ileri demokratik bir düzene geçmektir. Bu hedefe ulaşabilmek için bütün ulusal güçlerin bir eylem birliğine girişmesi, sosyalist akımın güçlenmesi şarttır. Bu aşamada işçi sınıfının iktidarı ele alması şart değildir, fakat iktidara katılması şarttır.

Şüphe yok ki, 14 Ekim seçimlerinden sonra bu gibi koşullar yaratılmış değildir. Fakat bu aşamaya ulaşmak için bazı kapılar ve yollar açılmıştır.

CHP gibi partilerin sosyalizmle bir ilişkileri olmadığı gibi, bu gibi partilerin meydana getireceği iktidarın da sosyalizmle ilişkisi olmayacaktır. Bunlar burjuvazinin Türkiye şartlarında liberal sayılacak kolunun siyasi güçleridir.

Burjuvazi, liberal de olsa sömürgeci bir sınıftır. Ama bu sınıf emperyalizmin baskısı altında olduğu gibi, büyük toprak beyliğini de ekonomik ve politik gelişmesine engel saymaktadır. Bundan ötürü anti-feodal, kısmen de anti-emperyalisttir. Fakat, sömürgeci sınıf olduğundan aynı zamanda işçi sınıfına ve emekçi yığınlara da karşıdır. Burjuvaziyi nitelerken onun bu iki yönlü tarafını gözden kaçırmamak gerekmektedir. Bundan ötürüdür ki, liberal burjuvazinin politik akımlarını yönetenler, içlerinde burjuvazinin, döneklikten tutun da oportünizme kadar bütün mikroplarını ve hastalıklarını taşımaktadırlar. Meselâ seçim kampanyasına «insanın insanı, yabancılardan da yurdu sömürmesine karşıyız» gibi devrimci sloganlarla katı-

lan CHP Genel Başkanı Ecevit, seçimlerde kaydettiği başarıdan sonra, 28 Ekim günü Batı Almanya televizyonu muhabirine verdiği demeçte, Türkiye'nin Ortak Pazar'la işbirliğini daha da genişletmesine taraftar olduğunu, NATO'yla bağların olduğu gibi devam ettirileceğini, yalnız Amerika'nın İncirlik üssünde hükümet olarak bazı tedbirlerin alınmasını gerekli gördüğünü söyledi.

Ecevit'in bu demeciyle, Ortak Pazar ve Amerikan emperyalizmiyle, NATO'cularla ilişkileri daha sıkılaştıracağını belirtmesi, seçim kampanyasında ileri sürdüğü anti-emperyalist sloganlarla taban tabana zıttır. Ayrıca CHP yöneticilerinin, TIP'in kapatılmasıyla işçi hareketinde meydana gelen «boşluğu» doldurmak, TIP'ten kalma mirasa sahip çıkmak ve işçi hareketini, genellikle işçi sınıfını kendi yedeklerine almak istediklerine ve isteyeceklerine de şüphe yoktur.

14 Ekim seçimlerinin sonuçlandığı, Millet Meclisi'nin ilk toplantısını yaptığı günlerde, Millet Meclisi binasında, milletvekillerinin toplandığı salonun hemen yanında NATO ülkeleri Assamblesi toplandı. Ankara, hemen dünya ölçüsünde soğuk harbin merkezlerinden biri haline geldi. Hükümetten çekilmiş olan eski Başbakan Talû, Türkiye Cumhuriyeti adına NATO'ya, saldırganlığa, harp kısırcılığına methiye okudu. NATO genel sekreteri Luns, Sovyetler Birliği'ne karşı kılıç şakırdattı. Soğuk harbin en yüksek noktasına vardığı günlerde kullanılan terimlerle, soğuk harbin en zehirli silâhlarıyla Sovyetler Birliği'ne saldırdı. Bu demektir ki, emperyalizm Türkiye'de hâlâ egemendir. İktidarı, yani en büyük politik üssünü istediği yönde kullanabilmektedir. İşbirlikçi burjuvazinin, toprak beylerinin 101 tane üssüyle, banka ve tekelleriyle başta gelen destekleyicisi ve dayanağıdır.

Ote yandan Türkiye'deki kuvvetler dengesi içinde, 29 aylık bir sıkıyönetimden, terörden ve ateşten başarıyla, hatta zaferle çıkmış bir işçi sınıfı vardır. Bu ağır, kanlı savaş günleri, işçi sınıfının sınıfsal bilincini bir hayli yükseltti, bildi, Komünist, sosyalist akımlar işçi sınıfından gelme yeni kadrolarla güçlendi. TKP'nin ve komünistlerin bu gerçeği gözönünde tutarak, yığınlara, işçi sınıfına, fabrikalara, işletmelere örgütlü savaş yürütmek üzere inmeleri, küçük burjuva reformizmine karşı işçi sınıfının ideolojik savaşını durmadan yürütmeleri, işçi sınıfını ve emekçileri yeni savaş hedeflerine, yeni savaş mevzilerine yöneltmeleri gerekiyor. Bunun için 14 Ekim seçimlerinden sonra daha elverişli şartlar yaratılmıştır.

Liberal burjuvazinin, bu arada CHP'nin işçi hareketini yedeğine almasını engellemek için, işçi sınıfını sınıf savaşı içinde yetiştirmek, terbiye etmek, Marksizm-Leninizmin onun saflarında yerleşmesine kuvvet vermek, milli burjuvazinin bütün ilerici, reformcu akımlarını desteklemeye engel bir tutum değildir. Burjuvazinin bütün ileri adımları, halkçı reformları TKP tarafından desteklenmiştir. Bundan sonra da desteklene-

cektir. Milli burjuvazinin, orta tabakaların politik güçleriyle anti-emperyalist, anti-feodal bir platform üzerinde ittifaklar kurmak imkânları da TKP tarafından her zaman aranmıştır, bundan sonra da aranacaktır. Fakat bütün bu eylemlere paralel olarak TKP, işçi sınıfının köy emekçileriyle ittifakını güçlendirmek ve bunu politik bir etken haline getirmek yollarını arayacaktır. Bu yapıldığı oranda ulusal, demokratik bir cephe yaratmak ve TKP'nin legale çıkma olanakları artacaktır.

14 Ekim seçimlerinden sonra yaratılmış olan şartlar gözönünde tutularak, başarılacak işlerden biri de sıkıyönetim devrinde dağılmış, sinmiş ve izole duruma düşmüş olan bütün devrimci kadroları toparlamak ve dürüst sosyalist militanlar tarafından legal bir sosyalist veya İşçi Partisinin kurulmasına önayak olmaktır.

Son genel seçimlerde AP, CGP ve DP gibi partiler, anti-komünizmi seçim taktiklerinin temellerinden biri haline getirdiler. Bu alanda sürekli bir propaganda kampanyası yürüttüler. Bu parti yöneticilerinin 14 Ekim seçimlerinde gerilemeleri, yenilgiye uğramaları, aynı zamanda anti-komünizm kampanyasının gerilemesi, yenilmesi anlamına geliyor. Fakat bu demek değildir ki, Türkiye'de anti-komünizm tam bir yenilgiye uğramıştır. Emperyalizmin, işbirlikçi burjuvazinin, halkın demokratik haklarını tepelemek için kullandığı anti-komünizm silâhi, hâlâ karanlıkta kalmış, hurafe, kör inançlara bağlı yığınları, beyinleri yıkanmış önemli bir aydın yığınının etkiliyor. Fakat 14 Ekim seçimlerinde anti-komünizmin de onu yürütenlerle beraber yenilgiye uğradığı, önemli bir emekçi yığınının, emperyalizmin, işbirlikçi burjuvazinin kurduğu anti-komünizm tuzağına düşmediği, oyunu sosyal, ekonomik ve politik haklarını elde etmek yönünde kullandığı da görüldü.

Anti-komünizmle din sömürücülüğü, yapışık kardeşlerdir. Birbirinden hemen hemen ayrılmazlar. Bundan ötürü anti-komünizm ile mücadele ederken TKP'nin ve öteki devrimcilerin, yığınlara dönük bir din politikasının varlığı kaçınılmaz oluyor. Lenin «İşçi Partisinin Dine Karşı Tutumu» adlı makalesinde ve onu izliyen daha başka yazılarında, komünistlerin dine karşı tutumunu açıkça belirtmiştir. Lenin, komünistlerin materyalist olduklarını ve dinle bir ilgileri bulunmadığını, Marks'ın da belirttiği gibi burjuvazinin, halk yığınlarını uyutmak için dini afyon olarak kullandığını belirtiyor. Fakat emekçi yığınlarının önemli bir kısmının allaha inandıklarını da yazıyor. Lenin'e göre, karanlıkta kalmış, kör inançlara saplanmış emekçileri sınıf savaşı içinde eğitmek, aydınlatmak gerek. Sert tedbirlerle, çıkışlarla, emekçileri dini inançlarından alıkoymaya imkân yoktur. Bu bakımdan komünistlerin, din konusundaki materyalist görüşlerini emekçi yığınlarına dayatmak, bu inançları tepeden inme ve çığ bir şekilde zorlamak durumuna düştükleri takdirde, yığınlardan izole olmak, sınıf savaşında işçi sınıfının devrimci savaşına öncülük yapmak niteliğinden yoksun kalmak gibi bir duruma düşmeleri tehlikesi başgösterir. Bu da, burjuvazinin yararına olur, ona işçi sınıfını daha rahatça sömürmek imkânlarını yaratır.

14 Ekim seçimleriyle işbirlikçi burjuvazi ağır bir darbe yemiştir. Fakat onun elinde işçi sınıfına ve devrimci güçlere karşı kullanılabilecek daha birçok silâh vardır. Sıkıyönetim devrinde, büyük burjuvazi fırsattan istifade ederek politik hegemonyasını faşist kanunlarla, sivil sıkıyönetim anlamına gelen Güvenlik Mahkemeleriyle donatmış ve Anayasadaki birçok demokratik hükümleri kaldırmıştır. Bundan ötürü 14 Ekim seçimlerinden sonra açılan devrede, işçi sınıfıyla büyük burjuvazi arasında daha sert, daha amansız bir sınıf savaşının yürütüleceğini gözönünde tutmak, iktidara gelse bile milli burjuvazinin döneklik ve kaypaklığını hiçbir zaman unutmamak, sınıf savaşında strateji ve taktiği buna göre ayarlamak gerekiyor.

TKP'nin, komünistlerin, sosyalistlerin ve öteki bütün devrimcilerin üzerinde durmaları gereken sorunlardan biri de 14 Ekim seçimlerinden çıkmış olan parlamentonun ne kadar yaşayacağı, ömrünün uzun olup olmayacağıdır. Kapitalist ülkelerde, burjuvazinin parlamentoyu sınıfsal çıkarlarına hizmet ettiği ana kadar tuttuğu, parlamentonun sınıfsal çıkarlarını engellediği anda onu tepelediği bilinen bir gerçektir. Türkiye'de ise parlamentoyu kapatmamak, onu dekor haline getirmek ve bu dekorun ardında faşist yöntemler uygulamak gelenek haline gelmiştir. 50 yıllık Cumhuriyetin 27 yılının sıkıyönetim altında geçtiği ve bu uzun sıkıyönetimlerin, hep parlamento yoluyla kabullenip uygulandığı da bir gerçektir. Yeni kuşaklar bu tip uygulamanın sonuncusunu, 26 Nisan 1971'de başlayan ve 26 Eylül 1973'te biten 29 aylık sıkıyönetim devrinde gördüler. TKP'nin ve öteki bütün devrimcilerin önünde duran ödevlerden biri de parlamenter yoldan halkın demokratik yönde elde ettiği bütün kazanımları savunmak, onlara sahip çıkmak ve çiğnetmemektir. Bu bakımdan TKP ve öteki devrimcilerin, 14 Ekim seçimleriyle elde edilen kazanımları savunmak için, bir yandan işçi sınıfı içinde hızla örgütlenmeleri, bir yandan da bütün anti-emperyalist, anti-feodal, anti-faşist ulusal güçler arasında ittifakların, eylem birliğinin kurulmasına yardımcı olmaları kaçınılmazdır.

Ekim 1973

Seçim Sonrası Aşama, Bunalımların Derinleşmesi ve Bu Aşamada TKP'nin Tutumu

14 Ekim seçimlerinden sonra Türkiye'de uzun zaman hükümet kurulamadı. Hükümet kurulamamakla kalmadı, Meclis Başkanı ve Komisyonlar da seçilemedi. Bu iki olay bile, büyük burjuvazinin politik güçlerini temsil eden partilerin ve bu arada Türkiye'de birçok kilit noktalarını tutan emperyalizmin, 14 Ekim seçimlerinde beliren çoğunluk iradesine karşı komplolarının somut belirtileridir. MSP yöneticileri, Erbakan ve grubu, büyük burjuvazinin, emperyalizmin seçim sonuçlarını çiğnemek ve büyük tekel-leri, toprak beylerinin diktatorasını devam ettirmek yönünde çevirdikleri manevralar, tertipledikleri komplolarla politik sahnede ön plâna geçtiler. Bildiğimiz gibi bu grup, din sömürücülüğü yanında bazı anti-emperyalist ve demokratik şiarlarla ortaya çıkmış, fakat 48 kişilik bir grupla Meclise girdiklerinden sonra baskıcı, demokratik hakları açıkça reddeden, 1961 Anayasasındaki birçok demokratik hakları kaldıran, faşist tasarıları kanunlaştıran, toprak reformunu, ağalar yararına bir tarım reformu anlamına getiren AP, CGP ve DP yöneticilerine doğru kaydı.

Mevcut Seçim Kanunu'nda Türkiye'de seçilen milletvekillerinin, seçmen-leri, emekçileri, halk yığınlarını bu şekilde aldatmalarını engelliyecek bir hüküm yoktur. Adaylar halkın oyunu çelmek için bol keseden vaatlerde bulunabilirler, sonra da bu vaatlerle aldıkları oylara sırt çevirip halk düş-manı bir politika yürütebilirler. Ve yeni seçimlere kadar bu gibi bir ihanet politikasını rahatlıkla uygulayabilirler. Ne Anayasa ne de Seçim Kanunu, halk tabakalarına milletvekillerinden hesap sormak, onlardan verdikleri sözü tutmalarını istemek, bunu yapmadıkları takdirde onların yerine yeni-lerini seçmek hakkını tanımamıştır.

Oysa Türkiye Komünist Partisi'nin Programında bu nokta açıktır. Komü-nist Partisi, politik hayatın örgütlenmesinde önemli bir yer tutan büyük burjuvaziye, emekçi halka karşı yürüttükleri sınıf savaşında, halkın irade-sini, parlamentoyu basamak yapmak imkânlarını sağlayan bu yolu kapat-mıştır. TKP'nin Programına göre, milletvekili adayları seçim kampanyası sırasında halka verdikleri sözü parlamentodaki eylemleri sırasında tutmak zorundadırlar. Tutmadıkları zaman, muayyen ölçüde bir seçmen sayısı istediği takdirde, sözünü tutmayan milletvekilini sorguya çekebilir, onu ödevinden alıp yerine bir yenisinin seçilmesi için o bölgede yeni bir seçime gidilmesini kararlaştırabilir.

Büyük burjuvazinin ve emperyalizmin seçimler sonrası aşamada halk çoğunluğunun istediği demokratik haklardan yana ve emperyalizme karşı bir hükümetin kurulmasını engellemek için yalnız işbirlikçi politikacıların manevra ve komploları ile yetinilmedi, basının bildirdiğine göre, Ameri-kan casusluk ve komplo örgütü CIA'nın Orta-Doğu uzmanlarından olan Dillon adında bir ajan, 5 kişilik kurmayı ile 14 Ekim seçimlerinden hemen sonra Ankara'ya yerleşti. İyi haber alan çevrelerde belirtildiğine göre, ge-niş mali imkânlarla sahip olan Dillon grubu, CHP'nin hakim olacağı bir koalisyonun kurulmasını engellemek için perde arkasında gizli bir eylem yürütmeye başladı. MSP yöneticilerinden önemli bir kısmını satın alan ve bir CHP-MSP koalisyonunun kurulmasını engelleyen, Dillon ve ajanlarıdır. 14 Ekim seçimlerinden sonra Dillon ve ajanlarının, Türkiye'ye yerleşmesi, Amerikan emperyalizminin Türkiye'ye yeni yerleştiği anlamına gelmez. Emperyalizm, özellikle Amerikan emperyalizmi, uzun zamandan beri mem-leketin politik, ekonomik ve askeri kilit noktalarına yerleşmiştir. NATO, Türkiye'de egemen politik bir güçtür. Dillon'un gelişi, ilerici bir iktidarın kurulmasını engellemek için emperyalizmin hesabına işbirlikçi burjuvaziye konkrete, pratik «öneri»lerde bulunmak, konkrete durumlarda satın alınacak politikacıları tespit etmek, tehditle susturulacak olanları bellektir. Bun-dan önce, yani 1965 yılında, Kıbrıs konusunda Amerikanın sözünü pek dinlemedi diye 3. Koalisyon hükümetini devirip, yerine AP'nin egemenli-ğinde 4. koalisyon hükümeti kurduran, Dillon tipinden bir CIA ajanı, Gene-ral Porter'di.

Demek oluyor ki, emperyalizm Türkiye'nin ekonomik, politik ve askeri yaşamına genellikle egemen olmakla yetinmiyor, konkrete olarak iktidar-ların kurulması ile direkt ilgileniyor. Çünkü iyi bilmek gerek ki, Türkiye'de emperyalizmin başta gelen üssü hükümettir, yani politik iktidardır.

Bu demek değildir ki, emperyalizmin ekonomik alanda tuttuğu üsler ve imkânlar daha az önemlidir. Bugün emperyalist tekeller, Türkiye'de mev-cut 120 büyük firmadan 70'ine tamamen hakimdir, geri kalan 50'sinde de payları vardır.

Türkiye'de maden arama, işletme, tesis kurma ve ihraç etme yetkisi, «Resmi Gazete»de 14 Mart 1970 tarihinde yayınlanan bir kararname ile

Amerikan «POTASH and CHEMICAL» ve merkezi Fransa'da bulunan çok uluslu «PECHINEY-UGINE-KUHLMAN» tekellerine verilmiştir. Uranyum madenleri de «POTASH and CHEMICAL»; linyit madenleri Amerikan-İngiliz şirketi «KROLIN»; bor, boraks, borasit madenleri İngiliz «BORAX» - KONSOLIDATED LIMITED» firmasının; bakır madenleri Amerikan «BLISTER» şirketinin elindedir. Demir-çelik ve boru sanayii, Batı Alman «MAN-NESMANN», Amerikan «KOPPERS WESTINGHOUSE» firmalarının; kimya ve ilaç sanayii ise Batı Alman «I. G. FARBEN», İsviçre «PFISER», «AB-BOT» ve «ROCHE» firmalarının tekelindedir. Otomobil, kamyon, traktör ve tarım aletleri montaj sanayiine OYAK'la ortaklaşa «RENAULT» ve İtalyan «FIAT» firmaları hakimdir.

Emperyalizmin Türkiye'nin ekonomik yaşamını örümcek ağı gibi sardığı, kısaca çizdiğimiz bu tabloda görülüyor. Fakat, iş bu kadarla bitmiyor. Yeni sömürgecilik yöntemleriyle yapılan dış ticaret, emperyalizmin Türkiye'yi yalnız ucuz ham madde ve ucuz emek pazarı olarak kullanmadığını, ayrıca ucuza alıp pahalıya satmak gibi yöntemlerle Türkiye'yi bir açık pazar olarak kullandığını ve bu yoldan da sömürdüğünü gösteriyor. Devlet İstatistik Enstitüsü'nün, Cumhuriyetin 50. yıldönümü münasebetiyle yayınlamış olduğu kitapta, Türkiye'nin kapitalist ülkelerle dış ticaret ilişkilerinden dolayı 8 yılda, yani AP iktidarının başlangıcından bu yana 34 milyar lira kaybettiği açıklanmaktadır.

Ortak Pazar'la imzalanan Ankara Anlaşması'nın yürürlüğe girdiği 1964 yılında, bu ülkelerle yapılan dış ticaretteki açık, 16 milyon dolardı. 1971 yılında bu açık 189,1 milyon dolara, 1972 yılı sonunda ise 305,5 milyon dolara yükselmiştir. 1972 yılında ithalatla ihracat arasındaki açık 678 milyon dolardır. İthalatın 1 milyar 563 milyon dolara yükselmesine karşı, ihracat 885 milyon dolarda kalmıştır. 1972 yılında bu açık, dış ülkelerde, özellikle Batı Almanya'da bulunan işçilerimizin yurda gönderdikleri 740 milyon dolarla kapatılmıştır.

Son yıllarda Batı Alman emperyalizminin Türkiye'ye etkisi bir hayli artmıştır. Geçen yıl Batı Almanya, ithalatımızda 301 milyon dolarla birinci geliyordu. İhracatımızda da Batı Almanya 186 milyon dolarla yine başta geliyordu. Böylece Batı Alman emperyalizmi yavaş yavaş Türkiye'de ilk plana doğru yükselmeye başlamıştır. Yalnız yabancı sermaye konusunda Batı Almanya, Birleşik Amerika'ya kıyasla daha gerilerdedir. Şimdiye kadar ülkemize gelen yabancı sermayenin % 26'sı Amerikan, % 18'i Batı Alman kökenlidir.

Batı Alman emperyalizminin Türkiye ekonomisinde emek ihracı pazarı olarak ön planda gelen başka bir rolü daha vardır. Batı Alman tekelleri bir yandan Türkiye'de ambalaj-montaj tesisleri kurarak ucuz emekten istifade etmek yoluna giderken, bir yandan da Batı Almanya'da ihtiyaç duydukları ucuz emeğin önemli bir kısmını Türkiye'den tedarik etmek yoluna

gitmişlerdir. Batı Alman tekelleri, işbirlikçi burjuvazinin, emperyalizmin politikasına uyarak ağır sanayinin yeteri kadar hızlı gelişmesini engellemesi sonucunda, açıkta kalan işgücünü hem Türkiye'de, hem de Batı Almanya'da sömürmek yoluna giderken, Türkiye'deki işbirlikçi burjuvaziye de bunalımlarını ertelemek konusunda bir hizmette bulunmaktadırlar. Batı Almanya'da mevcut 700 bin kadar işçi, aileleriyle birlikte 1 milyon kadar insan, Türkiye'de büyük burjuvazinin «soluk» almasını, bunalımlarının bir kısmını ertelemesini sağlıyor. İşbirlikçi burjuvazi, bir yandan 700 bin kişiye iş, ekmek, mesken sağlamaktan geçici bir zaman için kurtulduğu gibi bir yandan da bu işçilerin gönderdiği dövizlerle yıkım politikasının verdiği açıkları yamamak imkânlarını buluyor.

Emperyalizm, Türkiye'yi sömürmek için mutlaka bir işbirlikçi iktidarın varlığına muhtaçtır. Memleketi sömürmesinden doğan devrimci şartları karşılayabilmek ve işbirlikçi zümreyi ayakta tutabilmek de, emperyalizmin politik hesapları içindedir. Değişik isimlerle yapılan sözüm ona yardımlar, işbirlikçi burjuvaziye ekonomik, politik ve askeri alanda desteklemekten, onu ayakta tutmaktan başka bir hedef gütmeyiz. Türkiye'de bugün aşağı yukarı 3 milyonu bulan açık işsizlerden bir kısmını çekip almak, emperyalizmin işbirlikçi burjuvaziye yaptığı yardımların başka bir yönüdür. Fakat bildiğimiz gibi bu sözüm ona yardımlardan en fazla istifade eden, yine emperyalizmin kendisidir.

Ne var ki, emperyalizmin, çöküş devresinde işbirlikçi burjuvaziye yardımları da sınırlıdır. Bilindiği gibi emperyalizmin, ulusal bağımsızlık hareketleri, özellikle Arap kurtuluş hareketleriyle gelişmeleri sonucunda, içinde bulunduğu bunalımlar daha da sivrildi, enerji bunalımı adı alan son bunalım da Batı Alman tekellerini bazı tedbirler almaya zorladı. Ortak Pazar üyesi olmayan ülkelerden işgücü ithalini, Batı Alman hükümeti 23 Kasım tarihinde durdurdu. Bu karar Türkiye'de panik yarattı. Çünkü Batı Alman hükümeti, Türkiye'den işçi getirmeyi durdurmakla kalmıyor. Aynı zamanda mukavelesi biten işçilerin mukavelelerinin de yenilenmeyeceğini ve bunların derhal geri gönderileceğini bildiriyordu. Türkiye'de memleketin ihtiyaçlarına göre gerçek bir sanayileşme programı uygulamamış olan işbirlikçi burjuvazinin politikacıları, basını, sarı sendikacıları, bu karar karşısında şaşkına döndüler. Bakanlar, resmi çevreler, bu şaşkınlık içinde, gereken tedbirlerin alındığını söyleyerek komik durumlara bile düşmekten kurtulamadılar. Devlet Planlama Teşkilatı'nın verdiği son rakamlara göre, Türkiye'de her yıl 165 bin kişi işsizler ordusuna katılmaktadır. Bu rakamı esasında 265 bindir. Çünkü Devlet Planlama Teşkilatı, her yıl 100 bin kadar işçinin Batı Almanya'ya gittiğini hesapladıktan sonra geri kalan 165 bin kişiyi işsiz saymıştır. Demek ki, bundan böyle, işsizler ordusuna katılanların sayısı yılda 265 bine yükselecektir. Yılda Batı Almanya'dan 100 bin kadar işçi de geri dönerse, aşağı yukarı Türkiye'de iş isteyenlerin sayısı yılda 360 bin civarında olacaktır.

Bu durum karşısında işbirlikçi burjuvazinin hegemonyası tutunabilecek mi? Sıkıyönetim gibi faşist yöntemler, bu iktidarın devamını sağlayabilecek mi? 14 Ekim seçim sonuçlarının gösterdiği gibi Türkiye'de uyanıya başlayan yığınlar, bu gibi yöntemlerle ne zamana kadar susturulabilecek? Ekonomik ve askeri yaşamın birçok kilit noktalarını tutmuş olan emperyalizmin, işbirlikçi burjuvazinin yardımına koşmayı deneyeceği bilinen bir gerçektir.

TKP'nin, bu durum karşısında 14 Ekim seçim sonuçlarının gösterdiği gibi demokratik haklardan yana bir hükümetin kurulmasını istemesi, esasında 14 Ekim seçimleriyle halk yığınlarının elde ettiği bir kazanımı savunmak anlamına geliyor. TKP, halkın çoğunluğunun iradesine saygı gösterilmesini isterken, demokratik haklardan yana, anti-emperyalist bir iktidarın kurulmasıyla işlerin bitmeyeceğini biliyor, emperyalizmin Şili'de oynadığı oyunlardan gereken derslerin alınmasını kaçınılmaz görüyor.

Bu derslerin başında kazanımları, savunmak geliyor. Kazanımları savunmaksa, halk çoğunluğunun, işçi sınıfının, emekçi yığınların istediği gibi, Türkiye'de emperyalizmin ekonomik, politik ve askeri hegemonyasına son verecek tedbirler almak, tekellerin, yerli-yabancı büyük sermayenin, büyük toprak beylerinin gücünü kırmak demektir. Bu hedefler, başta işçi sınıfı olmak üzere bütün emekçi yığınların, demokratik güçlerin ortak hedefleridir. Gerici güçlerin çelişkilerini, çatışmalarını, boğuşmalarını da suyüzüne çıkaran 14 Ekim seçimleri, emekçi yığınlarındaki demokratik ve anti-emperyalist potansiyeli de ortaya koymuştur. Emperyalizmin ve gerici güçlerin seçim sonrası devrede bütün gayretleri, bu potansiyeli boğmak, örtbas etmek hedefini güdüyor. TKP ise bu potansiyeli bütün devrimci güçlerle birlikte değerlendirmek ve bir politik etken haline getirmek için savaşıyor.

Seçim sonrası aşamada emperyalizme ve işbirlikçi burjuvaziye karşı güdülen sınıf savaşı bu noktada düğümleniyor.

Kasım 1973

Türkiye'de Sınıf Savaşında İktidar Sorunu

Türkiye'de beliren hükümet bunalımı, derin ve süregelen politik, ekonomik bunalımın bir görüntüsüdür. 14 Ekim parlamento, 9 Aralık yerel seçimleri, anti-emperyalist, demokratik güçlerle işbirlikçi burjuvazi ve emperyalizm arasındaki çelişkileri yansıtmakla kalmadı, halk yığınlarıyla emperyalizm ve işbirlikçi burjuvazi arasındaki barışmaz çatışmayı da gün ışığına çıkardı. Büyük seçmen yığınları, işçi ve emekçilerin ezici çoğunluğu, anti-emperyalist ve demokratik bir atılım sağlayarak, bir yandan emperyalizme, bir yandan da işbirlikçi burjuvaziye karşı cephe almışlardır. İşbirlikçi burjuvazinin değişik politik güçleri arasında görülen subjektif çelişmeler, esasında iktidarı ve iktidar etrafında beliren sömürü ve talan imkânlarını paylaşma boğuşmasıdır.

Büyük burjuvazinin politik güçleri, bu çıkar boğuşmaları nedeniyle bir hükümet kurmaktan bile aciz kalmışlardır. Bunların, halka, işçi sınıfına, devrimci güçlere ve en başta Komünist Partisi'ne karşı sınıfsal çıkarları için birleşmesi, zümresel çıkarları, büyük vurgun imkânlarının paylaşılması için birbirlerini tirmalamalarına engel olmuyor. Böylece işbirlikçi burjuvazi, bütün bunalımlarını halka ve memlekete atılamamakla kalmıyor, aynı zamanda emperyalizmin çöküş devrindeki hızlanan bunalımlarını da halka, memlekete atıyor.

Türkiye emperyalizmin politik, ekonomik ve askeri bütün sistemlerine bağlı bir ülke olarak, emperyalizmin bütün bunalımlarına da açıktır. Az gelişmiş bir memleket olduğundan, üretim araçları üreten sanayiden büyük ölçüde yoksun olduğundan, bu bunalımların yansıması çok daha derin ve geniş oluyor, büyük sosyal, politik, ekonomik depremlere yol açıyor.

1973 yılı içinde emperyalizmle ulusal kurtuluş hareketleri arasındaki

çelişki daha da derinleşti, daha da sertleşti. Arap kurtuluş hareketiyle emperyalizm arasındaki çelişkinin derinleşmesi, bu alanda kendine özgü bir yer tutuyor. Petrol üreten Arap ülkelerinin gelişmiş kapitalist ülkelere yaptıkları petrol sevkiyatını kısmen azaltmaları ve ham petrol fiyatını bir misli daha artırmaları, gelişmiş kapitalist devletlerin yeni sömürgecilik yöntemleriyle Arap halklarını her bakımdan sömürmelerine karşı bir direnmedir. Ve Arap kurtuluş hareketinde, anti-emperyalist bilinçlenme sürecinin yeni bir aşamaya ulaşmış olmasının belirtisidir.

Şüphe yok ki, emperyalizm, sanayi ürünlerinin fiyatlarını artırarak, ham petrol fiyatlarının artırılmasından ötürü uğradığı kaybı karşılamak çareleri arayacaktır. Fakat bu gibi tedbirler bile, önemli bir enerji ve hammadde kaynağı olan petrol fiyatlarının artırılmasının, gelişmiş kapitalist ülkelerin ekonomisini yakından ve olumsuz bir yönde etkilemesini önleyemeyecektir. Japonya'da üretilen enerjinin yüzde 76'sı, Batı Avrupa'da üretilen enerjinin yüzde 63'ü, Birleşik Amerika'da üretilen enerjinin yüzde 46'sı petrolden elde edilmektedir. Ayrıca, gelişmiş kapitalist ülkelerde ham petrolün kimya sanayiinde de önemi büyüktür. Bu şartlar altında burjuva ekonomistleri bile, bu durumun, gelişmiş kapitalist memleketlerde en azından ekonomik bir duraklamaya sebep olacağını, mevcut enflasyonu hızlandıracağını, yatırımları azaltacağını, işsizliğin daha fazla artmasına sebep olacağını belirtmektedirler. Sanayinin gelişme hızı bir hayli azalacak, hattâ bazı ülkelerde sıfır civarında kalacaktır.

Kapitalizmin ulusal alanda ekonomideki kısır döngüsü bilinen bir gerçektir. Bir yandan işçi sınıfının baskısı altında gündelikleri kısmen artırmak, bir yandan da fiyat artışlarıyla, işçi sınıfının, emekçi yığınlarının zor savaşlar sonucunda elde ettikleri bu artışları fazlasıyla geri almak, kapitalizmin değişmez bir kanuniyeti, sömürü düzeni içinde burjuvazinin işçi sınıfına karşı yürüttüğü sınıf savaşının ayrılmaz bir niteliğidir. Ama bu kanuniyet, burjuvazinin ve çağımızda devlet tekeli kapitalizminin şifa bulmaz hastalığıdır. İçinde kıvrandığı ve çöküşünü hızlandıran bir kısır döngüdür.

Petrol ve enerji bunalımı diye anılan devlet tekeli kapitalizminin bunalımının daha da hızlanması aşamasında bu kısır döngünün, emperyalizmin, ulusal kurtuluş hareketiyle çelişkileri sonucunda uluslararası alana da taşıdığı görüyoruz. Emperyalist tekeller ve onların hakim olduğu devlet mekanizmaları, yalnız petrol alanında değil, bütün az gelişmiş ülkelere sağladıkları hammaddelerden fiyat artışlarını sanayi üretimindeki fiyat artışlarıyla fazlasıyla geri almak yoluna gideceklerdir. Bu tutum, ulusal kurtuluş savaşında bilinçleri daha yüksek bir seviyeye ulaşan halkları, hammadde fiyatlarını daha da arttırmaya zorlayacaktır. Yani bir yandan gelişmiş kapitalist ülkelerin sanayi ürünleri fiyatları, bir yandan da ulusal kurtuluşları için savaşan halkların ürettiği hammadde fiyatları artacaktır. Böylece emperyalizmin ulusal alandaki çıkmazı, uluslararası ilişkilerini

de daha geniş ölçüde kapsamaya başlayacaktır. Bu süreç başlamış ve hızlanmıştır bile. Bu durumun, kapitalizmin, emperyalizmin bunalım sürecini daha da derinleştirici bir etken olacağına şüphe yoktur.

Emperyalizmin daha da şiddetlenen bunalımı, Türkiye'yi aynı şiddetle etkilemekten uzak kalmıyacaktır. Ayrıca petrol fiyatlarının bir misli artması, Türkiye'nin zayıf ve bunalımlara çok hassas ekonomisini doğrudan doğruya da etkileyecektir. Çünkü, işbirlikçi iktidarlar petrol tekellerinin çıkarları gereğince enerji üretimini önemli ölçüde Fuel Oil'a yöneltmişler, taşıma alanında ise demiryolu inşaatına kuvvet vereceklerine, kara yollarına kuvvet vermişlerdir. Karayolu taşımacılığı, kamyon ve benzin demektir. Bütün yer altı zenginlikleri alanına olduğu gibi, petrole de yabancı tekeller hakimdir. Bu alanda da işbirlikçilik yürürlüktedir. Ulusal bir enerji programı yoktur. Ulusal bir enerji programı, bütün petrol şirketlerinin devletleştirilmesi, emperyalizmin sömürüsüne son verilmesi, mevcut petrol yataklarının gereği gibi kıymetlendirilmesi demektir. Ayrıca, Türkiye'de çok olan linyit ve hidrolik kaynaklarından istifade edilerek, daha geniş ölçüde enerji üretmek de mümkündür. Bu gibi ulusal çözümlerle emperyalizmin bunalımlarını Türkiye'ye aşılmasını önlemek için ulusal bir iktidar, anti-emperyalist ve demokratik bir programın gereklidir.

Demirel, Talû, Bozbeyle, Erbakan, Korutürk gibi politikacıların emperyalizmden, büyük tekellerden, büyük toprak beylerinden yana sınıfsal tutumları, Türkiye'nin içinde bocaladığı bunalımları önleyecek ulusal, anti-emperyalist bir program ve politikayı uygulamanın tam karşısındadırlar. Bu politikacılar, büyük burjuvazinin, emperyalizmin iktidarını, hegemonyasını temsil ediyorlar ve yürütüyorlar. Bunların uyguladığı sömürü düzeninin sebep olduğu ekonomik yıkım, çok geniş ve ayrıntılıdır, ayrı inceleme konusudur. Enflasyonun başta gelen belirtisi ve yıkımı, işsizlik, pahalılık alanındadır. Bugün 3 milyon kadar sayılan işsizlerin, yakında 4-5 milyona yükselmesi bekleniyor. Bir yandan sanayileşme programının, yani istihdam imkânlarının yetersizliği, bir yandan da Batı ülkelerine işçi «ihracı»nın durdurulması ve emperyalizmin bunalımlarını dayatması bu sonucu doğuruyor.

Ticaret Bakanlığı'nın Aralık ayında yayınlanan Toptan Eşya Fiyatları Genel Endeksinde yer alan verilere göre, 1973 yılında toptan fiyat artışlarının ortalaması en az yüzde 25 olacaktır. Yarım yüzyıllık Cumhuriyet tarihinde, İkinci Dünya Savaşının birkaç yıl süren olağanüstü dönemi dışında bu denli yüksek bir toptan fiyat artışına yurdumuzda ilk kez tanık olunmaktadır.

Demek oluyor ki, 1973 yılı içinde enflasyon ve ekonomik gerileme, 1972 yılına kıyasla daha da hızlandı. Yine aynı istatistiğe göre ortalama toptan fiyat artışları 1971'de yüzde 24, 1972'de ise yüzde 15 olmuştur. Son üç yılda fiyatlar toplam olarak yüzde 64 oranında yükselmiştir.

İstatistik, toptan ve ortalama fiyat artışlarını göstermektedir. Bizde âdet-tir, resmi devlet organları hiçbir zaman piyasadaki perakende fiyatlarında meydana gelen artışları gösteren istatistikler hazırlamazlar, toptan ve orta-lama hesaplarla yetinirler. Bunlarsa ekonomiyi sarsan enflasyonun ancak az bir kısmını yansıtır.

İstatistik ayrıca ortalama bir artışı gösteriyor. Bu gibi bir hesap da yanlış ve şaşırtıcıdır. Lüks mallarla yığınsal tüketim mallarında beliren artışlar karılarak elde edilmiştir. Dürüst bir istatistik, yığınsal tüketime yarayan gıda, giyim gibi malları ayrı, dayanıklı tüketim mallarını ayrı, mesken kira-larını ayrı, lüks eşya fiyatlarını ayrı olarak ele alır ve bu alanlardaki artış-ları belirtir. Bu gibi bir istatistik yapıldığı takdirde, geniş halk yığınlarının günlük ihtiyaçları için gereken üretim mallarındaki artışın yüzde 80-100 arasında olduğu görülecektir.

Ticaret Bakanlığının endeksleri 1938'den kalmaz. Endeksler, yurttaşın kullandığı malların ve fiyatların listesidir. 1938'den bu yana hiç değiş-memiştir. Oysa, o zamandan bu yana yurttaşın kullandığı mallar bir hayli artmıştır. Hükümetler, bu güne kadar, endekslerin zamanımızın şartlarına göre ayarlanması için yapılan tekliflere yanaşmamışlardır. Bu durum da ayrıca, resmi istatistiklerin, enflasyon alanında gerçekleri yansıtmaktan uzak olduğunun delillerinden biridir. «İktisat Gazetesi»nin Kasım ayında bildirdiğine göre, 1972-1973 Ekim ayları arasında 6,5 milyara yakın karşı-lıksız para basılmıştır. Bu durum bile, enflasyonun nasıl geniş ve yıkıcı bir hal aldığını gösteriyor.

Emperyalizm, işbirlikçi burjuvazi, aşırı sömürü düzenini halk yığınlarına, en başta elinde tuttuğu hegemonya ve bu hegemonyadan doğan iktidarla dayatıyor. İktidarı elde tutmak, hükümet ve devlet organlarının, en başta silahlı kuvvetlerin, polisin, maliye ve ekonominin, milli gelirin, devlet büt-çesinin büyük sömürü çevreleri yararına, halka karşı kullanması anlamına geliyor. AP, DP, MSP, CGP yöneticilerinin ille de iktidarda tutunmak, 14 Ekim ve 9 Aralık seçimlerinde açığa vurulan halk oyunu hiçe saymak girişimleri, devleti sınıfsal çıkarları için elde tutma, hegemonyalarını sür-dürme gayretinin sonucudur.

Emperyalizme ve işbirlikçi burjuvaziye karşı, işçi sınıfı, emekçi yığınları, orta tabakalar ve milli burjuvazinin önemli bir kısmı tarafından sürdürülen sınıf savaşında, ilerici, demokratik ve yurtsever güçler için iktidarı elde etme imkânı var mıdır?

Son zamanların seçimler gibi memleket olayları ve soğuk harbin gerile-mesi, gerginliğin azalması, barış, demokrasi ve sosyalist akımlarının güç-lenmesi gibi dünya olayları, emperyalizmin, işbirlikçi burjuvazinin egemen-liği şartlarında, Türkiye gibi az gelişmiş bir ülkede de demokratik, anti-emperyalist hükümetler kurma imkânının var olduğunu göstermiştir. Bunun

için başlıca şart, bütün ulusal devrimci güçlerin eylem birliği, anti-komü-nizmin geriletilmesi, demokratik, anti-emperyalist şiarlar etrafında halk yığınlarını harekete geçirmektir. Bu şartların sağlanmasında bütün ülke-lerde olduğu gibi Türkiye'de de Komünist Partisi, ön planda gelen ve başı çeken bir rol oynamıştır. Türkiye Komünist Partisi, illegal savaşmak zorunda bırakılmasına rağmen, elindeki bütün imkânları, uzun zamandan beri bu yolda seferber etmiş, 14 Ekim ve 9 Aralık seçimlerinde gün ışığına çıkan ulusal devrimci, ilerici, demokratik ve anti-emperyalist birikimin sağlanmasında tarihsel bir rol oynamıştır.

Türkiye Komünist Partisi'nin omuzlarına devrimci birikimleri artırmak ve toplumun demokratik gelişmesini bundan böyle de sağlamak için daha büyük sorumluluklar düşüyor. Partinin, işçi sınıfının öncüsü olma niteliğini kazandığı, sosyalist fikirleri yığınlara malettiği oranda, Türkiye'de demo-kratik, anti-emperyalist bir iktidar kurma imkânlarına katkısı da artacaktır. E-mekçi yığınları, işçi sınıfı, bütün demokratik güçler iktidara ulaşma imkân-ını daha geniş ölçüde bulacaklardır.

14 Ekim seçimleri, halk yığınlarının, demokratik, anti-emperyalist güçlerin iktidara çok yaklaştıklarını, devrimci birikimin önemli bir atılım sağladığını gösterdi. 14 Ekim seçimleri sonucunda, anti-emperyalist, demokratik hak-lardan yana bir iktidar kurulabilirdi. TİP'in kapatılması, 29 aylık sıkıyönetim terörü, devrimcilere karşı kanlı baskı, sosyalist basının yasaklanması, de-mokratik, anti-emperyalist birikimin politik iktidar haline gelmesini engel-leyen unsurlar olarak belirdi. Yani, emperyalizm, işbirlikçi burjuvazi, elle-rindeki bütün imkânları kullanarak orduyu, polisi, büyük sermayenin bütün imkânlarını, yığınsal propaganda araçlarını, terörü, halka karşı kullanarak demokratik iradenin iktidarlaşmasını engelleyebildiler. Bu durum da göste-riyor ki, emperyalizm ve işbirlikçi burjuvazinin hegemonyası şartlarında demokratik haklardan yana anti-emperyalist bir hükümetin kurulması çok zordur. Ama tamamen imkânsız değildir. Daha büyük bir gayretle, Türkiye'-de mevcut şartlar içinde bile demokratik bir iktidarı kurmak mümkündür.

İktidarın yolunu bulabilmek için bugün Türkiye'de başta gelen çelişkiyi tespit etmek önemlidir. Türkiye'de bugünkü aşamada başta gelen çelişki, halkla, emperyalizm-işbirlikçi burjuvazi ittifakı arasındadır. Tabii ki, halkın değişik sınıf ve tabakalarıyla emperyalizm arasındaki çelişkinin şiddet ve derecesi değişir. Bu çelişkinin en şiddetli ucu, işçi sınıfıyla emperyalizm arasında belirir. Orta tabakalara, milli burjuvaziye doğru yükseldikçe, bu çelişkinin şiddeti azalır. İşbirlikçi burjuvaziyle emperyalizm arasında çelişki kalmaz, aksine, bir ittifak yahut çıkar birliği meydana gelir. Bu gibi bir tespit, milli burjuvaziyle işçi sınıfı arasındaki çelişme ve sınıf savaşını hiç-bir zaman ikinci plâna atma anlamına gelmiyor. Emekle sermaye arasın-daki çelişki her zaman ve her yerde vardır. Komünistler, her zaman işçi sını-fının burjuvaziye karşı savaşına hiç tereddüt göstermeden öncülük etmişler-

dir. Fakat sömürgeci bir sınıf olan milli burjuvazinin, bir yandan da emperyalizmin baskısı altında olduğunu, emperyalizmle milli burjuvazi arasında çelişki bulunduğunu da unutmamışlardır.

Bütün ulusal güçlerin ortak bir çabayla iktidara ulaşabilmesinde, işçi sınıfıyla milli burjuvazinin politik güçleri arasında anti-emperyalist platformda kurulacak olan ittifakın önemi büyüktür. Bu gibi bir ittifakın imkânları, ulusal güçlerin anti-emperyalist bir ortak çabayla iktidara doğru hamle yapabileceklerini 14 Ekim parlamento seçimleriyle 9 Aralık yerel seçimleri sırasında gösterdi. İstanbul, Ankara, İzmir, Adana gibi proletaryanın, devrimci akımların yoğun, sendikaların, sosyalist akımın kuvvetli olduğu yerlerde, gericiğin gücünü temsil eden AP'nin başını tutan Demirel grubu ve ona benzer parti yöneticileri ağır bir yenilgiye uğradılar. Bu olay, Türkiye'nin İkinci Dünya Harbinden sonra çok burjuva partili yaşama geçmesinden beri, yani ilkdefa meydana geliyordu. Mendereslerin mirasçısı Demireller tarafından sürdürülen demagojinin emekçi yığınlarının çoğunluğu tarafından büyük ölçüde demaske edildiği de ilk defa görülüyordu. Bu sonuç, işçi yığınlarının, sosyalist akımın bir burjuva partisi olan CHP'ye teslim oldukları anlamına da gelmiyordu. Türkiye Komünist Partisi uzun zamandan beri yasaklanmış olduğundan, seçimlerde aday gösteremedi. Ama, «Çağrı» sılla, yayınlarıyla seçim kampanyasına aktif olarak katıldı. Türkiye İşçi Partisi, sıkıyönetimin kanlı baskısı devrinde kapatıldı. Mevcut şartlar altında işçi sınıfı ve sosyalist akım için demokratik haklardan yana, kısmen de anti-emperyalist şiarlarla seçim kampanyası yürüten CHP'ye ve öteki adaylara oy vermekten başka çıkar yol yoktu.

14 Ekim seçimlerinden sonra gerici parti yöneticilerinin demokratik haklardan yana bir hükümetin kurulmasını engellemeleri, halk yığınlarında derin bir tepki uyandırdı. Sendikalardan, yurtsever basından, yurtsever aydın örgütlerinden, bilim çevrelerinden, seçimlerin yenilenmesi yönünde cumhurbaşkanına geniş bir baskı yürütüldü. 9 Aralık yerel seçimleri emekçi yığınları daha sola, demokratik, anti-emperyalist şiarlarla kampanya yürüten akımlara yöneltti ve bu, parlamento seçimlerinin yenilenmesi yönünde halk yığınlarından gelen bir referandum niteliğini kazandı.

Demek oluyor ki, demokratik güçlerin, komünistlerin, sosyalistlerin, gerçek Atatürkçülerin, sendikacıların, yurtsever basının, bilim adamlarının, gençliğin ortak bir çabayla halk yığınlarını parlamento seçimlerini yenilemek üzere harekete geçirmeleri, devrimci bir nitelik taşıyor. Bu, darbecilerin cesaretini kırabileceği gibi, emperyalizmi, işbirlikçi burjuvazinin iktidarını geriletebilecek anti-emperyalist, demokratik bir iktidarın yolunu açabilecek güçte bir eylemdir.

Aralık 1973

Ecevit Hükümetinin Programı ve Sorunları

Bir hükümeti, programı ve eylemleri yönlerinden değerlendirmek gerekir. Program, bir iktidarın sözü, eylem de özüdür. Ecevit-Erbakan hükümetini, sözle özün uygunluğu, onların demokratik, halkçı niteliği açısından ele alacağız.

Ecevit-Erbakan hükümetinin programı, Türkiye Komünist Partisi'nin yayınladığı Bildiride de belirtildiği gibi, gerek CHP gerekse MSP yönetici ve adaylarının genel seçimler sırasında halka verdiği sözlerin gerisindedir. Bununla beraber, yeni hükümetin programında, İkinci Dünya Harbi'nden sonra gelmiş geçmiş hükümetlerin programlarından daha ileri noktalar vardır. Programın esasını ele almadan şunu belirtmek istiyoruz: Ecevit-Erbakan hükümeti, 14 Eylül parlamento ve 9 Aralık yerel seçimlerin sonucudur. Halk çoğunluğu, parlamento seçimlerinde anti-emperyalist, demokratik bir politikaya yönelmek isteğini açığa vurmuştur. MSP yöneticilerinin cambazlıkları, sağa kayma çabaları, 9 Aralık yerel seçimlerinde halkın daha büyük bir çoğunluğu tarafından yerilmiş, MSP yöneticileri politik cambazlıklarını, seçimlerden hemen hemen silinmekle ödemişlerdir. Halk yığınlarının bu sillesinden sonradır ki, MSP yöneticileri CHP ile ortaklığa yanaşmışlardır.

Toplumu, dine bağlı olanlarla olmayanlar diye ayıranlar ve din sömürçülüğünü meslek edinen gerici ve işbirlikçiler, her iki seçimde de önemli ölçüde yanıltıldıklarını görmüşlerdir. Çünkü her iki seçim de bilimsel sosyalizmin şu evrensel tesbitini bir daha doğrulamıştır: Toplum, dine bağlı olanlar ve olmayanlar diye ayrılmaz. Sömürenler ve sömürülenler diye ayrılır. Burjuvazi, halka karşı bir düzeni sürdürmek için halkın dinsel duygularını sömürür.

TKP'nin yeni program tasarısında, parlamentoya önemli bir yer ayrılmış-

tır. Parlamenter yollarla demokratik fikirleri halk yığınlarına ulaştırmak, demokrasi ve sosyalizm için yürütülen savaşın bir parçası olarak belirtiliyor.

Geçen yılın sonlarına doğru yapılan seçimlerde elde edilen sonuçlar, parlamenter yollarla demokratik gelişmede birçok hedeflere ulaşmanın mümkün olduğunu göstermiştir.

Yeni hükümetin programı, bu seçimlerde elde edilen demokratik sonuçların bir ürünüdür. Seçimler işçi sınıfı için eşit olmayan şartlar altında yapıldığından, işçi sınıfının legal partisinin kapatılmış olmasından ötürü oylamaya katılamaması, seçimlerde daha ileri demokratik hedeflere ulaşılmasını engellemiştir.

Yeni hükümetin programında mevcut demokratik ve ileri adımları TKP destekliyor. Ama bu destekleme, işçi sınıfının, emekçi halkın sömürüye karşı yürüttüğü sınıf savaşının yavaşlatılması veya tavsatılması anlamına gelmez. Sömürgeci sınıf olan ulusal burjuvaziye karşı sınıf savaşı durmadan devam eder. Ne var ki, ulusal burjuvazinin ileri adımlarını desteklemek, bir yandan da sınıf savaşında işçi sınıfı için daha elverişli şartlar yaratmak anlamına gelir. Çünkü emperyalizme, işbirlikçi burjuvaziye, büyük toprak beylerine karşı kazanılan her başarı, elde edilen her demokratik hak, işçi sınıfına sınıf savaşında daha elverişli şartlar yaratır.

Yeni hükümetin programı bu açıdan ele alındığında, ileri adımların bulunduğu görülür. Bor tuzları madenlerinin devletleştirileceği, Petrol ve Maden Kanunlarının yeniden gözden geçirileceği, «uluslararası bunalımların» Türkiye'ye yansımalarının tesbiti, üretim aracı sanayiinin kurulmasının kabul edilmesi, yabancı şirketlerin kâr transferlerinin sınırlandırılması, düşünce, inanç ve ifade hürriyetlerine konan engellerin kaldırılması, enflasyona son verilmeye çalışılacağı, NATO üslerinin devlet kontrolüne alınması gibi noktalar, demokratik ve ileri adımlar arasındadır.

Ne var ki, programda demokratik bir toprak reformu dahil, reformlara yer verilmemiştir. Demokratik reformlarla egemen, işbirlikçi sınıf ve zümrelerin varlığına son verilmeden, açık bir anti-emperyalist tavır alınmadan, emperyalizmin hegemonyası kırılmadan, programdaki demokratik teklifleri uygulama, gerçekleştirme olanakları ya hiç bulunmayacak veya bunlar çok cılız olacaktır. Bir kere, «uluslararası bunalımların» Türkiye'ye yansımaları sözü üzerinde bir nebze durmak gerekir. Bunalım, kapitalist ve emperyalist dünyada gelişiyor. Sosyalist ülkelerde bunalım değil gelişme, güçlenme vardır. Sosyalist ülkelerden Türkiye'ye herhangi bir bunalım geçmiyor. Aksine, bu ülkelerin, değişik toplum sistemine sahip memleketlerin barış içinde yaşama politikaları, sosyalist devletlerle ekonomik, politik ve ticari ilişkiler, Türkiye'de de demokratik bir düzenin kurulması, gelişmesi için elverişli şartlar yaratıyor.

Türkiye'ye kapitalizmin, emperyalizmin bunalımları geçiyor. Bu bunalımlar, Türkiye'nin zayıf ekonomisindeki enflasyonist eğilimi daha da hızlandırıyor, bir gerileme, bir yıkım yaratıyor. İşsizliğin sürekli olarak kabarması, halk yığınlarının yoksullaşma sürecinin artması, bunu gösteriyor. Türkiye Konsorsiyomuna bağlı ve İngiliz uzmanlarından Beril'in başkanlığındaki heyet bile, hazırladığı raporda, 3. Beş Yıllık Plân sonunda işsizliğin 2,5 misli artacağını tesbit etmiştir.

Hızını gittikçe artıran enflasyon, zamlar ve pahalılık düzeni, emperyalizme bağlılığın kaçınılmaz bir sonucudur. Emperyalizmin ekonomik, politik, askeri örgüt ve paktları ile ilişkiler kesilmeden, NATO'dan çıkılmadan, bağımsız, barışçı bir dış politika güdülmeyen, emperyalizmin dünya stratejisi uğrunda ağır harp masraflarından kurtulmadan, enflasyonu önlemek, kalkınmak imkânsız olacaktır. Bu demek değildir ki, emperyalizmin hegemonyası şartlarında hiç birşey yapılamaz, ulusal kurtuluş hareketinin ilerlemesi, hedeflerine varması için gereken şartlar yaratılamaz. Aksine, son seçimler de göstermiştir ki, emperyalizmin, işbirlikçi burjuvazinin hakimiyetine, hattâ kanlı terörlerine rağmen ulusal kurtuluş devrimini yürütmek ve onu sosyal kurtuluş hareketine dönüştürmek de mümkündür.

Yeni hükümet zor bir durumdadır. Koalisyon ortağı MSP yöneticilerinin gözü sağdadır. Halkın baskısı sonucunda CHP ortaklığına yanaştıkları biliniyor. Toplum düzeninde emperyalizm ve işbirlikçi burjuvazi bir çok kumanda yerlerini elde tutuyor. Memleketin ekonomisi ve askersel, sivil idare mekanizmasının kilit noktaları hâlâ işbirlikçi burjuvazinin elindedir. Bu burjuvazinin, emperyalizmin de yardımıyla hükümetin ilerici programını sabote etmek, ekonomik ve politik bir kaos yaratmak imkânları vardır. Fakat bu şartlarda yapılacak şey, pısrık bir tutumla mevcut düzeni yamalamaya çalışmak değil, halkçı, demokratik, devrimci reformlar için halk yığınlarını harekete geçirmek ve onlara dayanmaktır. Meselâ Ecevit-Erbakan hükümetinin ilk uygulaması zamlar oldu. Bilindiği gibi hükümet petrol, demir, çelik, şeker ve Sümerbank ürünlerine yüzde 30-100 zam yaptı. Bu zamların Talû hükümeti zamanından kalma olduğu biliniyor. Talû hükümetinin bu zamları yeni hükümete yıkıp, onu zor duruma sokmak istediği de biliniyor. Fakat zamlar kaçınılmaz mıydı? Bütçe açıklarını kapatmanın, yatırım imkânlarını artırmanın başka yolları yok muydu? Şüphesiz vardı. Yabancı şirketleri, tekelleri, halk sermayesini, halkın tasarruflarını da toplamaya yönelen holdingleri, büyük vurgun çevrelerini, büyük toprak sahiplerini gereği gibi vergilendirmek, harp masraflarından kısıntı yapmak, birçok gereksiz cari masrafları kaldırmakla hem bütçe açığı kapatılır, hem de yatırım imkânları artırılırdı. Zamlarla açık kapatmak, yatırım sağlamak, çıkar yol değildir. Zamlar, yeni fiyat artışları ve bütçede yeni açıklara sebep olacak, bu açıklar yeni zamları kaçınılmaz kılacaktır. Yani bu yolla enflasyonun kısır döngüsünden kurtulmak şöyle dursun, ülke, enflasyon bataklığına daha derinlemesine batacaktır.

Yeni hükümetin kurulmasıyla, işbirlikçi burjuvazinin politik güçlerinin hükümete karşı saldırısı da hızlandı. Bu saldırının AP, CGP ve DP yöneticileri, Demirel, Feyzioğlu, Bozbeyli grupları tarafından geliştirildiği biliniyor. Bu gruplar, sert bir anti-komünizmle yeni hükümete karşı kör ve yıkıcı bir muhalefet sürdürmenin yollarını arıyorlar. Yeni hükümetin zamları, bu grupların saldırısını daha şiddetlendirmelerine sebep oldu.

Bu gruplar, 1965'den bu yana memleketin yönetimini elde tutmuş, sürekli zamlar politikasıyla halk yığınlarına çullanmış, bir yandan halkın yoksullaşmasına, bir yandan da yerli yabancı büyük sermaye çevrelerinin astromik birikimler sağlamasına önyak olmuşlardır. Demirel hükümeti zamanında Türk parasının % 66 devalüe edilmesi ve bunun günlerce önce spekülâtlörlere duyurulması, halkın kesesinden yüz milyonlarca liranın çalınmasına, yerli-yabancı spekülâtlörlere kasasına akmasına sebep olmuştur. Bu gruplar, sıkıyönetim devrinde de kanlı bir terörle bu zam politikasını sürdürmüşlerdir.

Gerici zümrelerin, yeni hükümetin bazı demokratik haklardan yana çıkmasına karşı sürdürdüğü saldırılar karşısında devrimciler seyirci kalamaz. Gericileri demaske etmek, onların halk düşmanı yüzlerini sürekli olarak göstermek ve bu saldırılara karşı ortaklıklar, ittifaklar kurmak, demokratik, ileri adımları desteklemek, onları daha ileri götürmeye çalışmak, halka verilen sözleri tutmayı şaşmaz bir politika haline getirmek, bütün devrimciler için başarılması gereken bir ödev olarak kalıyor.

Yeni hükümetin programında af konusu da yer almaktadır. Genel af konusu, demokratik özgürlükleri tanımak, demokratik bir düzen kurmak çabalarının bir parçası, ilk adımlarından biridir. Ölçü, özellikle sıkıyönetim devrinde işkencelerle ve değişik kanlı baskılarla düzenlenen askeri mahkemelerin haksız kararlarını bütün sonuçları ile ortadan kaldırmaktır. Ölçülerden biri de derebeyi artığı kalıntıların, emperyalizmin, işbirlikçi burjuvazinin dayattığı sömürü düzeninin kurbanlarını zindanlardan kurtarmak, topluma geri vermektir. Ayrıca, işkence yapanları, hazineyi soyanları, demokratik hakları çiğniyenleri, 12 Mart Muhtırası ile Meclisi çalışamaz hale getirenleri, halkın onayından geçen Anayasanın demokratik hükümlerini sıkıyönetim altında, kaldırıcıları af dışında tutmak gerekirdi. Faşist saldırıları önlemenin yollarından biri de bu gibi saldırıları yapanları af dışı tutmaktır.

Halkçı örgütler de affın bu gibi esaslarla, özellikle haksızlığa uğrayanlar, işkence görenler için sınırsız olmasını istiyorlardı. Açıklanan tasarı, hükümetin sınırlı bir afftan yana olduğunu gösterdi. Genel af konusu henüz bitmiş değildir. Meclis ve Senato'da bunun savaşı yürütülecektir. Demokratik, anti-emperyalist nitelikte bir genel af çıkartmak, kamuoyunun baskısıyla, gerici güçlerin bu konuda da saldırılarını engellemekle ve ortak bir çaba ile mümkün olabilir

Hükümet programında düşünce ve fikir akımlarına konan yasakların kaldırılması teklifi, kaçınılmaz olarak kamuoyunda TKP'nin serbest bırakılması konusunu bir daha ilk plâna getirdi. «Milliyet» gazetesi başyazarı İpekçi, Başbakan Ecevit'le yaptığı konuşmada konuyu ortaya attı. Başbakan, «Batı demokrasileri»nde mevcut bütün serbestliklerin uygulanması tezini savundu. Anlaşıldığına göre başbakan, TKP'ye konmuş yasağın kaldırılmasından yanaydı.

50 yılı aşan bir yasaklamaya rağmen TKP, yurdun politik yaşamından ayrılmış değildir. Gizliliğin bütün şartlarına bağlı kalarak işçi sınıfını örgütlemek, sosyalist fikirleri yığınlaraya yaymak için elinden geleni yapmıştır. Son sıkıyönetim devrinde komünistler, öteki yurtseverlerle birlikte halkın demokratik haklarını savunmuş, sıkıyönetim mahkemelerinden fikirlerini kamuoyuna duyurmayı başarmışlardır. Emperyalizmin ajanlarının, azılı gericilerin yıllarca sürdürdüğü anti-komünizm, son seçimlerde bir hayli gerilemiştir. TKP hakkında kamuoyunda meydana gelen bu olumlu eğilimdir ki, onun serbest bırakılması için gereken havayı yaratmıştır. TKP'nin yasaklanmış olmasından Maocular, Troçkistler ve değişik anarşist grupçuklar, resmi çevrelerin de teşvikiyle kamuoyunu aldatmak, sapık, anti-marxist akımları «komünizm» diye göstermeye çalışmışlardır. Bu çabalar hâlâ sürdürülmektedir. TKP'nin serbest bırakılması, bulanık suda balık avlamak isteyenlerin çabalarını daha geniş ölçüde engelleyecektir.

TKP'nin serbest bırakılması için anti-demokratik, faşist kanunların, örneğin 141. 142. ve 146. maddeler gibi faşist hükümlerin Ceza Kanunu'ndan ve öteki kanunlardan temizlenmesi, kaldırılması gerekiyor.

TKP'nin serbest bırakılması, onu işçi sınıfının öncü ve yığınsal bir partisi haline getirmek savaşıyla da yakından bağlıdır. Burjuvazinin «atıfet» olarak vereceği bir serbestlik, geçici ve aldatıcı olabilir. Gerçek ve sürekli bir serbestlik, TKP'nin gücünü artırması, yığınsal bir parti olması, kuvvetini daha geniş ölçüde burjuvaziye kabul ettirmesiyle gerçekleşecektir.

İçinde bulunduğumuz aşamada başlıca sorun, emperyalizmin ve işbirlikçi burjuvazinin, hükümetin ileri adımlarına, demokratik çabalarına karşı saldırısını engellemek ve geriletmektir. Büyük burjuvazi, yeni bir hotdingleşme çabası ile daha büyük birikimler sağlamak, halkın ve yabancı ülkelerde bulunan işçilerin elindeki avucundakilere elkoymak ve yeni birikimlerle sınıfsal hegemonyasını daha güçlendirmek çabası içindedir. Hotdingleşmeyi, «halka açık şirketler» etiketi ile yürütüyorlar. Hükümet buna karşı bir «halk sektörü» yaratmak çabasıdadır. Hükümeti ele geçirmek, hegemonyayı da ele geçirmek yolunda önemli bir imkânı elde etmek anlamına gelmekle beraber, hegemonyayı elde etmek anlamına gelmiyor. Hegemonyayı elde etmek için anti-emperyalist, demokratik, devrimci bütün tedbirleri almak, reformları başarmak gerekiyor.

İçinde bulunduğumuz aşamada bu hedeflere ulaşmak için yeni im-

kânlar yaratılmıştır. Bu hedefler etrafında bütün anti-emperyalist, demokratik güçlerin çabalarını birleştirmeleri için de yeni ve elverişli şartlar meydana gelmiştir. Bu hedefler, gericilerin, emperyalizmin ajanlarının saldırılarını engellemek savaşı sırasında daha konkreleşecek, işçi sınıfının devrimci güçleri ile öteki ulusal ilerici güçler arasında ortaklıklar, ittifaklar kurma imkânları daha geniş ölçüde açılacaktır.

Şubat 1974

Hükümet Programının Kabulünden Sonra

Hükümet programının Mecliste kabulünden sonra işbirlikçi burjuvazi-emperyalizm ittifakının Türkiye'deki anti-emperyalist, ulusal bağımsızlık ve sosyal kurtuluş hareketine karşı saldırıları daha da yoğunlaştı ve konre biçimler aldı. Saldırıları daha fazla af tasarısı, haşhaş ekimi, anti-komünizm gibi konularda yoğunlaştı. Komando baskınları, provokasyonlarda biçimlendi. Genel Kurmay Başkanı General Sancar'ın etrafında toplanan militarist kliğin, politik atmosferde tehdit ve baskı unsurlarından biri olarak varlığı daha fazla hissedilmeye başlandı.

Amerikan emperyalizminin etrafında halkalanan güçler, af konusunda herşeyden önce sınıfsal çıkarlarını korumaya yönelik bir politika uygulamak istiyorlar. AP, CGP, DP ve MHP'nin yönetim çevrelerinde en fazla üzerinde durulan nokta, sosyalist militanların, gerçek Atatürkçülerin, devrimci gençlerin cezaevlerinden çıkarılmasıdır. Bunun nedeni de açıktır: Emperyalistler ve işbirlikçiler sıkıyönetim ilân etmekle bir amaç gütmüşlerdir. Bu amaç işçi sınıfını, emekçi yığınlarını, tecrübeli, bilinçli, militan kadrodan yoksun bırakmak, sömürü düzenini daha rahatlıkla yürütmektir. 1970'de yapılan % 66 devalüasyonla enflasyonun hızı artırılmış, yani enflasyon yolu ile, zamlarla, yeni yeni vergilerle, fiyat artışları ile halk yığınlarının elindeki-avucundakini daha geniş ölçüde Holdinglere çekme süreci hızlandırılmıştır. Holdingçi burjuvazinin bu süreci geliştirmesi için bir «mezarlık sükûnetine» ihtiyacı vardı. Çünkü hızını artıran enflasyon, işçi sınıfının, emekçi halkın sabrını taşırılmış, sınıf savaşı, işçi sınıfı yararına gelişme yoluna girmişti. Yurtsever aydınlar, orta tabakalar da sömürünün kurbanları arasındaydı. Ulusal sanayi burjuvazisi, birikimlerini hızla artıran holdinglerin baskısını daha fazla duyuyor, holdinglerdeki birikim arttıkça kendi birikim imkânlarının azaldığını hissediyordu. Bu bakımdan ulusal burjuvazinin politik güçleri de gittikçe artan anti-em-

peryalist, demokratik, reformcu bir eğilime yöneliyorlardı.

Sıkıyönetim, bu demokratik gelişmeyi durdurmak, emperyalizmin, büyük burjuvazinin hegemonyasını, sömürü ve talan imkânlarını silâhlı kuvvetlere, polis ve jandarma birliklerine dayanarak kanlı, faşist yöntemlerle yürütmek için ilân edildi.

Sıkıyönetimi ilân eden güçler, bundan ötürüdür ki, zindanlara atılan komünist, sosyalist ve öteki devrimci kadroların af tasarısıyla cezaevlerinden çıkmalarını ve politik haklarını elde ederek yeniden mücadeleye katılmalarını engellemek istiyorlar. Bu güçler, hükümete yaptıkları baskılar sonucunda, af tasarısının daha da sağa doğru değiştirilmesini sağladılar. Osmanlı hanedanı artıklarının memlekete dönmelerini, büyük vergi kaçakçılarının, hazine soyguncularının, suçlu toprak ve orman beylerinin de affını tasarıya aldırıldılar.

Öte yandan Türkiye Komünist Partisinin af konusunda ileri sürdüğü tekliflerin bir yandan geniş emekçi yığınları, bir yandan da yurtsever, ilerici, devrimci güçler tarafından daha geniş ölçüde benimsendiği görüldü. TKP, ayırım yapılmadan bütün politik tutukluların serbest bırakılmasını ve düzenin kurbanı olan yurttaşların sınırsız bir afila topluma iade edilmelerini istiyor. Ayrıca, serbest bırakılan politik tutukluların bütün politik ve kamu haklarına kavuşmasını da şart koşuyor. Sıkıyönetimi ve orduyu halkın üzere sürenlerin, baskı düzeni içinde Anayasayı değiştirenlerin, hazineyi soyanların, halkın demokratik haklarını çiğniyenlerin, içkence yapan ve yaptırımların af kapsamının dışında tutulmasını, bu gibi olayların tekrarını engellemek için zorunlu görüyor. Birçok burjuva politikacı ve hukukçularının fikirlerinin tersine, TKP'ye göre af bir «atıfet» değildir. Politik tutukluların serbest bırakılması ve bütün haklarının tanınması, halkın ezici çoğunluğu tarafından istenmektedir. Hükümeti kuran partilerin adayları seçim programlarına bu gibi bir affı aldıklarından ötürü, TKP'nin de istediği af şekli geniş emekçi yığınlarının onayından geçmiştir. Bu nedenle, halk çoğunluğunun bu gibi bir isteği, hükümetin bir «atıfeti» sayılamaz.

Türkiye'de sınıf savaşının düğümlendiği noktalardan biri af tasarısıdır. Sendikalar, aydın dernekleri, özellikle TÖB-DER gibi öğretmenler örgütü, barolar, bilim çevreleri, TKP'nin ileri sürdüğü af tekliflerine çok yakın bir af tasarısı fikrini savunuyorlar. Yurt dışında da örneğin Batı Almanya'nın Frankfurt, Köln, Münih gibi şehirleri ile Batı Berlin'de, Londra ve Paris'te af komiteleri kuruldu. Bu komiteler bildirilerle, TKP'nin savunduğu ilkelere yakın bir aften yana olduklarını açıkladılar. Böylece bu af konusu etrafında bütün demokratik, anti-emperyalist güçlerin cepheleşme hareketi olgunlaşmaya ve şekillenmeye başladı. Gerek memleket içinde, gerekse memleket dışında af hareketine katılanlar arasında değişik politik ufuklardan gelen yurtseverler vardır. İşçi militanları, sendikacılar, ay-

dınlar gibi toplumun değişik sosyal sınıf ve zümrelerinden gelenler olduğu gibi, komünistler, sosyalistler, Atatürkçüler, partisiz yurtseverler gibi değişik politik inançlardan gelenler de vardır.

Af konusunda bu şekilde bir mücadele sürüp giderken, haşhaş ekiminin hükümet tarafından serbest bırakılmasını önlemek maksadıyla Amerikan Temsilciler Meclisi üyelerinden Lester Wolff ve Charles Rangel Türkiye'ye geldiler. Amerikan sayıtlarının hükümete baskıları sonuç vermedi. Gerek Başbakan Ecevit, gerekse Dışışleri Bakanı Güneş, haşhaş ekiminden vazgeçilmiyeceğini, kararın geri alınmıyacağını açıkladılar. Amerikalı sayıtlar hükümetten yüz bulmayınca, geleneksel dostları, yani işbirlikçi burjuvazinin politikacıları, Vaşington'un bağlarını kuvvetlendirme teşebbüsüne giriştiler. Meclise kadar girdiler, AP, DP, CGP'li yönetici ve milletvekilleri ile bağlar kurdular. Tertitledikleri basın toplantısında, haşhaş ekiminin yasaklanması nedeniyle Amerikan hükümetinin verdiği 36 milyon doların nerelere harcandığını araştıracaklarını söylediler ve Ecevit hükümetini, haşhaş ekimine başlamak suretiyle ikili anlaşmayı çiğnemekle suçladılar. Amerikalı sayıtlar, basın toplantısından hemen sonra yüksek kumanda heyetiyle bir brifing tertitlediler. Böylece Türkiye'deki militarist klikle Amerikan emperyalizminin özel temsilcileri durumunda olan bu sayıtlar, mevcut ilişkilerden kuvvet alarak, haşhaş ekiminin yasaklanmasına karşı verilen paraların nerede harcandığını incelemek gibi, içişlerimize kabaca müdahale etmek olanağını buldular.

Dışışleri Bakanı Turan Güneş, Amerikalı sayıtlara verdiği cevapta, haşhaş konusunda Türkiye ile Birleşik Amerika arasında bir ikili anlaşma mevcut olmadığını söyledi. Turan Güneş bu konuda yanıltmış olabilir. Çünkü Menderes, Demirel, Erim, Melen ve Talû hükümetleri zamanlarında ikili anlaşmaların birçoğu ayaküstü ve telefon konuşmaları ile bağlanmıştı. Türkiye Dışışleri Bakanlığında bunların çoğunun yazılı metinleri bile yoktur. Metinlerin çoğu Amerika Dışışleri Bakanlığının arşivindedir. Bu vesileyle ikili anlaşmalar sorunu bir daha günışığına çıkıyor. Erim hükümetinin haşhaş konusunda Birleşik Amerika ile bir ikili anlaşma imzalamış olduğu anlaşılıyor. Bu konuda bile Amerikan emperyalizmine geniş imkânlar tanınmıştır. Yıllardan beri imzalanan ve sayısı belli olmayan, fakat tahminlere göre 100'den fazla olan ikili anlaşmaların her birinin, ulusal bağımsızlık ve egemenlik haklarımızın bir parçasını alıp götürdüğüne şüphe yoktur. Bu bakımdan tam bağımsız ve egemen bir devlet kurabilmek için bütün ikili anlaşmaların ve onların dayanağı olan NATO anlaşmasının bozulması, topraklarımızdaki üslerin kaldırılması kaçınılmaz bir zorunluk oluyor.

Emperyalizmin hegemonyası bu şekilde kırılmadan, hükümetin emekçi halkı, orta ve küçük üreticileri kaldırmak, emeklerinin karşılığını ver-

mek, aracıları, tefecileri kaldırmak yönünde aldığı tedbirler, beklenen sonuçları vermiyecektir. Emekçi halkın sömürülmesini önlemek için, sömürge sınıf ve zümrelerin hakimiyetini ortadan kaldırmak gerekir. Oysa biz ne görüyoruz? Amerikan saygınlarının Türkiye'den uzaklaşmasından hemen sonra komando baskınları daha da yoğunlaştı. Demirel, Feyzioğlu ve Bozbeyle gibi politikacılar daha da kaba saldırılarla hükümeti devirmekten sözlemeye başladılar. MSP'nin ve CHP'nin sağ kanadına bağlı milletvekillerinin satın alınacağı, af ve bütçe tasarılarının oylanması sırasında hükümetin düşürüleceği, Demirel tarafından açık seçik ilân edildi. Anlaşılan Amerikalı saygınların aracılığı ile Merkez Bankasında 3 milyarı bulan Amerikan hükümetinin fonlarından gerici politikacılar daha geniş ölçüde faydalanmaya başladılar. Belki yakında mebus pazarları yeniden kurulacak. 1965'te o zamanın CIA şeflerinden general Porter, büyük mali imkânları harekete geçirerek 3. koalisyon hükümetini devirmiş, yerine Demirel grubu egemenliğinde olan bir hükümeti işbaşına getirmişti. AP, CGP ve DP yöneticilerinin ağızına bakılacak olursa, bugünlerde de bu gibi entrikalar çevrilmesine başlanmıştır. Hükümet ortaklığına bağlı 8-10 milletvekilinin elde edilmesiyle Ecevit hükümetini düşürmek mümkündür. Bu olmadığı takdirde de sabotajlarla, komando baskınları ile memleketin ekonomik, politik havasını bulandırmak ve militarist kliği harekete geçirmek tasarlanan planlar arasındadır.

Demek oluyor ki, gereken ekonomik, politik tedbirler alınmadı mı, mevcut imkânlardan egemen zümreler, holdingçi burjuvazi istifade etmek, ekonomik ve politik gücünü arttırmak yoluna gidecektir. Ve bu yolda başarı da gösterecektir. Holdingler, kontrolsüz ve pervasız bir şekilde halka açık şirketler paravanası ardında daha büyük birikimler sağlamak, halkın parasıyla memleket ekonomisine ve dolayısıyla da politikasına daha geniş ölçüde hakim olmak imkânlarını buluyorlar. Buna karşılık CHP yöneticilerinin, özellikle Başbakan Ecevit'in «halk sektörü» diye ileri sürdükleri ekonomik ve politik tedbir, daha iyice şekillenmiş değildir.

«Halk Sektörü» kavramından genel olarak kooperatifçilikle emekçi halkı aracılarının, tefecilerin, tüccarların elinden ve sömürsünden kurtarmak, onlara emeklerinin karşılığını kesintisiz alma olanaklarının yaratılması kastediliyor. Fakat bu «halk sektörü» yaratılırken hükümetin, büyük sermayenin holdingleşme, yani halkın parasıyla daha büyük birikimler sağlama, böylece ekonomik ve politik potansiyelini daha da artırma gibi girişimlerine müdahalesi söz konusu değildir. Başbakan Ecevit, devletleştirme yoluna gidilmeyeceğini sık sık tekrarlamaktadır. Demek ki, büyük sermayenin holdingleşme, yabancı uluslararası tekellerle daha yakın bağlar kurma, yani yabancı tekellerin Türkiye'deki hakimiyetlerini daha da güçlendirme gibi bir gelişmeye paralel olarak, halk sektörü de «başarı» ile uygulanıp geliştirilecek.

CHP yöneticileri, emperyalizmin, büyük burjuvazinin ve toprak bey-

liğinin hegemonyası şartlarında kooperatifçilikle emekçi yığınları kurtarmayı hayal etmektedirler.

Toprak kolektiviteleri veya sanayi üretim kooperatifleri yaratarak emekçileri mutluluğa kavuşturmak, onları sömürüden kurtarmak, adaletli bir düzen kurmak hayalleri çok eskidir. Yunan felsefesine, Eflâtuna kadar dayanır. Ortaçağda Moore ve Campanella gibi ütöistler bu gibi hayaller peşinde koşmuşlardır. 18. yüzyılda Fransız Fourier, İngiliz Owen gerek sanayi, gerekse tarım toplulukları yaratarak insanlığı kurtarmak hayallerini yenilemişlerdir. Fakat o devirden bu yana hiç bir halkın bu yöntemlerle kurtulduğu ve mutluluğa kavuştuğu görülmemiştir. Yüksek derecede sanayileşmiş İngiltere, Batı Almanya, Fransa, Birleşik Amerika gibi ülkelerde kapitalizm, burjuvazinin emekçi yığınlarına karşı sürdürdüğü kanlı bir terörle ve aşırı bir sömürü ile gelişmiş ve bu yoldan sermaye birikimlerini sağlamak imkânlarını bulmuştur. Bu gelişme süreci içinde Fourier yahut Owen gibi düşünürlerin ortaklıklar yaratarak insanlığı mutluluğa kavuşturmak hayalleri, burjuvazinin emekçi yığınlarına karşı sürdürdüğü ve bütün 19. yüzyılı kapsayan ve 20. yüzyıla sarkan kanlı terörü ve dünya harplerinin sert darbeleri altında yıkılmış ve tarihin karanlıklarına gömülmüştür.

CHP yöneticilerinin kooperatifçilikle halk sektörü yaratmak fikri, gittikçe güçlenen holdinglerin halka açılmak, yani halkın elindekini de yutarak daha da palazlanmak taktiğine karşı uygulamak istedikleri bir yöntemdir. Ne var ki, biraz önce belirtmek istediğimiz tarihsel gelişme, bize şu gerçeği gösteriyor: Büyük burjuvazinin, tekellerin, emperyalizmin hegemonyası kırılmadan halk sektörü yaratmak ve bu yünden bütün ulusu kurtarmak genellikle imkânsızdır. Halk sektörü bazı şartlarda yerel başarılar gösterebilir. Gelişmiş kapitalist ülkelerde bu yerel başarıların izlerine hâlâ rastlamak mümkündür. Fakat bu yerel başarılar, bir devlet sistemi olarak bütün emekçi yığınlarını kurtaracak ölçülere ulaşmıyor ve bu niteliği ile devlet sistemi olarak yerleşmiyor. Bu hedefe ancak sosyalist bir devrimle, büyük toprak beylerinin, büyük tekellerin, emperyalizmin hegemonyasını kırmakla, işçi sınıfının hegemonyasını kurmakla ulaşmak mümkün olmuştur. CHP Genel Başkanı Ecevit, bu hegemonyayı burjuva parlamentarizmi şartlarında kısmen kırarak devletleştirmelere bile gidilmeyeceğini açıkladı. Emperyalizmin hegemonya araçlarından biri olan NATO'nun 25. yıldönümünde verdiği demeçte, emperyalizmin bu baskı ve saldırı aracını savundu. Öte yandan Türkiye'de holdingleşme süreci daha da hızlanıyor. Bugün Türkiye'nin ekonomisine 50-60 aile hakimdir. Bu aile holdingleri ithalatçılıktan sanayiciliğe, turistik otel işletmeciliğinden bankacılığa kadar her alanda ekonomik yaşama hakimdirler. Kredi kaynaklarını büyük ölçüde ellerinde tutuyorlar. Bu holdingler arasında son yıllarda daha da bir kutuplaşma süreci başladı. Bunlardan 15-20 kadarı tam bir ekonomik imparatorluklar kurdular. Bu holdingler kapitalist

dünyaya hakim çok uluslu şirketlerle yakın ilişkiler kurmuş, onların hegemonyasının Türkiye'ye daha da geniş ölçüde yerleşmesinde aracı olmuşlardır. Holdinglerin; silâhlı kuvvetlerin başını tutan, bir kısmı Dünya Bankası, Sanayi Kalkınma Bankası bir kısmı da uluslararası şirketlerle bağı olan OYAK'ı yöneten militarist klikle yakın, sınıfsal, zümresel çıkar bağları vardır.

Bu gelişmeyi durdurmak, bu hegemonyayı ortadan kaldırmak ve bunun için gereken devrimci reformları yapmak, halk sektörü kurmanın kaçınılmaz ve başta gelen şartıdır.

CHP yöneticileri, halk sektörünün finansmanı konusunda da açık değildir. CHP'nin yönetici çevrelerine yakınlığı ile tanınan «Özgün İnsan» dergisinin yazdığına göre, halk sektörü için başta gelen finansman kaynaklarından biri de sendika fonlarıdır. Bu, sakat bir görüştür. Sendika fonlarına kimse el atamaz. Bu fonlar işçi hareketini, özellikle grevleri desteklemek gibi bir gaye dışında kullanılamaz. Bu fonlar, işçi sınıfının elinde kapitalizme karşı yürüttüğü sınıf savaşında vazgeçilmez silâhlardır.

Gereken politik, ekonomik tedbirleri almadan halk sektörü sözleri ile emekçi yığınları oyalamak, onlara boş hayaller aşılamak, tehlikeli bir tutumdur. Bu gibi bir tutum, hiç bir zaman ilerici, demokratik akımların gelişmesine yardımcı olamayacaktır. Aksine, halk yığınlarının uğrayacağı hayal kırıklığı, gericilerin işine yarayan sonuçlar doğurabilecektir.

Mart 1974

Güçler Dengesindeki Değişiklikler

Ulusal kurtuluş mücadelelerinin ve gelişmiş kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfının, başlıklarıyla beraber yürüttüğü sosyal kurtuluş savaşının şiddetlenmesi ile emperyalizmin, dünya tekelci kapitalizminin bunalımlarının Türkiye'ye yansması, kendine göre özellikler gösteriyor. Bu özelliklerden biri, işçi sınıfının, hem emperyalizme, hem de yerli burjuvaziye karşı iki yönlü bir kurtuluş mücadelesi yürütmek durumunda kalmasıdır. Türkiye'de devrimci kutuplaşma bu yönde gelişiyor. Bunun nedenlerinden biri de, yabancı sermayenin, uluslararası tekelin, tekelciliğe yönelmekte olan yerli büyük sermayeyle birlikte, dışa, yani emperyalizme ve uluslararası tekelere bağlı bir sanayileşme sürecinin varlığıdır.

Bugün güvenle şu gerçeği söyleyebiliriz: Emperyalizmin, özellikle Amerikan emperyalizminin ve NATO'ya egemen çevrelerin Kıbrıs'ı bir üs haline getirme maksadıyla uygulamak istedikleri planlar, Türkiye'de anti-emperyalist, anti-faşist geniş ve derin birikimlerin günışığına çıkmasına ve daha geniş ölçüde, açıklıkla belirmesine yardımcı olmuştur. Emperyalizmin, egemen olduğu ülkelerdeki halklarla, bu arada Türkiye halkıyla mevcut çelişkileri, kendi içindeki çelişki ve çatışmalar, bu sonucu vermiştir. Kıbrıs'a karşı tertiplenen emperyalist saldırıların değişik yönü ve yöntemleri vardır. Bunları burada ayrıntılarıyla ele alacak değiliz. Bu olaylar, bizzat Amerikan emperyalizminin iç çelişkilerini bileyerek, Türkiye'ye silâh «yardım»larının kesilmesine neden olmuştur.

Bu çelişkiler ve menfi oluşmalardan, anti-emperyalist, anti-faşist savaşın daha da belirgin bir hale gelmesi gibi olumlu bir sonuç elde edildi. Orta tabakalarda, geniş emekçi yığınlarında, burjuvazinin ilerici, reformcu kolunda, anti-emperyalist eylemlere katılanlar genişledi.

Anti-emperyalist cephenin gelişmesinin önemli nedenlerinden biri de

emperyalizmin ve Türkiye'deki ortaklarının hegemonyalarını kanlı faşist saldırılarla yürütmeye kalkışmalarıdır. Faşizmin niteliğini tahlil eden ve ona karşı savaş yollarını tespit eden, dünya komünist ve işçi hareketinin önderlerinden G. Dimitrov, «faşizm, finans sermayesinin en gerici, en şovenist ve en emperyalist unsurlarının açık, terörist diktaturasıdır. Faşizm, emekçi yığınlarına karşı sermayenin en müthiş saldırısıdır» der. Dimitrov'a göre, faşizmin başka bir niteliği de, komünistlerden, işçi sınıfından başlayan terörün, kısa bir zamanda orta tabakalara, burjuvazinin liberal koluna da yayılmasıdır. Emperyalizmin ve yerli tekeli burjuvazinin, İrmak hükümeti, Demirel, Feyzioğlu, Türkeş düzeyindeki politikacılar eliyle uyguladığı faşist terörde, Dimitrov'un tespit ettiği bu nitelikleri görüyoruz. İlk başta komünistleri hedef alan faşist terör, kısa zaman içinde CHP'yi, yani burjuvazinin ilerici kolunu da kapsadı. TOB-DER'in tertiplelediği gösterilerde faşist komandolar, hükümetin, ordunun başını tutan generallerin himayesinde Tokat, Malatya ve Erzincan gibi illerde komünistler, anti-faşist, anti-emperyalist, az-çok ilerici, reformcu eğilimli olan herkesi barbarca saldırdılar. Kentleri yakıp yıktılar.

Bu saldırılarda neleri gördük? Neleri tespit ettik?

Herşeyden önce emperyalizm ve işbirlikçiler, işçi sınıfına, emekçi yığınlarına karşı dayattıkları sınıf savaşını en barbar ve kanlı yöntemlerle yürütmek kararındadırlar. Yani, sınıf savaşını kanlı saldırılara dönüştüren, işbirlikçi burjuvazi ve emperyalizmdir.

Gördüğümüz niteliklerden biri de, emperyalizmin ve işbirlikçilerin, Türkiye'de minimal bir sosyal-ekonomik programı ortaya koymak, gelişmiş kapitalist ülkelerdeki sanayi burjuvazisinin düzeyindeki gibi bir programı uygulamak olanaklarından yoksun oluşudur. Türkiye'de emperyalizmin egemenliği içinde yarı sömürge kapitalizmi, kanlı faşist yöntemlerle, süngü gücüyle ayakta durmaya mahkûmdur. Emperyalizmin hegemonyasındaki bir ülkede yarı-sömürge kapitalizmi başka türlü ayakta duramaz, halk yığınlarını, emekçileri daha temelli bir şekilde sömürme yönünde başka yöntemlerle geliştiremez.

Bu saldırılar sırasında tespit ettiğimiz bir başka gerçek emperyalizmin ve Türkiye'de ona bağlı olanların bunalımları arttıkça, çöküş süreçleri hızlandıkça gaddarlıklarının ve saldırganlıklarının da arttığıdır.

Anti-komünizm, faşizmin ayrılmaz bir parçasıdır. Bugünkü kutuplaşmada emekçi yığınları, anti-komünizmi yürütenlerle faşist saldırıyı örgütleyenlerin ve amansız sömürü ve talan düzenini yürütenlerin aynı politik kutuptan, yani emperyalizme bağlı işbirlikçi burjuvaziden, holdinglerin, büyük sermayenin, tekellerin, toprak-çiftlik beylerinin politik güçlerinden geldiğini görüyor. Bu durum, Türkiye'deki politik gelişmelerin en önemli yönlerinden biridir. Bu gelişme, bir yandan da burjuvazideki ayrışmalarla da bağlıdır. Burjuvazi, bundan önce anti-komünizmi ve sömürü

düzenini ayrı ayrı kollarda yürütmek, birçok halkçı görülen aydınlarını, politikacılarını, anti-komünizmin haçlı seferlerine katmak olanaklarını daha geniş ölçüde buluyordu. Fakat bu kutuplaşma süreci içinde burjuvazinin yerli çıkarlara bağlı koluyla, tekelleşmeye, holdingleşmeye başlayan uluslararası tekellerle bağlaşan burjuvazi arasındaki çatışma ve çelişkiler kuvvetlendikçe, anti-komünizm de bu gruplaşma sürecine tabi olarak esas kökeninde, yani emperyalizme bağlı burjuvazinin politik güçlerinde toplandı. Böylece anti-komünizmin, aşırı sömürü düzeninin ve bu düzeni yürütenlerin tertiplelediği faşist saldırıların ayrılmaz bir parçası olduğu gerçeği, daha belirli bir şekilde halk yığınlarının gözünde şekillendi. Bundan ötürüdür ki, bugün artık anti-komünizm, onu yürütenlerin, Demirel, Feyzioğlu düzeyindeki gerici politikacıların, emperyalizmin ajanlarının istediği, umut ettiği sonuçları vermiyor.

Bununla birlikte, faşist saldırıların hedefi değişmiş, tehlikeleri de azalmış değildir. Bu tehlikeler şu noktalarda belirleniyor:

Birinci tehlike: Askersel, açık faşist darbe tehlikesi. İşbirlikçiler, militarist klik Vaşington'un da desteğiyle adım adım yeni bir 12 Mart'a, açık bir faşist darbeye doğru ilerliyorlar. Seçimlerden kaçınıyorlar. Biliyorlar ki, yeni bir seçim, işbirlikçilerin daha geniş bir yenilgiyle sonuçlanacak. Büyük sermayenin sömürü politikasını yürüten güçler, geniş emekçi yığınlarının gözünde demaske olmuşlardır. Bundan ötürü de parlamenter sistem ağır bir tempoyla da olsa, büyük sermaye gruplarının, emperyalizmin ve toprak beylerinin çıkarlarını temsil eden politik grupların, AP, CGP, DP, MSP, MHP yönetici çevrelerinin zararına işlemeye başlamıştır. Bu gerçek, altı çizilerek gözönünde tutulmalıdır. Burjuva parlamentarizminin bu niteliğe doğru gelişme göstermesi, öte yandan militarist kliğin hem uluslararası tekellerle, bankalarla, hem de yerli tekeli burjuvaziyle bütünleşmesi, bugün için silâhlı savaş taktikini geçersiz, parlamenter yoldan daha birçok demokratik mevzilerin elde edilmesini mümkün kılıyor. TKP hiçbir zaman tek bir savaş yöntemine bağlanmamıştır. Toplum düzeninin mevcut sosyal-politik gelişmesine, kuvvetlerin dengesine göre bir savaş taktiği uygulamıştır. Bundan ötürü, tek değil, değişik ve çok savaş yöntemlerinin ve taktiklerinin uygulanmasından yanadır. TKP, son yıllarda Türkiye devrim hareketinin öncülüğünü daha sağlam ve güvenle yüklenmiştir. TKP'nin son yıllarda bu ödevi daha geniş ölçüde yığınlarla dayanarak başarması, Türkiye'de devrim hareketinin, günün koşullarına uygun, doğru bir politik hatta gelişmesini sağlamıştır. 12 Mart öncesi, anti-marksist, anti-leninist sapık akımların, burjuvazi hesabına giriştikleri bozguncu hareketleri bugün önemli ölçüde önlenmiştir. Emperyalizm, işbirlikçiler, bu doğru devrimci gelişmeyi saptırmak, Maoculara, Troçkistlere, MDD'cilere yeniden zemin hazırlamak için delice çırpınıyorlar. Kanlı faşist saldırıların, azıttıkça azıttıklarının nedenlerinden biri de

budur. Son gayeleri, ordunun başını tutan Sancar militarist kliğine açık süngü diktatorasını kurdurmaktır.

İşbirlikçilerin bu taktiğine karşı TKP demokratik, anti-emperyalist, anti-faşist politik bir taktikle çıkıyor. Gaye, yurdun ulusal kurtuluş hareketini daha geniş ölçüde sosyal kurtuluşa dönüştürmek ve bu mücadeleyi yığın-sal bir tabana oturtmak, işçi sınıfının etrafında emekçi yığınlarını, bütün devrimci güçleri anti-emperyalist, anti-faşist politik bir platform temelinde seferber etmektir.

Bu ödevi başarabilmek için TKP militan kadrolarına yeni yeni ödevler, daha büyük sorumluluklar düşüyor. Savaş genişledikçe, emperyalizmin ve büyük burjuvazinin çöküş devrinde saldırganlıklar arttıkça, anti-emperyalist, anti-faşist, demokratik mücadeleye yeni yeni güçler katıldıkça, TKP militan kadrolarının çözümlemesi gereken sorunları çağalıyor, bu oranda da sorumlulukları artıyor. Orta tabakaları işçi sınıfının savaş omurgasına bağlamak, fabrikalarda, işletmelerde, mahalle, köy, üniversite, fakültelerde örgütlemek ve bu akımı bütün devrimci, ilerici güçleri birleştirecek bir minimal platforma oturtmak, günümüzün başlıca sorunudur. Faşist saldırganlara, emperyalizme, işbirlikçilere verilecek en etkili ve en vurucu cevap, demokratik, anti-emperyalist bir hükümet kurmaya yönelik bu ilk hedefe ulaşmaktır.

İkinci tehlike: Devrimci güçleri sabırsızlığa, umutsuzluğa itmek ve onları silâha sarılmaya zorlamak. Kanlı saldırıların yoğunlaşmasının nedenlerinden biri de budur. Emperyalizmin ajanları, CIA'nın kurmayları, yerli işbirlikçiler, devrimcileri ille de 12 Mart öncesi silâhlı savaş taktiğine sürüklemek istiyorlar. Bilindiği gibi, TKP, emperyalizmin ve işbirlikçilerin bu ortak taktiğini demaske etmek, savaşın politik yollarla yürütülmesi gerektiğini, zamanı gelmeden silâha sarılmanın tehlikelerini durmadan belirtiyor. Bu durumda, devrimci potansiyeli, komünist ve öteki devrimci kadroları, anti-emperyalist militanları terörden korumak, onların bölük-pörçük bir şekilde yürütülen savaşlarda harcanmasını, teröre kurban gitmelerini, polis tarafından sicillenmelerini önlemek, yani devrimci kadroları, emperyalizme ve büyük burjuvaziye karşı zaferin sağlanacağı büyük «meydan savaşı» için elde tutmak, bugün için çok önemli bir sorundur. Devrimciler, Leninci taktikle, yeri geldiğinde iki adım ilerleyebilmek için bir adım gerilemesini bilmelidirler. Bu gerilemenin panik haline gelmesini, kadroları yıldırmasını önlemek, komünistlerin, komünist yöneticilerinin zor, fakat başarmaları gereken bir ödevidir. Devrim hareketini hiçbir zaman düz bir hat şeklinde ele alamayız. Devrim hareketini zikzaklardan, gerileme ve ilerlemelerden uzak, dümdüz bir şekilde gelişen bir akım olarak ele almak, onun, sertleşen faşist terör karşısında parçalanması ve güçten düşmesiyle sonuçlanabilir.

Üçüncü tehlike: Anti-faşist, anti-emperyalist savaşta, bütün güçlerin

eylem birliğinde, egemenliğin burjuvazinin elinde kalması.

Anti-faşist, anti-emperyalist savaşın esas amacı, Türkiye'de emperyalizmin ve ortaklarının hegemonyasını yıkmak, sömürüyü geriletmek, sosyalizme açılan ileri demokratik bir düzen kurmaktır. Bunun için ilk adım olarak demokratik bir hükümete ulaşmak zorunludur. Demokratik hükümet, ille de burjuva parlamentarizmi ilkelerine bağlı hükümet demek değildir. Demokratik hükümet, parlamente olan, olmayan yollarla, bütün anti-emperyalist, demokratik güçlerin meydana getireceği bir hükümettir. İşçi sınıfının öncü politik ve sendikal örgütlerinin önemli ölçüde katkısı olmadan, demokratik bir hükümet kurulamaz. İşçi sınıfının politik ve sendikal örgütlerinin katkısı olmadan kurulacak bir hükümet halkçı, demokratik ve devrimci dönüşümleri başaramaz. İşçi sınıfının katkısı olmadan demokratik bir hükümetin kurulabileceğini iddia etmek, halkı, emekçi yığınlarını aldatmaktan, burjuvazinin egemenliğini sağlamaktan ve sağlamlaştırmaktan başka bir anlam taşımaz.

Bugünkü aşamada anti-emperyalist, anti-faşist eylem birliğine, CHP gibi, burjuvazinin ileri kolunu temsil eden politik bir akımın da katıldığını görüyoruz. Ayrıca bazı emekli generallerin, burjuva politikacılarının, gazetecilerinin, bu eylem birliğine yanaştıkları da bir gerçektir. Ama bu eylem birliğinde köprü başları burjuvazi tarafından tutulduğu taktirde, işçi sınıfının, emekçi halkın sömürüden kurtulacağı ve gerçek bir özgürlüğe kavuşacağı iddia edilemez. Yakın geçmişimizdeki acı ve canlı olaylar işçi sınıfının katkısı olmadan burjuvazinin egemenliğinde meydana gelen anti-emperyalist akımların, sonunda sömürü düzeninin devamını sağladığı, dahasonra da emperyalizme kapıları yeniden açıldığını göstermiştir. Milli Kurtuluş Savaşında egemenlik burjuvazide kaldı. Burjuvazi bu egemenliği sürdürebilmek için Komünist Partisi'ne karşı barbarca bir terör politikası uyguladı. Kurtuluştan hemen sonra 1923'te İzmir-Balya hattında Demiryolu Şirketi'ne karşı grev ilân eden işçilere, 1924'te, İstanbul'da Belçika şirketi tarafından işletilen İstanbul tramvay idaresinin grev ilân eden işçilerine karşı polis ve orduyu sürdürdü. Yabancı çıkarlarını savunmak için işçilerimizin kanını akıttı. Burjuvazi, 15 yıl gibi kısa bir zaman sonra, emperyalizme kapıları yavaş yavaş açmaya başladı. Sonunda memleketi NATO'lara, SENTO'lara, emperyalizme, özellikle Amerikan emperyalizmine bağladı.

İşçi sınıfının katkısı, demokratik bir hükümet oluşturma başta gelen şartıdır. Bu katkırı sağlayabilmek için, TKP'nin, işçi sınıfının öncü örgütü olarak daha geniş ölçüde derlenmesi, işçi sınıfının öncülük ödevini her alanda başarması sağlanmalıdır. Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin 20 Şubat tarihli bildirisi, daha önce yayınlanan Tezleri, Program ve Tüzük tasarısı, partinin teorik ve ideolojik alanlarda Marksizmin-Leninizmin kılavuzluğu ile bu gibi bir ödevi başarmaya hazırlıklı olduğunu

göstermiştir. Ne var ki, partinin illegal şartlarda savaşmak zorunda kalması, onun örgütlenme alanındaki ödevlerini gereği gibi başarmasını zorlaştırıyor. Bununla beraber parti, örgütsel alanda da anti-faşist, anti-emperyalist savaşta yığinsal gösterilerin, zincirleme grevlerin örgütlenmesi, sendikalaşma haklarının savunulması, sendikaların sarı yöneticilerden temizlenmesi, referandum haklarının işçi sınıfının yararına kullanılması sorunlarında, zor illegalite şartların rağmen başarılı bir eylem gösterebilmiştir.

Demokratik, anti-emperyalist bir egemenliğin kurulmasında, silâhlı kuvvetlerin önemli bir yeri vardır. Bugün emperyalizmin, büyük burjuvazinin hegemonyasının önemli ölçüde silâhlı kuvvetlere dayadığını, kimse görmezlikten gelemmez. Silâhlı kuvvetler, bir avuç generalin, holdingçi paşanın, CIA'nın ajanı durumunda olan bazı komutanların eliyle, Türkiye'de bugünkü sömürü düzeninin, emperyalizm ve büyük burjuvazinin hegemonyasının dayanağı haline gelmiştir. Silâhlı kuvvetlerin ezici çoğunluğunu teşkil eden er ve subaylar, da bazı komutanların bekçiliğini yaptığı düzenin kurbanları arasındadırlar. Ordu kadrolarının ezici çoğunluğu, sömürülen, horlanan ve gittikçe yoksullaşan köy ve şehir emekçilerinden, orta tabakalardan gelmedirler. Erlerse, kimi sabanı bırakmış, kimi de çekici, kaput giymiştir. Ordu hizmetlerinden sonra tekrar tarlasına, fabrikasına, işyerine dönecek, sömürü düzeninin kurbanları arasında yerini tekrar alacaktır. Böylece emekçi yığınları, işçi sınıfı, büyük tekellerin ve toprak beylerinin sömürsünden kurtulduğu taktirde, ordunun ezici çoğunluğu olan emekçi çocukları da sömürüden kurtulacak, yurtsever subaylar, bağımsız bir orduya kavuşabileceklerdir. Demokratik, anti-emperyalist bir hükümetin yapacağı ilk işlerinden biri de emperyalizmin bütün köleleştirici anlaşmalarını yırtmak, NATO'dan çıkmak, topraklarımızdaki üsleri kaldırmak olacaktır. Topraklarımızdaki üsler, yalnız Türkiye'yi nükleer bir harpte hedef haline getirmiyor, aynı zamanda emperyalizm ve ortaklarının Türkiye'deki hegemonyasının basamaklığını da yapıyor. Bundan ötürü, ulusal ve sosyal kurtuluşun başarılması, emekçi yığınların olduğu kadar, ordu kadrolarını teşkil eden halk çocuklarının, yurtsever subayların da menfaat ve dünya görüşlerine uygundur.

Silâhlı kuvvetlerin, işbirlikçilerin, militarist kligin elinden kurtarılması, ulusun emrine verilmesi, sosyal kurtuluş hareketinin bir dayanağı haline getirilmesi, devrimci hareketin çözümlemek zorunda kaldığı önemli sorunlardan biridir. Bu sorunu, ordu içinde ve dışında olan komünistler, Atatürkçüler, ulusal ve sosyal kurtuluştan yana olan bütün devrimciler başa vererek çözümleyeceklerdir.

Şubat 1975

TKP Yayınları

1. L. I. Brejnev, "LENİN'İN 100. YILDÖNÜMÜ, SBKP'NİN XXIV. KONGRESİ, SSCB'NİN 50. YILI"
2. NÂZİM HİKMET, BÜTÜN ESERLERİ (Şimdiye kadar 8 cilt çıkmıştır)
3. BİLİMSSEL KOMÜNİZM
4. LENİN (Biyografisi)
5. SOVYETLER BİRLİĞİ KOMÜNİST PARTİ-SİNİN PROGRAMI
6. BÜYÜK OKTOBR 50 YAŞINDA
7. S. Üstüngel, "GÜNEŞLİ DÜNYA"
8. A. Saydan, "ALMAN DEMOKRATİK CUMHURİYETİ"
9. A. Saydan, "YEDİ SOSYALİST ÜLKEDE DÜN-BUGÜN-YARIN"
10. A. Saydan, "SOVYETLER BİRLİĞİNDE 12 GÜN"
11. S. Üstüngel, "TÜRKİYE OLAYLARI"
12. S. Üstüngel, "SAVAŞ YOLU"
13. S. Üstüngel, "GÜNÜMÜZDE TKP"
14. Türkiye Komünist Partisi, "PROGRAM"
15. Türkiye Komünist Partisi, "TÜZÜK"
16. A. Saydan, "SINIF SAVAŞINDA YENİ AŞAMA"
17. V.V. Zagladin, "İŞÇİ SINIFININ BİRLİĞİ" (Hazırlanıyor)

YENİ ÇAĞ

- F. Ebert: Alman toprağından bir daha harp çıkmasın
- M. Rossi: İtalya'da neo-faşizm
- xx: Emperyalizmin barut depoları
- K. Hager: Marks'ın öngörülleri
- xx: Sosyalist demokrasinin çağdaş problemleri ve gelişme perspektifleri
- Y. Prajski: Bunalım ve harp: Problemin çağdaş içeriği

Ozel sayfalar

- xx: TKP Merkez Komitesinin çağırısı
- xx: TKP'nin 1 Mayıs Belgileri
- xx: TKP Merkez Komitesinin SBKP Merkez Komitesine mesajı
- xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın „TKP'nin Sesi" ve "Bizim Radyo" muhabirlerine verdiği demeç
- A. Saydan: Faşizm ve neo-faşizm (1)

4(103)
Nisan
1975

BARIŞ VE SOSYALİZM PROBLEMLERİ

ATILIM

Yıl 2, Sayı: 6 (18)

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi organı

Haziran 1975

Savaş çizgisi

TKP'nin savaş çizgisi Marksç-Leninist ilkelere dayalıdır. Bu çizgi, somut sınıf savaşımı tabanına dayanıyor. Ne uğrunda savaşığı, çevreni açıklar. Bunları, partinin eylem programında kesinlik almıştır.

İşbirlikçi burjuvazi ve hükümeti, Anayurdu ve halkımızı ulusal bir yıkıma hızla sürükliyor. Faşist karması baskıcı hükümet ekonomik, politik, sosyal, ideolojik, tinsel bunalım sürecini derinleştiriyor. Sınıf savaşımı serleşiyor.

Demirel hükümeti, demokratik, Anayasal, hakları kabaca çığırıyor. Meclisliş, Danıştayış, hepsine meydan okuyor. Karma hükümet, Erim, İrmak hükümetçileri gibi, talan, yağma, vurgun hükümetidir. Yerli ve yabancı tekelere, holdinglere iyice gün doğmuştur. Halk yığınları açlık açığa soyuluyor. Enflasyon, pahalılık, işsizlik, geniş yığınların yıkımı sürüp gidiyor. Türkiye'nin, verilere göre, bu yılın ilk 5 ayı içindeki dış ticaret açığı 2 milyar Dolar'dır. Türkiye'nin parasal durumunu, devlet hazinesini, bütçesini, girdisi çıktısını denetliyen Konsorsiyum Kurulu Türkiye'nin NATO'ya girdikten bu yana, üçüncü kezdir illasını açıklıyor.

Demirel Hükümeti NATO'culuk ve anti-komünizm girişimine hız vermiştir. Demirel, NATO'nun tepe toplantısında «soğuk» harp kışkırtıcılarının barazanlığını yaptı. Bu hükümet, sıkıyönetime, Milli Güvenlik Kurulu cuntasına, Amerika'nın CIA servisine dayanmış, memleketinde demokrasi-den, Anayasadan yana bütün ilerici güçlere, örgütlere polisi, jandarması, faşist komandolarıyla saldırıyor.

İşçi-sendika hareketleri, köylü, gençlik çıkışları, komando baskınlarına karşı direnişler yeni boyutlar, biçimler alıyor. DISK'in kongresi, 19 Mayıs Stadi olayları, Konya çatışmaları, teknik elemanların, avukatların forumları, tarım işçilerinin Çaylınpınar savaşları karşıkoşuşların genişliğini yansıtır. Somut durum halk düşmanı düzeni, gerici-faşist karması hükümeti alaşağı etmeği zorunlaştırmıştır. Demokratik bir düzen, halktan yana bir hükümet kurmak söz konusudur.

Türkiye Komünist Partisinin savaş çizgisi budur. Bütün ilerici güçleri ve örgütleri savaşta birliğe çağırıyor.

Bütün ülkelerin proleterleri, birleşiniz!

İkili kölelik anlaşmalarını tümüyle bozulmalıdır. Anayurdumuz Amerika ve NATO üslerinden arınmalıdır.

Bildiri

İzmir bölgesinde genel-uyarı grevi, işçi sınıfının büyük bir başarısıdır. Bu grevi, işçiler, sendikacılar elbirliği ile örgütlediler, elbirliği ile uyguladılar, elbirliği ile başarıya ulaştırdılar.

Bütün fabrika, işletme ve bürolarda kurulan Grev Komiteleri, bu büyük çıkışın örgütsel omurgası oldu. Bu komiteleri değişik sendikalara bağlı işçiler, sendikacılar oluşturdular. Grevde disiplin, dayanışma, kenetlenme bununla sağlandı. Böylesi örgütlü direnişler ki, Demirellerin, büyük patronların, en gerici en azılı işbirlikçi çevrelerin, polisi, silahlı kuvvetleri, faşist komandoları işçilerin üzerine sürme korkutmaları gerçekleşemedi. Maocuların, bozguncuların provokasyonları sökmeli.

İzmir grevi, emperyalizme, NATO'daki egemen çevrelere, işbirlikçi burjuvaziye, büyük toprak ağalarına, aşırı gerici, faşist politikacılar tarafından oluşan hükümete karşı savaşta, işçi sınıfının, bütün ulusal demokratik, ilerici güçlerin birliğine sağlama yolunda ileri bir adımdır. Devrimci gençliğin, öğrencilerin Ankara'da yürüyüşü, polis barikatlarını aşması, Trabzon, İstanbul ve yurdun birçok yerlerinde, faşist komandalara karşı başarı ile savaşması, işçi sınıfının bu gibi güçlü direnişleri ile örülerek gelişiyor.

Ordu içindeki yurtsever subaylar, erler işçi sınıfının bu savaşını yakından izliyor, bundan gereken dersleri çıkıyor, bu savaşta zaman zaman katılıyor.

İşçi sınıfının İzmir bölgesindeki bu grevi, halkımızın emperyalizme, yerli ortaklarına karşı genel savaşının bir halkasıdır. Bu savaşı kışkırtmak, amacından şaşırarak çabasıyla, hükümet, topraklarımızdaki Amerikan saldırı üsleri Kanusunda konuşma açmak laflarını ortaığa saldı. Oysa Demirel, Brüksel NATO tepe toplantısında, NATO'daki en saldırgan, en harpçi, baş düşmanı çevrelerin sözcülüğünü yaptı. Akdenizde, Ege Denizinde NATO manevralarına kursuzus katıldı. NATO'nun baş, güvenlik ve insanlık için en tehlikeli organlarından biri olan Nükleer Planlama Komitesi'nin çalışmalarına katıldı. Soğuk harbi körükleme politikasına körü körüne koşulmuş gidiyor. Öte yandan ardi gelmeyen sıkıyönetimlerle orduyu, polisi, faşist komandoları halkın üzerine sürmeyi kendisine ana politika yapmıştır.

Böylesi bir durumda işçi sınıfının savaşına katılmamak, kenara çekilmek, küçük hesaplarla pasif kalmak işçi sınıfının, halkımızın büyük savaşına birşey kazandırmaz. Tersine bu savaşı baltalar.

İzmir grevi bir uyarıydı. Bunun arkası gelecektir. İşçi sınıfının kararı, istekleri yerine getirilmezse yurt ölçüsünde genel greve gitmektir. Enflasyonu durdurmak, pahalılığı önlemek, lokavtları yasaklamak, sendikal haklara yapılan saldırıları durdurmak, bütün emekçilere, memurlara, teknik elemanlara, öğretmenlere sendika kurma hakkını tanıma, güçleri durduracak köklü tedbirler almak gibi somut günlük istemler kısa zamanda yerine getirilmezse işçi sınıfı yurt ölçüsünde genel grevi uygulayacaktır. İşçi sınıfının sendikal, politik birliği bundan ötürü zorunluktur.

Türkiye Komünist Partisi, işçi sınıfının, halkımızın sömürüye, emperyalizme, yerli ortaklarına karşı savaşını vargücü ile destekliyor, destekleyecektir. TKP, işbirlikçi hükümeti halkın başından atmak, işçi sınıfının katılmasıyla ileri, demokratik bir hükümeti iştirakine getirmek için savaşını sürdürecektir.

17 Haziran 1975

Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi

Ardı gelmeyen Sıkıyönetimlerle orduyu, polisi, faşist komandoları halkın üzerine sürmeyi ana politika yapan, aşırı gericilerden, faşistlerden, işbirlikçilerden kurulu Demirel Hükümeti halkımız için en büyük tehliktedir. Asker-sivil bütün ilerici yurtsever, devrimci güçler bu tehlikeye karşı elele, omuz omuza savaşmalıdır!

Türkiye Komünist Partisi bütün devrimci güçleri, halkımızı yasadışı bu hükümeti devirmek, yerine demokratik bir hükümeti geçirmek için savaşa çağırıyor.

Onbeş günlük

DURUM

TKP. Yayın Bürosu

Bütün ülkelerin proleterleri, birleşiniz !

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİNİN ENFORMASYON BÜLTENİ

Sayı 10 (146)

1 Haziran 1975

BU SAYIDA:

1. Cephe hükümetinin yıkım politikası
2. 19 ve 27 Mayıs bayramları
3. DISK'in 5.Kurultayı
4. İşçi hareketleri
5. SENTO Bakanlar Konseyinin toplantısı
6. NATO tepe toplantısı

CEPHE HÜKÜMETİNİN YIKIM POLİTİKASI

İşbirlikçi burjuvazinin en talancı, en vurguncu çevrelerinden oluşan Demirel Hükümeti, bir yandan Türkeşçi faşist komandoları, Erbakan'ın amigolarını ilerici güçlere, komünistlere, sosyalistlere, CHP'ne, işçi sendikalarına karşı yeni yeni saldırılara teşvik ederken, öte yandan da büyük sermaye çev-

TKP'nin SESİ

İşçi sınıfının, devrimcilerin sesidir. TKP'nin SESİ'ni Perşembe akşamları Orta Avrupa saatiyle 21.30'da orta dalga 908khz. (330m) den, Pazar ve Salı sabahları da Orta Avrupa saatiyle 9.10, Türkiye saatiyle 11.10 da kısa dalga 31.5 ve 48.5 metrelerden dinleyebilirsiniz.

TKP'NİN SESİ GERÇEĞİN SESİDİR

TÜSTAV

Ulusal burjuvazinin demokratik ve ileri adımlarını TKP destekler. Ama bu destekleme işçi sınıfının, emekçi halkın sömürüye karşı yürüttüğü sınıf savaşının yavaşlatılması veya tavsatılması anlamına gelmez. Sömürgeci sınıf olan ulusal burjuvaziye karşı sınıf savaşı durmadan devam eder. Ne var ki, ulusal burjuvazinin ileri adımlarını desteklemek, bir yandan da sınıf savaşında işçi sınıfı için daha elverişli şartlar yaratmak anlamına gelir. Çünkü emperyalizme, işbirlikçi burjuvaziye, büyük toprak beylerine karşı kazanılan her başarı, elde edilen her demokratik hak, işçi sınıfına sınıf savaşında daha elverişli şartlar yaratır.

TÜSTAV